

อี[illegible]นอ่อน :

อา[illegible]เหตุ และวิธีบำบัด

ชัยค์ มุฮัมมัด ศอลิหฺ อัล มุนัจญิด
อบูลัยษฺ แปลและเรียบเรียง

ศูนย์บริการวิชาการอิสลาม

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمـــد لله الذي أرسل رسوله بالهدى ودين الحق ليظهره على الديـــن كله ، وكفي بالله شهيداً . وأشهد أن لا إله إلا الله وحده ، لا شريك له إقراراً به وتوحيداً ، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله صلى الله عليه وعلى آله وصحبه وسلم تسليماً مزيداً.

อีหม่านอ่อน

อาการ สาเหตุ และวิธีบำบัด

ضعف الإيمان : مظاهر أسباب علاج

เขียนโดย : *ชัยคฺ มุฮัมมัด ศอลิหฺ อัล มุนัจญิด*

للشيخ محمد صالح المنجد

อบุล ลัยษฺ แปลและเรียบเรียง

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง มีนาคม 2545

จำนวน 1,000 เล่ม

ราคา ๙๐ บาท

จัดพิมพ์โดย

ศูนย์บริการวิชาการอิสลาม(مركز التوعية الإسلامية)

39 อาคารนัฐชาแมนชั่น ซอยรามคำแหง 53 ถ.รามคำแหง

แขวงวังทองหลาง เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310

โทรศัพท์ 02-9319808

http://www. thaimaktabah.com

http://www. iirothai.com

E-mail thaimaktabah@iirothai.com

อีหม่านอ่อน

อาการ สาเหตุ และวิธีบำบัด

เขียนโดย :

ชัยคฺ มุฮัมมัด ศอลิหฺ อัล มุนัจญิด

อบุล ลัยษฺ แปลและเรียบเรียง

ศูนย์บริการวิชาการอิสลาม

مركز التوعية الإسلامية

ศูนย์บริการวิชาการอิสลาม(مركز التوعية الإسلامية)

จากความรู้ สู่ความศรัทธาและการเสียสละ

ศูนย์บริการวิชาการอิสลาม จัดตั้งขึ้นเนื่องจากได้เล็งเห็นความสำคัญของการให้ความรู้ความเข้าใจอิสลามต่อสังคมสมัยใหม่ โดยเฉพาะในหมู่นิสิตนักศึกษาและคนรุ่นใหม่

ศูนย์ฯ ได้เตรียมโครงการให้กับผู้สนใจ สามารถเข้าร่วมได้ ดังต่อไปนี้

- **โครงการห้องสมุด** ให้บริการหนังสือวิชาการอิสลามในภาษาไทย อังกฤษ อาหรับ มาเลย์ สำหรับการค้นคว้าวิชาการอิสลาม
- **โครงการสื่อให้ความรู้ต่าง ๆ** เช่น เทป วารสาร หนังสือ แผ่นพับต่างๆ เป็นต้น
- **โครงการบริการทางวิชาการเพื่อมวลชน** โดยจัดพูดคุย ให้คำปรึกษา บรรยาย การฝึกอบรม ให้กับชมรมนักศึกษามุสลิม กลุ่ม องค์กร ชุมชนมุสลิมต่างๆ ตามคำขอ
- **โครงการหลักสูตรให้ความรู้ต่าง ๆ** จัดให้มีคอร์สให้ความรู้ต่างๆที่เหมาะสมสำหรับคนรุ่นใหม่ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน

เปิดบริการทุกวัน

จันทร์ - ศุกร์ 11.00 - 20.00 น.

เสาร์ - อาทิตย์ 10.00 - 19.00 น.

สารบัญ

คำนำของผู้แปล

สมรภูมิที่น่ากลัวที่สุดสำหรับมนุษย์ ไม่ใช่สมรภูมิที่ใช้อาวุธเข้าห้ำหั่นกัน แต่เป็นการรบกับอารมณ์ฝ่ายต่ำของเขาเองหรือที่รู้จักกันโดยมุสลิมทั่วไปว่า "**ฮาวา นัฟซู**" ประกอบไปด้วยความปรารถนา กิเลส ตัณหาต่างๆ การต่อสู้ครั้งนี้สำคัญใหญ่หลวง เพราะต้องเดิมพันกันด้วยสถานะชีวิตของคนๆนั้นเลยทีเดียว ดังนั้นจึงมีผู้เรียกสมรภูมิครั้งนี้ว่า "**ญิฮาด อักบัร**" หรือญิฮาดใหญ่

ญิฮาด อักบัร เป็นการต่อสู้กับสิ่งที่มองไม่เห็นที่ซ่อนอยู่ภายในตัวมนุษย์เอง ด้วยลักษณะของศัตรูที่ซ่อนเร้นและอยู่ใกล้ชิดอย่างที่สุด เป็นผลให้การต่อสู้มักจบลงด้วยความพ่ายแพ้ของมนุษย์

ความยากลำบากในการต่อสู้ครั้งนี้ ไม่เพียงแค่เราต้องต่อสู้กับสิ่งมองไม่เห็นเท่านั้น แต่เราต้องเผชิญกับการขาดแคลนข้อมูลอีกด้วย นั่นก็คือ การที่สังคมมุสลิมของเราไม่ได้ให้ความสนใจกับการต่อสู้ในรูปแบบนี้ ผู้รู้ของเราจำนวนมากก็พากันละเลยในเรื่องนี้ หรือแทบจะไม่มีความรู้ในวิธีการที่จะจัดการกับศัตรูตัวใหญ่ที่ซ่อนอยู่ภายในตัวมนุษย์เอาเสียเลย ข้อมูลและความรู้ความเข้าใจต่อยุทธวิธีการต่อสู้จึงขาดหายไป ครั้งใดที่คนเราถูกครอบงำจากมัน จึงแทบจะขัดขืนอะไรไม่ได้เลย เพราะหมดหนทางที่จะต่อกรด้วย หรือบางคนต้องยอมพ่ายแพ้แก่มันตลอดไป โดยที่ไม่คิดจะสู้เสียด้วยซ้ำไป

ความเข้าใจเบื้องต้นต่อกระบวนการต่อสู้กับ "**ฮาวา นัฟซู**" ในอิสลามก็คือ มันไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อตัดอารมณ์และความรู้สึกต่างๆให้หมดไป แต่ต้องการเข้าไปควมคุมมันไว้และสั่งการมันได้ จึงไม่แปลกที่กระบวนการต่อสู้ไม่ได้มุ่งไปที่ "**การทำลาย**" แต่มุ่งไปที่ "**การสยบและควบคุม**"

เครื่องมือที่สำคัญที่สุดที่จะจัดการตัวตนภายในก็คือ **"หัวใจ"** เพราะหัวใจคือ **"ศูนย์รวม"** ในการกำหนดทิศทาง เจตนารมณ์ต่างๆ หัวใจในที่นี้ไม่ใช่หัวใจที่เรารู้จักกันทางกายภาพ แต่มันหมายถึงหน่วยหลักในการตัดสินใจ เพราะฉะนั้น หัวใจจำเป็นต้องได้รับ **"พลัง"** ที่อัดฉีดเข้าไปภายใน นั่นคือพลังที่เราเรียกว่า **"อีหม่าน"** หรือ **"ศรัทธา"**

อีหม่านนั้นเกิดมาจาก **"ปัญญา"** แต่เนื่องจากปัญญาของมนุษย์ แม้จะเป็นเลิศก็ยังมีข้อจำกัด ปัญญาที่จะเป็นบ่อเกิดอีหม่านได้ต้องเป็นปัญญาที่ยอมรับต่อ **"อัล วะหฺยุ"** หรือสาส์นจากผู้เป็นเจ้า

อีหม่านจึงนับว่ามีบทบาทสำคัญที่สุดในการสร้างหัวใจให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้หัวใจเข้ามาทำหน้าที่ควบคุมตัวตนภายในได้ อีหม่านที่มีอยู่เพียงในระดับความคิดนั้น ไม่สามารถส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงตัวตนของคนๆหนึ่งได้ อีหม่านจะต้องซึมซับเข้าสู่หัวใจอย่างต่อเนื่อง เมื่อใดก็ตามที่อีหม่านไม่ผ่านเข้าไปสู่หัวใจก็จะเกิดภาวะ **"อีหม่านอ่อน"** ขึ้น หรือเราจะเรียกได้ว่าเป็นโรคอีหม่านอ่อนหรือโรคหัวใจแข็งกระด้าง

ผู้แปลได้เลือกงานของชัยคฺ มุฮัมมัด ศอลิหฺ อัล มุนัจญิด ที่พูดถึงโรคอีหม่านอ่อนมาเป็นงานเบิกทางไปสู่งานแนวนี้ต่อไป ในหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้ใช้รูปแบบการนำเสนอแบบง่ายๆ ได้อธิบายลักษณะหรืออาการที่ปรากฏออกมาภายนอกของโรคอีหม่านอ่อน จากนั้นก็พยายามวิเคราะห์สาเหตุ และหาทางเยียวยา เป็นงานที่เหมาะสำหรับการเตือนตัวเอง หวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานชิ้นนี้จะช่วยให้พี่น้องมุสลิมที่ตกอยู่ในสภาพ **"ผลัดกันแพ้ผลัดกันชนะ"** ในสมรภูมิการต่อสู้นี้ ได้นำไปเป็นแนวทางการต่อสู้เพื่อกำชัยชนะให้ได้โดยเด็ดขาดต่อไป อินชาอัลลอฮฺ

อบุล ลัยษฺ

คำนำของผู้เขียน

إن الحمد لله نحمده نستعينه ونستغفره ونستهديه ونعوذ بالله من شرور أنفسنا وسـيئات أعمالنا من يهديه الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي له وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمد عبده ورسوله ، **(يا أيها الذيـن آمنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتن إلا وأنتم مسلمون)** آل عمران / 102 . **(يـا أيها الناس اتقوا ربكم الذي خلقكم من نفس واحدة وخلق منها زوجهـا وبـث مـنهما رجـالاً كثيراً ونساءً واتقوا الله الذي تساءلون به والأرحـام إن الله كـان عليكم رقيباً)** النساء /1 . **(يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله وقولوا قولاً سديداً ، يصلح لكم أعمالكم ويغفر لكم ذنوبكم ومن يطع الله ورسوله فقد فاز فوزاً عظيماً)** الأحزاب /70 ، 71

ปรากฏการณ์ความอ่อนแอของศรัทธาเป็นสิ่งที่แพร่หลายท่ามกลางมุสลิม ผู้คนจำนวนมากพากันปวดร้าวจากความแข็งกระด้างของหัวใจ ดังนั้น พวกเขาได้แสดงความรู้สึกต่างๆออกมาซ้ำแล้วซ้ำเล่า เช่น *"ฉันรู้สึกว่าหัวใจของฉันมันกระด้าง" "ฉันไม่พบรสชาติในการทำอิบาดะฮฺเลย" "ฉันรู้สึกว่าอีหม่าน*(ความศรัทธา)*ของฉันจมอยู่ในก้นลึก" "การอ่านอัล-กุรอานไม่ส่งผลใดๆต่อฉันเลย" "ฉันตกอยู่ในการทำบาปง่ายเหลือเกิน"*

ผลกระทบของความเจ็บป่วยนี้ปรากฏให้เห็นท่ามกลางประชาชนจำนวนมาก นี่คือโรคร้ายที่เป็นพื้นฐานของทุกๆการบาปและเป็นสาเหตุของทุกๆการสูญเสียและความวิบัติ

หัวข้อที่เกี่ยวกับหัวใจเป็นหัวข้อที่อ่อนไหวและสำคัญ หัวใจถูกเรียกในภาษาอาหรับว่า **"ก็อลบฺ"**(قلب) เนื่องจากมันพลิกผันอย่างรวดเร็ว ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

إِنَّمَا سُمِّيَ الْقَلْبُ مِنْ تَقَلُّبِهِ إِنَّمَا مَثَلُ الْقَلْبِ كَمَثَلِ رِيشَةٍ مُعَلَّقَةٍ فِي أَصْلِ شَجَرَةٍ يُقَلِّبُهَا الرِّيحُ ظَهْرًا لِبَطْنٍ

"แท้จริงหัวใจ(ในภาษาอาหรับนั้น)**มาจาก**(คำว่า)**ตะก็อลลุบ**(การพลิกผันตัวมัน) **เปรียบหัวใจนั้นเสมือนกับขนนกใต้โคนต้นไม้ ซึ่งถูกลมพัดพลิกคว่ำพลิกหงาย"** รายงานโดยอะหฺมัด 4/408 และเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 2364

และในบางรายงานกล่าวว่า

مَثَلُ الْقَلْبِ كَمَثَلِ الرِّيشَةِ بِأَرْضِ فَلاَةٍ تُقَلِّبُهَا الرِّيحُ ظَهْرًا لِبَطْنٍ

"เปรียบหัวใจนั้นเสมือนกับขนนกที่อยู่บนพื้นดินที่แห้งแล้งซึ่งถูกลมพัดพลิกคว่ำพลิกหงาย" รายงานโดย อิบนุ อบี อาศิม ในหนังสือกิตาบ อัซ ซุนนะฮฺ หมายเลข 227 สายรายงานเศาะฮีฮฺ ดู ซิลาล อัล ญันนะฮฺ ในตัครีจญ์ อัซ-ซุนนะฮฺ ของอัล-อัลบานีย์ 1/102

หัวใจจึงมีการพลิกผันอย่างรุนแรง สอดคล้องกับที่ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้บรรยายลักษณะไว้ว่า

لَقَلْبُ ابْنِ آدَمَ أَسْرَعَ تَقَلُّباً مِنْ الْقِدْرِ إِذَا اجْتَمَعَتْ غَلْيَايَا

"หัวใจของลูกหลานอาดัมนั้น มีการพลิกผันอย่างรวดเร็วยิ่งกว่ากระทะที่เดือดในชั่วอึดใจ" อ้างแล้ว หมายเลข 226 สายรายงานเศาะฮีฮฺ, ซิลาล อัล ญันนะฮฺ 1/102

และในบางรายงานกล่าวว่า

أَشَدُّ انْقِلاَبًا مِنْ الْقِدْرِ إِذَا اجْتَمَعَتْ غَلْيَايَا

"มีการพลิกผันอย่างรุนแรงยิ่งกว่ากระทะที่มันเดือดในชั่วอึดใจ" รายงานโดยอิมามอะหฺมัด 6/4 และในเศาะฮีฮฺ อัล-ญามิอฺ หมายเลข 5147

อัลลอฮฺ(تعالى)คือผู้ที่พลิกผันหัวใจและควบคุมมัน ดังรายงานจาก*อับดุลลอฮฺ อิบนุ อัมรฺ อิบนุ อัล-อาศฺ*(رضي الله عنه) ว่าเขาได้ยินท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)กล่าวว่า

إِنَّ قُلُوبَ بَنِي آدَمَ كُلَّهَا بَيْنَ إِصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ الرَّحْمَنِ كَقَلْبٍ وَاحِدٍ يُصَرِّفُهُ حَيْثُ يَشَاءُ

"แท้จริงหัวใจของลูกหลานอาดัมทั้งหมดอยู่ระหว่างสองนิ้วของผู้ทรงเมตตา เฉกเช่นเป็นหัวใจเพียงดวงเดียว พระองค์สามารถพลิกผันมันตามที่พระองค์ประสงค์"

จากนั้นท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ก็ได้กล่าวว่า

اللَّهُمَّ مُصَرِّفَ الْقُلُوبِ صَرِّفْ قُلُوبَنَا عَلَى طَاعَتِكَ

"โอ้อัลลอฮฺ ผู้ทรงพลิกผันหัวใจ โปรดพลิกหัวใจของเราไปสู่การฏออะฮฺ(เชื่อฟัง)**พระองค์ด้วยเถิด"** รายงานโดยมุสลิม หมายเลข 2654

อัลลอฮฺ(تعالى)จึงได้กล่าวว่า

﴿ أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ ﴾

"แท้จริงอัลลอฮฺนั้นทรงกั้นระหว่างบุคคลกับหัวใจของเขา" (อัล กุรอาน8:24)

เพราะฉะนั้น จะไม่มีใครช่วยเหลือให้เขารอดได้ในวันกิยามะฮฺ

﴿ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴾

"เว้นแต่ผู้มาหาอัลลอฮฺด้วยหัวใจที่บริสุทธิ์ผ่องใส"(อัล กุรอาน 28:89)

﴿ لِلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ ﴾

"สำหรับบรรดาผู้ที่ในหัวใจของพวกเขามีโรคและหัวใจของพวกเขาแข็งกระด้าง"(อัล กุรอาน22:53) จะประสบกับความวิบัติ

ดังนั้น สวนสวรรค์จึงเป็นสิทธิของ

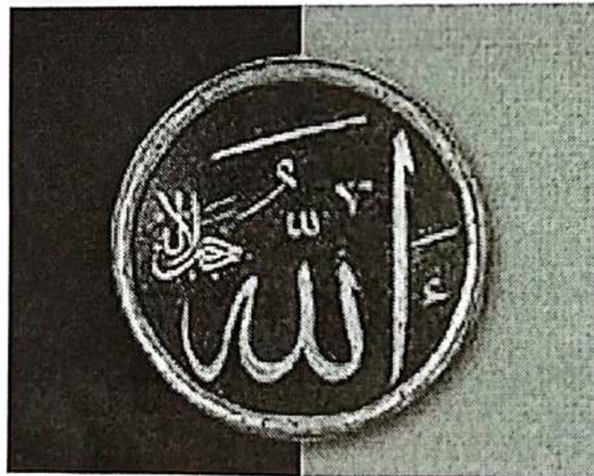
﴿ مَنْ خَشِيَ الرَّحْمنَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ ﴾

"ผู้ที่เกรงกลัวพระผู้ทรงกรุณาปรานีโดยทางลับ และมาหา (พระองค์) **ด้วยหัวใจที่สำนึกผิดกลับเนื้อกลับตัว"**(อัล กุรอาน50:33)

ดังนั้น ผู้ศรัทธาต้องตรวจสอบหัวใจของตัวเขา และรู้จักโรคและสาเหตุของมัน และกำหนดการบำบัด ก่อนที่สนิมจะเกาะกินหัวใจของเขาและทำลายมัน เรื่องนี้เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งยวด อัลลอฮฺ(تعالى)ได้กล่าวเตือนเราไว้แล้วถึง หัวใจที่แข็งกระด้าง ปิดตาย เจ็บป่วย มืดบอด ล้าหลัง ล่มสลาย และถูกประทับตรา เนื้อหาต่อไปนี้เป็นความพยายามที่จะทำความคุ้นเคยกับอาการของโรคที่ทำให้อีหม่านอ่อน รวมทั้งสาเหตุและวิธีการบำบัดรักษาของโรคดังกล่าว

ฉันขอดุอาอ์ต่ออัลลอฮฺ(تعالى)ให้งานชิ้นนี้ก่อประโยชน์ต่อฉันและพี่น้องของฉัน และขอการตอบแทนอย่างมากสำหรับผู้ที่มีส่วนร่วมในการผลิตหนังสือเล่มนี้ออกมา และพระองค์เท่านั้นที่ทำให้หัวใจของเราอ่อนโยน และนำทางเรา พระองค์คือผู้ที่ปกป้องเรา และพระองค์คือผู้ที่เราเพียงพอแล้ว พระองค์คือผู้ที่ได้รับการมอบหมายที่ดีที่สุด

ชัยคฺ มุฮัมมัด ศอลิหฺ อัล มุนัจญิด

บทที่ ๑
อาการ

โรคที่ก่อให้เกิดอีหม่านอ่อนนั้น มีหลายโรค และปรากฏอาการที่หลากหลาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.กระทำบาปและสิ่งต้องห้ามต่าง ๆ

ตกอยู่ในการทำบาปและการกระทำสิ่งต้องห้ามต่างๆ บางคนได้ทำบาปอย่างหนึ่งและยังคงทำมันอย่างต่อเนื่อง บางคนได้ทำบาปชนิดต่างๆหลากหลาย เมื่อตกอยู่ในการทำบาปมากมาย จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอุปนิสัยที่เขาเคยชินกับมัน และค่อยๆหมดสิ้นความละอายในหัวใจ จนถึงขนาดที่เขาสามารถทำบาปได้อย่างเปิดเผย สภาพเช่นนี้ได้เข้ามาอยู่ในข่ายของฮะดีษที่ว่า

كُـــلُّ أُمَّـــتِي مُعَافًى إِلاَّ الْمُجَاهِرِينَ ، وَإِنَّ مِنْ الْمُجَاهَرَةِ أَنْ يَعْمَلَ الرَّجُلُ بِاللَّيْلِ عَمَلاً ثُمَّ يُصْبِحَ وَقَدْ سَتَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ فَيَقُولَ يَا فُلاَنُ عَمِلْتُ الْبَارِحَةَ كَذَا وَكَذَا وَقَدْ بَاتَ يَسْتُرُهُ رَبُّهُ وَيُصْبِحُ يَكْشِفُ سِتْرَ اللَّهِ عَنْهُ ①

"อุมมะฮฺของฉันทั้งหมดอยู่ในสภาพที่ดี เว้นแต่ผู้ที่กระทำบาปอย่างเปิดเผย และส่วนหนึ่งจากการกระทำบาปที่เปิดเผยก็คือ ชายคนหนึ่งได้กระทำบางอย่างในกลางคืน ล่วงถึงเวลาเช้า และอัลลอฮฺได้ปกปิดบาปของเขา แต่เขา(กลับนำมันมา)**กล่าวว่า 'นี่นายคนนี้ นายคน**

นั้น (รู้ไหม)**ฉันได้กระทำสิ่งนั้นสิ่งนี้ เมื่อคืนนี้' ผู้เป็นเจ้าของเขาได้ปกปิดบาปของเขาตลอดคืน แต่แล้วเมื่อเวลาเช้ามาถึง เขาก็เปิดเผยสิ่งที่อัลลอฮฺได้ปิดไว้"**รายงานโดยบุคอรียฺ ใน ฟัตฮฺ 10/486

2.หัวใจแข็งกระด้าง

รู้สึกถึงความแข็งกระด้างของหัวใจ จนกระทั่งคนผู้นั้นรู้สึกว่าหัวใจของเขาได้เปลี่ยนเป็นก้อนหินที่แข็งกระด้าง จนไม่มีสิ่งใดที่จะทะลุผ่านมันเข้าไปหรือมีสิ่งอื่นๆที่จะผ่านออกมาจากมันได้เช่นกัน อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสว่า

﴿ ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً ﴾

"แล้วหลังจากนั้น หัวใจของพวกเจ้าก็แข็งกระด้าง มันประดุจหิน หรือแข็งกระด้างยิ่งกว่า"(อัล กุรอาน2:74)

ผู้ที่มีหัวใจที่แข็งกระด้างนั้น ไม่รู้สึกรู้สาใดๆ ไม่ว่าจะเป็นการตักเตือนให้รำลึกถึงความตาย หรือการมองดูคนตาย หรือร่างที่ไร้วิญญาณ บางทีแม้แต่การแบกศพไปสุสานด้วยตัวเขาเองและได้โปรยดินลงสู่หลุมฝังศพก็ตาม การเดินระหว่างหลุมฝังศพของเขา เสมือนเป็นเพียงการเดินระหว่างก้อนหินเท่านั้น

3.ทำอิบาดะฮฺอย่างลวก ๆ

เมื่อทำละหมาด อ่านอัล กุรอาน อ่านดุอาอ์ และอื่นๆ จิตใจของเขาจะไม่อยู่กับเนื้อกับตัว ขาดการใคร่ครวญหรือพิจารณาใน

ความหมายของถ้อยคำที่กล่าวในดุอาอ์ต่างๆ เขาเคยชินที่จะอ่านดุอาอ์ที่ถูกระบุไว้ว่าให้อ่านในเวลาใดเวลาหนึ่งเป็นการเฉพาะตามที่ซุนนะฮฺได้กำหนดไว้ โดยปราศจากการพิจารณาความหมายที่ปรากฏอยู่ในดุอาอ์นั้นๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้มีฮะดีษได้บอกไว้ว่า

أنَّ اللهَ لاَ يَسْتَجِيْبُ دُعَاءً مِنْ قَلْبٍ غَافِلٍ لاَهٍ

“อัลลอฮฺจะไม่ตอบรับดุอาอ์จากหัวใจที่ละเลย ง่วนอยู่กับการละเล่น” รายงานโดยติรมีซียฺ หมายเลข 3479 และปรากฏอยู่ในซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 594

4.เกียจคร้านในการฏออะฮฺ(เชื่อฟังปฏิบัติตามอัลลอฮฺและเราะซูล)**และอิบาดะฮฺต่าง ๆ**(การเคารพภักดี)

เมื่อเขาต้องปฏิบัติตามหลักการอิสลาม หรือการอิบาดะฮฺต่างๆ ก็มีเพียงแต่การเคลื่อนไหวที่ว่างเปล่า หาได้มีจิตวิญญาณภายในไม่ อัลลอฮฺ(تعالى)ได้พรรณนาลักษณะของบรรดา***มุนาฟิก***(บุคคลที่ภายนอกเป็นมุสลิม แต่ซ่อนการปฏิเสธไว้ภายใน)ไว้ว่า

﴿ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلاَةِ قَامُوا كُسَالَى ﴾

“และเมื่อพวกเขาลุกขึ้นไปละหมาด พวกเขาก็ลุกขึ้นในสภาพเกียจคร้าน”(อัล กุรอาน 4:142)

เมื่อฤดูกาลแห่งการทำความดีและเวลาของการทำอิบาดะฮฺต่างๆได้ผ่านมา เขาก็ไม่ใส่ใจ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการไม่สนใจถึงผล

บุญต่างๆที่จะได้รับ ทั้งที่มีความสามารถเขาก็ผัดผ่อนการทำฮัจญ์ออกไป ทั้งที่เขามีความสามารถแต่ก็ไม่ยอมเข้าร่วมการญิฮาด เขาล่าช้าในการเข้าร่วมละหมาดญะมาอะฮฺ(ละหมาดเป็นหมู่คณะ) หรือแม้กระทั่งละหมาดวันศุกร์ก็ตาม ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวไว้ว่า

لاَ يَزَالُ قَوْمٌ يَتَأَخَّرُونَ عَنْ الصَّفِّ الْأَوَّلِ حَتَّى يُؤَخِّرَهُمْ اللَّهُ فِي النَّارِ

"กลุ่มชนหนึ่งยังคงล่าช้าในการเข้าไปยืนเป็นแถวแรก(ในการละหมาด) จนกระทั่งอัลลอฮฺได้หน่วงเหนี่ยวพวกเขาไว้ในนรก" รายงานโดยอบู ดาวูด หมายเลข 679 และในเศาะฮีหฺ อัต ตัรฆีบ หมายเลข 510

ในทำนองเดียวกัน แม้ว่าเขาได้นอนหลับหรือหลงลืม โดยผ่านเวลาละหมาดฟัรฎูต่างๆ แต่ความรู้สึกที่จะตำหนิตัวเองก็ยังไม่เกิดขึ้นในมโนธรรมของเขา

เช่นเดียวกัน เมื่อละหมาด*ซุนนะฮฺ รอติบะฮฺ*(กระทำเป็นประจำ) หรือวิรดฺต่างๆ(คือการอ่านซิกรฺและดุอาอฺในสภาพต่างๆ) ได้ผ่านไป เขายังไม่มีความรู้สึกกระหายที่จะชดเชยมัน หรือชดใช้ในสิ่งที่ได้สูญเสียมันไป

เช่นเดียวกันในเรื่อง*ซุนนะฮฺ*หรือฟัรฎู *กิฟายะฮฺ* นั้น เขาก็มีเจตนาที่จะละเลยปล่อยให้มันผ่านไป หรือแม้แต่การเข้าร่วมละหมาด*อีด*(ซึ่งอุละมาอฺบางท่านมีทัศนะว่าเป็นฟัรฎูที่จะต้องเข้าร่วม)

เขายังไม่สนใจที่จะละหมาดกุสูฟและคุสูฟ(ละหมาดในกรณีที่เกิดสุริยุปราคาและจันทรุปราคา) รวมทั้งการเข้าร่วมละหมาดญะนาซะฮฺ

เขาไม่กระหายที่จะได้รับผลบุญเนื่องจากละหมาดเหล่านี้(ซึ่งเป็นละหมาดซุนนะฮฺ หรือละหมาดฟัรฎู กิฟายะฮฺ) ซึ่งตรงกันข้ามกับสิ่งที่อัลลอฮฺ(تعالى)ได้พรรณนาไว้ในอัล กุรอานว่า

﴿ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ ﴾

"แท้จริงพวกเขาแข่งขันกันในการทำความดีและพวกเขาวิงวอนเราด้วยความหวังในความเมตตาและด้วยความกลัวการลงโทษของเรา และพวกเขาเป็นผู้ถ่อมตัวเกรงกลัวต่อเรา"(อัล กุรอาน21:90)

อาการอื่นๆที่เกี่ยวเนื่องจากความเกียจคร้านในการเชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่งของอัลลอฮฺ เช่น ความเกียจคร้านในการกระทำสิ่งที่เป็นซุนนะฮฺ เราะวาติบต่างๆ (ซึ่งเป็นซุนนะฮฺที่ท่านนบีกระทำอย่างสม่ำเสมอ) การละหมาด**กิยามุล ลัยลฺ**(การละหมาดในช่วงท้ายที่สามของยามค่ำคืน) การไปยังมัสญิดแต่เนิ่นๆ และละหมาด**นะวาฟิล**(ละหมาดที่ไม่ได้บังคับ)อื่นๆ อาทิ ละหมาด**ฎุฮา**(ยามสาย) ก็ไม่เคยให้ความสำคัญ มิพักต้องพูดถึงนมาซ**เตาบะฮฺ** 2 *เราะกะอะฮฺ* หรือนมาซ**อิสติคอเราะฮฺ**

5.คับแค้นใจ อารมณ์แปรปรวนและซึมเศร้า

ผู้ประสบกับอาการเหล่านี้จะเสมือนหนึ่งมีสิ่งที่หนักกดทับจนจมดิ่งลงสู่เบื้องลึก จนทำให้เขาหงุดหงิดง่ายและพร่ำบ่นแม้แต่สิ่งเล็กๆน้อยๆที่มาประสบกับเขา เขารู้สึกคับแค้นต่อพฤติกรรมของผู้คนที่ห้อมล้อมเขา และเขามักสูญเสียความอดกลั้นไปจากตัวเขา ท่านนบีมุฮัมมัด(صلى الله عليه وسلم)ได้บอกลักษณะของอีหม่านไว้ว่า

الْإِيمَانُ : الصَّبْرُ وَالسَّمَاحَةُ

"อีหม่านนั้นคือ การอดทนและการอดกลั้น" อัส ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ หมายเลข 554 86/2

และท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ยังได้กล่าวถึงลักษณะของผู้มีอีหม่านไว้อีกว่า

اَلْمُؤْمَنُ يَأْلَفُ وَيُؤْلَفُ وَلاَ خَيْرَ فِيمَنْ لاَ يَأْلَفُ وَلاَ يُؤْلَفُ

"ผู้มีอีหม่านนั้นเป็นมิตรและทำให้ผู้อื่นรู้สึกเป็นมิตร ไม่มีความดีสำหรับผู้ที่ไม่เป็นมิตรและทำให้คนอื่นรู้สึกไม่เป็นมิตร" อัส ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ หมายเลข 427

6.อายะฮฺอัล กุรอานไม่ส่งผลใด ๆต่อเขา

อายะฮฺต่างๆ ในอัล กุรอาน ไม่ว่าเรื่องคำสัญญาในเรื่องของสวรรค์หรือคำเตือนในเรื่องของนรก คำสั่งใช้หรือคำสั่งห้าม คำบรรยายภาพของวันกิยามะฮฺ ไม่มีผลใดๆต่อตัวเขา

อาการของอีหม่านอ่อนข้อนี้ก็คือ เขาจะเบื่อหน่ายที่จะฟังอัล กุรอาน เขาไม่สามารถจะอ่านอัล กุรอานอย่างต่อเนื่องได้ จนถึงขนาดที่ว่าเมื่อเปิดอัล กุรอานเมื่อใด เขาก็แทบจะปิดมันลงเมื่อนั้น

7.อยู่ในสภาพเพิกเฉย ขณะรำลึกถึงอัลลอฮฺ

การ*ซิกรฺ*(การรำลึกถึงอัลลอฮฺ)เป็นสิ่งที่หนักหน่วงสำหรับเขา เมื่อใดที่เขายกมือขึ้น*ดุอาอ์* เขาจะรีบเอามือลงในทันที อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสถึงลักษณะพวกมุนาฟิกีน(ผู้กลับกลอก)ไว้ว่า

﴿ وَ لاَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلاَّ قَلِيلاً ﴾

"และพวกเขาจะไม่กล่าวรำลึกถึงอัลลอฮฺ นอกจากเล็กน้อยเท่านั้น"(อัล กุรอาน 4:142)

8.ไม่รู้สึกโกรธ เมื่อมีการละเมิดในสิ่งที่อัลลอฮฺห้าม

ความเย็นชานี้เกิดขึ้นเพราะว่า ไฟแห่งความกระตือรือร้นที่เคยลุกโชติช่วงในหัวใจของเขาได้มอดไหม้ไปสิ้นแล้ว เขาจึงไม่สนใจที่จะหยุดยั้งความเลวร้ายชนิดต่างๆ หรือไม่ให้ผู้กระทำผิดหันมากระทำการดี หรือละทิ้งความเลวเสีย เขาไม่รู้สึกโกรธเพื่ออัลลอฮฺ(تعالى)

ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้อธิบายลักษณะหัวใจที่ประสบกับความอ่อนแอเช่นนี้ในฮะดีษเศาะฮีฮฺว่า

تُعْـــرَضُ الْفِـــتَنُ عَلَى الْقُلُوبِ كَالْحَصِيرِ عُودًا عُودًا ، فَأَيُّ قَلْبٍ أُشْرِبَهَا نُكِتَ فِيهِ نُكْتَةٌ سَوْدَاءُ

"ฟิตนะฮฺ(การทดสอบและการล่อลวง)**ปรากฏขึ้นบนหัวใจประดุจดังเสื่อที่ถูกสานเส้นแล้วเส้นเล่า**(คือมันจะเข้าสู่หัวใจอย่างเต็มที่) **แล้วหากหัวใจดวงใดได้ดูดซับมันไว้ มันก็จะบังเกิดจุดสีดำขึ้น"**

ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวไว้ในฮะดีษอื่นว่า

๑๐

أَسْـوَدُ مُرْبَادًّا كَالْكُوزِ مُجَخِّيًا لاَ يَعْرِفُ مَعْرُوفًا ولا يُنْكِرُ مُنْكَرًا إلاَّ مَا أُشْرِبَ مِنْ هَوَاهُ

"เป็นสีดำสนิท(ไม่เจือปนสีขาวเลย) **เสมือนกับหม้อดำสนิท**คว่ำ**อยู่ มันจะไม่สามารถรับรู้ความดีใดๆหรือปฏิเสธความชั่วใดๆได้** เว้น**แต่สิ่งที่อารมณ์ฝ่ายต่ำของมันดูดซับเอาไว้"** รายงานโดยมุสลิม หมายเลข 144

ดังนั้น เมื่อความรักในความดีและความเกลียดชังในความชั่วได้สูญหายไปจากหัวใจของเขา ก็ทำให้ทุกสิ่งในทัศนะของเขานั้นเท่าเทียมเสมอกัน แล้วจะมีสิ่งใดเล่าเป็นตัวกระตุ้นเขาไปสู่การกำชับกันในเรื่องการดีและห้ามปรามในความชั่ว

ยิ่งไปกว่านั้น บางครั้งเมื่อเขาได้ยินความชั่วที่ถูกกระทำบนหน้าแผ่นดิน เขากลับยอมรับมันได้ กลายเป็นว่าเขาต้องรับเอาบาปนั้นเช่นเดียวกับผู้พบเห็นและพึงพอใจกับบาปนั้น ดังเช่นที่ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

๑๑

إِذَا عُمِلَـتْ الْخَطِيئَةُ فِي الْأَرْضِ كَانَ مَنْ شَهِدَهَا فَكَرِهَهَا – وَقَالَ مَرَّةً أَنْكَرَهَا – كَمَنْ غَابَ عَنْهَا وَمَنْ غَابَ عَنْهَا فَرَضِيَهَا كَانَ كَمَنْ شَهِدَهَا

"เมื่อบาปใดถูกก่อขึ้นบนแผ่นดิน ใครพบเห็นและเกลียดมัน (ท่านได้กล่าวครั้งหนึ่งว่า "เขาปฏิเสธมัน") **ก็เหมือนกับคนที่ไม่เคยพบเห็นมัน และใครที่ไม่เคยพบเห็นมัน แต่พึงพอใจกับมัน ก็เหมือนกับ**

คนที่ได้พบเห็นมัน" รายงานโดยอบู ดาวูด หมายเลข 4345 และเศาะฮิหฺ อัล ญามิอฺ 689

คำว่า **"พึงพอใจ"** หมายถึง การกระทำที่เกิดขึ้นในหัวใจ นั่น คือ มันได้ทำให้เขาอยู่ในสถานะเดียวกับผู้พบเห็นบาปนั้น

9.รักในชื่อเสียงและความโด่งดัง

อาการอีหม่านอ่อนข้อนี้คือ ความรักในชื่อเสียงและความอยากเด่นอยากดัง ซึ่งมีรูปแบบหลายชนิด เช่น

9.1 กระหายตำแหน่งผู้นำ

เขาอยากเป็นผู้นำโดยขาดความตระหนักถึงความรับผิดชอบและความหนักหน่วงที่เกิดจากตำแหน่งนี้ ได้มีคำเตือนต่อเรื่องนี้จากท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ไว้ว่า

إِنَّكُمْ سَتَحْرِصُونَ عَلَى الْإِمَارَةِ وَسَتَكُونُ نَدَامَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَنِعْمَ الْمُرْضِعَةُ وَبِئْسَتْ الْفَاطِمَةُ

"พวกท่านที่ใคร่อยากได้การเป็นผู้นำ พวกท่านจะได้รับความเศร้าสลดในวันกิยามะฮฺ การให้นมนั้นดียิ่ง(คือมันดูง่ายในตอนแรก) **แต่การหย่านมนั้นทุกข์ยากนัก**(คือจะยากลำบากในภายหลัง)" รายงานโดยบุคอรียฺ หมายเลข 6709

"การให้นมนั้นดียิ่ง" หมายถึง ในตอนแรกจะดียิ่ง เพราะการเป็นผู้นำจะได้มาซึ่งความมั่งคั่ง อำนาจ เกียรติยศ และความสุข **"แต่**

การหย่านมนั้นทุกข์ยากนัก" หมายถึง ในตอนท้ายจะประสบกับความทุกข์ยาก เนื่องจากความเสี่ยงที่จะถูกลอบสังหาร การถูกโค่นล้ม และท้ายที่สุดเขาจะถูกสอบสวนในวันกิยามะฮฺ

ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวไว้อีกว่า

إنْ شِئْتُمْ أَنْبَأْتُكُمْ عَنِ الإِمَارَةِ وَمَا هِيَ ، أَوَّلُهَا مَلاَمَةٌ ، وَثَانِيهَا نَدَامَةٌ ، وَثَالِثُهَا عَذَابٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إلاَّ مَنْ عَدَلَ

"ถ้าพวกท่านต้องการ ฉันจะแจ้งให้พวกท่านทราบเกี่ยวกับการเป็นผู้นำว่ามันคืออะไร อันดับแรกคือการถูกตำหนิ อันดับที่สองคือความเศร้า อันดับที่สามคือการลงโทษในวันกิยามะฮฺ เว้นแต่ผู้ที่ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม" รายงานโดย อัฏ ฏ็อบรอนียฺ ในอัล กะบีร 72/18 และในเศาะฮีหฺ อัล ญามิอฺ1420

แต่ในกรณีของคนที่ต้องการจะแบกรับภารกิจและความรับผิดชอบนี้ ซึ่งไม่มีคนอื่นที่จะทำหน้าที่นี้ได้ดีกว่าเขา พร้อมๆกันนี้เขามีความตั้งใจที่จะพยายามทำงานนี้ให้ดีที่สุด มีความบริสุทธิ์ใจ และยุติธรรม ดังเช่นกรณีของท่านนบียูซุฟ(عليه السلام) ถ้าเช่นนั้นเขาก็สามารถเสนอตัวได้

อย่างไรก็ตาม กรณีมากมายที่เกิดขึ้นก็คือ ความกระหายอย่างแรงกล้าที่จะได้ตำแหน่งผู้นำ และได้เสนอตัวเอง แม้ว่าจะมีบุคคลที่มีคุณสมบัติดีเลิศกว่าเขาก็ตาม เท่ากับเป็นการตัดโอกาสการเป็นผู้นำ

ของผู้ที่มีสิทธิอันสมควรได้รับ เพียงแค่ว่าเขาต้องการจะเป็นผู้ครอบครองอำนาจศูนย์กลางที่สามารถออกคำสั่งใช้และระงับสิ่งต่างๆได้

9.2 เผด็จการในวงสนทนา

ลักษณะอย่างนี้เกิดขึ้นเมื่อมีการพบปะพูดคุยกัน เขาชอบนั่งเป็นประธาน แสดงความคิดเห็นเพียงคนเดียว โดยให้คนอื่นๆฟังสิ่งที่เขาพูด และต้องการอำนาจบงการเรื่องต่างๆได้ การทำตัวเป็นผู้นำเผด็จการวงสนทนาเรียกว่า **อัล มะฮารีบฺ**(โรงเชือด) ซึ่งท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้เตือนเราไว้ว่า

اتَّقُوا هَذِهِ الْمَذَابِحَ – يعني المحاريب

“พวกท่านจงระวังอัล มะซาบีหฺ คือ อัล มะฮารีบฺ (โรงเชือดหมายถึงผู้นำเผด็จการในวงสนทนา)” รายงานโดยอัล บัยฮะกียฺ 439/2 และในเศาะฮีหฺ อัล ญามิอฺ 120

9.3 ชอบให้ผู้คนยืนให้เกียรติ

เขาชอบให้คนอื่นๆลุกขึ้นยืนเมื่อเขาเข้าไปหา เพื่อสนองต่อความหลงตัวเองว่าเป็นคนสำคัญ อันเกิดจากโรค(ของหัวใจ)ในตัวของเขา ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวไว้ว่า

مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَمْثُلَ لَهُ عِبَادُ اللَّهِ قِيَامًا فَلْيَتَبَوَّأْ بَيْتاً مِنْ النَّارِ

“ใครก็ตามที่รู้สึกพึงพอใจที่จะให้บ่าวของอัลลอฮฺลุกขึ้นยืนเพื่อตัวเขา ดังนั้น เขาจงเตรียมพำนักในบ้านหลังหนึ่งในนรก” รายงานโดยบุคอรียฺ ในอัล อะดับ อัล มุฟร็อด 977 ดูอัล ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 357

มีรายงานว่าครั้งหนึ่งท่านมุอาวียะฮฺ(رضي الله عنه)ได้ออกมาพบกับท่าน*อิบนุ ซุบัยรฺ*(رضي الله عنه)และท่าน*อิบนุ อามิร*(رضي الله عنه) แล้วท่าน*อิบนุ อามิร*(رضي الله عنه)ได้ลุกขึ้นยืนแต่ท่าน*อิบนุ ซุบัยรฺ*(رضي الله عنه)นั่ง(ในบางรายงานบอกว่า เขา(อิบนุ ซุบัยรฺ)นั้นบุคลิกที่มั่นคงและสุขุมกว่า) ท่านมุอา*วียะฮฺ*(رضي الله عنه)ได้กล่าวต่อท่าน*อิบนุ อามิร*(رضي الله عنه)ว่า ขอให้ท่านนั่งลงเถิด แท้จริงฉันได้ยินท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)กล่าวว่า

مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَمْثُلَ لَهُ الرِّجَالُ قِيَامًا فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنْ النَّارِ

"ใครก็ตามที่ชอบให้ผู้คนลุกขึ้นยืน(ให้เกียรติ)**ต่อเขา ดังนั้นเขาจงเตรียมที่นั่งให้แก่ตัวเขาเองในนรก"** รายงานโดย อบู ดาวูด หมายเลข 5229 และบุคอรียฺในอัล อะดับ อัล มุฟร็อด 977 และในอัซ ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 357

มีตัวอย่างคนบางจำพวกที่รู้สึกโกรธ เมื่อมีการนำซุนนะฮฺที่ให้เริ่มจากขวามือก่อน(โดยไม่ได้เริ่มที่เขาก่อน เช่นการเสริฟเครื่องดื่ม) และเมื่อเขาเข้ามายังสถานที่พบปะพูดคุยกัน เขาจะไม่พอใจหากว่าไม่มีใครลุกขึ้นให้ที่นั่งกับเขา แม้ว่าท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم) จะห้ามเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า

لاَ يُقِيمُ الرَّجُلُ الرَّجُلَ مِنْ مَجْلِسِهِ ثُمَّ يَجْلِسُ فِيهِ

"คนหนึ่งไม่ต้องลุกขึ้นให้ที่นั่งกับคนหนึ่ง เพื่อให้เขาได้นั่ง" รายงายโดยบุคอรียฺ ฟัตหฺ 62/11

10.ตระหนี่ถี่เหนียวพร้อม ๆกับความโลภ

อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ยกย่องชาว*อันศอรฺ*ไว้ในคัมภีร์ของพระองค์ว่า

﴿ وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ ﴾

"และให้สิทธิผู้อื่นก่อนตัวของพวกเขาเองถึงแม้ว่าพวกเขายังมีความต้องการอยู่มากก็ตาม"(อัล กุรอาน59:9)

ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้อธิบายถึงผู้ที่ประสบความสำเร็จว่าคือ ผู้ที่ปกป้องตนเองให้พ้นจากความตระหนี่ถี่เหนียว จึงไม่ต้องสงสัยเลยว่า อาการอย่างหนึ่งของอีหม่านอ่อนนั้นเกิดมาจากความตระหนี่ถี่เหนียว โดยท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

وَلَا يَجْتَمِعُ الشُّحُّ وَالْإِيمَانُ فِي قَلْبِ عَبْدٍ أَبَدًا

"ความตระหนี่(กินความไปถึงการละโมบด้วย-ผู้แปล)**กับอีหม่านนั้นจะไม่รวมกันอยู่ในตัวของบ่าวคนใดคนหนึ่งตลอดไป"** รายงานโดย อัน นะซะอีย฿ อัล มุจญตะบา 6/13 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 2678

อันตรายของความตระหนี่พร้อมๆกับความโลภ มีอิทธิพลในตัวคนๆหนึ่งนั้น ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้อธิบายไว้ว่า

إِيَّاكُمْ وَالشُّحَّ فَإِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِالشُّحِّ ، أَمَرَهُمْ بِالْبُخْلِ فَبَخِلُوا وَأَمَرَهُمْ بِالْقَطِيعَةِ فَقَطَعُوا وَأَمَرَهُمْ بِالْفُجُورِ فَفَجَرُوا

"พวกท่านจงระวังความตระหนี่(ที่อยู่พร้อมๆกับความโลภ) **กลุ่มชนก่อนพวกท่านได้พินาศไปแล้วเนื่องจากมัน** (เพราะ)**มันสั่งให้**

พวกเขาให้มีใจคับแคบเห็นแก่ตัว พวกเขาจึงไม่ยอมจ่ายออกไป มันสั่งให้พวกเขาตัดสัมพันธ์เครือญาติ พวกเขาจึงตัดสัมพันธ์เครือญาติ มันสั่งให้พวกเขาทำชั่ว พวกเขาจึงทำชั่ว" รายงานโดย อบู ดาวูด 324/2 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ หมายเลข 2678

ความตระหนี่ถี่เหนียวและอีหม่านอ่อนจึงอยู่ด้วยกัน มันทำให้เขาแทบจะไม่จ่ายสิ่งใดออกไปเพื่ออัลลอฮฺ(تعالى) แม้ผู้มาขอจะขอด้วยความจริงใจ(มิใช่การหลอกลวง) หรือปรากฏความอดอยากเกิดขึ้นต่อพี่น้องมุสลิมของเขา หรือได้เกิดทุกข์ภัยขึ้นกับพวกเขาก็ตาม ไม่มีคำกล่าวใดที่จะกินใจยิ่งกว่าพระดำรัสของอัลลอฮฺ(تعالى)ที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

﴿هَـا أَنْتُمْ هَؤُلاَءِ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخَلُ وَمَــنْ يَبْخَلْ فَإِنَّمَا يَبْخَلُ عَنْ نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ وَإِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لاَ يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ﴾

"พึงรู้เถิดว่าพวกเจ้านี้แหละคือหมู่ชนที่ถูกเรียกร้องให้บริจาคในทางของอัลลอฮฺ แต่มีบางคนในหมู่พวกเจ้าเป็นผู้ตระหนี่ ดังนั้น ผู้ใดตระหนี่เขาก็ตระหนี่แก่ตัวของเขาเอง เพราะอัลลอฮฺเป็นผู้ทรงมั่งมี แต่พวกเจ้าเป็นผู้ขัดสนและถ้าพวกเจ้าผินหลังออก พระองค์ก็จะทรงเปลี่ยนหมู่ชนอื่นแทนพวกเจ้า แล้วพวกเขาเหล่านั้นจะไม่เป็นเช่นพวกเจ้า(อัล กุรอาน47:38)

11.พูดแต่ไม่ทำ

ส่วนหนึ่งของอาการอีหม่านอ่อนก็คือ การที่คนหนึ่งพูดแต่ไม่ได้ทำในสิ่งที่เขาพูด อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสไว้ว่า

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لاَتَفْعَلُونَ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لاَ تَفْعَلُونَ﴾

"โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย ทำไมพวกเจ้าจึงกล้าพูดในสิ่งที่พวกเจ้าไม่ปฏิบัติ เป็นที่น่าเกลียดยิ่ง ณ อัลลอฮฺ การที่พวกเจ้าพูดในสิ่งที่พวกเจ้าไม่ปฏิบัติ"(อัล กุรอาน61:2-3)

ไม่ต้องสงสัยเลยว่า อาการเช่นนี้เป็นชนิดหนึ่งของการ*นิฟากฺ* (พฤติกรรมกลับกลอก) ใครก็ตามที่คำพูดของเขาไม่สอดคล้องกับการกระทำของเขา เขาย่อมเป็นผู้ที่ถูกตำหนิ ณ อัลลอฮฺ(تعالى) และเป็นที่รังเกียจในสายตาของมนุษย์ ชาวนรกนั้นจะถูกเปิดเผยความจริงให้ปรากฏว่าเขาคือผู้ที่ใช้ให้มีการกระทำการดีในโลกนี้แต่ตัวเขาเองหาได้กระทำมันด้วยไม่ และเขาเป็นผู้ที่ห้ามปรามจากความชั่วร้าย แต่ตัวเขาเองหาได้หยุดยั้งจากมันด้วยไม่

12.มีความสุขกับความทุกข์ของพี่น้อง

ส่วนหนึ่งของอาการอีหม่านอ่อนก็คือ การที่ผู้นั้นมีความสุขมีความพึงพอใจกับทุกข์ภัยที่พี่น้องมุสลิมของเขาประสบ อันได้แก่ความล้มเหลวในเรื่องต่างๆ การสูญเสีย ความลำเค็ญ หรือการขาด

ความสุขต่างๆ แล้วเขารู้สึกดีใจที่ความสุขได้หายไปจากพี่น้องของเขา หรือเขายินดีที่สิ่งๆหนึ่ง ซึ่งคนอื่นได้รับดีกว่าเขานั้นได้สูญเสียไป

13.พิจารณากิจการต่าง ๆเพียงบาปหรือไม่บาปเท่านั้น

อาการหนึ่งของอีหม่านอ่อนก็คือ การที่คนหนึ่งพิจารณาเรื่องใด เขาจะมุ่งสู่ประเด็นเพียงแค่ว่ามันบาปหรือไม่บาปเท่านั้น และไม่ได้ละสายตาจากการกระทำที่น่ารังเกียจ ดังนั้น บางคนเมื่อต้องการจะกระทำอะไรสักอย่าง เขาจะไม่ถามว่างานนั้นถูกต้องตามหลักคุณธรรมของอิสลามหรือไม่? แต่เขาจะถามว่า งานนั้นนับว่าเป็นเรื่องบาปหรือไม่? หรืองานนั้นมัน*ฮะรอม*(ต้องห้าม)หรือ “เพียง” แต่*มักรูฮฺ* (น่ารังเกียจ)?

การตั้งคำถามในทำนองนี้นำไปสู่หลุมพรางของ*ชุบุฮาต*(สิ่งน่าเคลือบแคลง)และ*มักรูฮฺ* และไม่วันใดก็วันหนึ่งมันจะนำเขาไปติดกับดักของสิ่งที่*ฮะรอม* คนที่คิดเช่นนี้ ไม่มีอะไรจะยับยั้งเขาให้กระทำสิ่ง*มักรูฮฺ* หรือ*ชุบุฮาต* ตราบใดที่สิ่งนั้นยังไม่ถึงขั้นฮะรอม นี่เป็นเรื่องที่ท่านนบี (صلى الله عليه وسلم)ได้แจ้งให้ทราบไว้ว่า

وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ كَالرَّاعِي يَرْعَى حَوْلَ الْحِمَى يُوشِكُ أَنْ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ ، يَرْتَعَ فِيهِ ...

“คนที่ตกไปสู่การกระทำที่คลุมเครือ เขาได้ตกไปสู่การกระทำที่ต้องห้าม เปรียบเหมือนกับคนเลี้ยงสัตว์รอบๆเขตหวงห้าม ไม่ช้ามัน

ก็จะเข้าไปในเขตหวงห้ามนั้น" รายงานโดยบุคอรีย์ มุสลิม สำนวนเป็นของมุสลิม หมายเลข 1599

บางคนเมื่อเขาขอคำฟัตวาในเรื่องใด และได้รับคำตอบว่า*ฮะรอม* เขาจะถามต่อว่า มันบาปมากหรือเปล่า? จะมีบาปตามมาสักเท่าไร? คำถามเช่นนี้แสดงว่าเขาไม่ได้ให้ความสำคัญกับการทำตัวให้ออกห่างจากความชั่วร้ายต่างๆ แต่เขากลับเตรียมพร้อมที่จะก้าวไปกระทำขั้นตอนแรกของสิ่งที่*ฮะรอม* และเขามองความผิดต่างๆเป็นสิ่งเล็กน้อย ผลลัพธ์ของมันก็คือ การละเมิดต่อสิ่งต้องห้ามต่างๆที่อัลลอฮฺ(تعالى)ได้กำหนดไว้ ในที่สุดเครื่องกีดขวางระหว่างเขากับการฝ่าฝืนคำสั่งของอัลลอฮฺ(تعالى)ก็หายไป ด้วยเหตุนี้เองที่ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวไว้ในฮะดีษเศาะฮีฮฺบทหนึ่งว่า

لأَعْلَمَنَّ أَقْوَامًا مِنْ أُمَّتِي يَأْتُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِحَسَنَاتٍ أَمْثَالِ جِبَالِ تِهَامَةَ بِيضًا فَيَجْعَلُهَا اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ هَبَاءً مَنْثُورًا قَالَ ثَوْبَانُ يَا رَسُولَ اللَّهِ صِفْهُمْ لَنَا جَلِّهِمْ لَنَا أَنْ لَا نَكُونَ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَا نَعْلَمُ قَالَ أَمَا إِنَّهُمْ إِخْوَانُكُمْ وَمِنْ جِلْدَتِكُمْ وَيَأْخُذُونَ مِنْ اللَّيْلِ كَمَا تَأْخُذُونَ وَلَكِنَّهُمْ أَقْوَامٌ إِذَا خَلَوْا بِمَحَارِمِ اللَّهِ انْتَهَكُوهَا

"แน่แท้ ฉันได้รับรู้ถึงกลุ่มชนต่างๆจากประชาชาติของฉัน พวกเขาได้มาถึงวันกิยามะฮฺด้วยความดีงามต่างๆ ด้วยขนาดเท่ากับภูเขาติฮามะฮฺสีขาว แต่แล้วอัลลอฮฺได้ทำให้มันสลายเป็นฝุ่นที่ปลิวว่อน"

ท่านเยาบานถามว่า *"โอ้ เราะซูล ของอัลลอฮฺ โปรดบอกลักษณะของพวกเขา โปรดอธิบายถึงพวกเขา เราจะได้ไม่เป็นส่วนหนึ่งของพวกเขา (เพราะ)เรานั้นไม่ทราบ"*

ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า **"พวกเขาคือพี่น้องของพวกท่าน และพวกเขาเหมือนกับพวกท่าน พวกเขาละหมาดในยามค่ำคืน เช่นเดียวกับพวกท่าน แต่ว่าพวกเขาเป็นกลุ่มชนที่หากว่ามีโอกาสที่จะละเมิดขอบเขตของอัลลอฮฺ พวกเขาจะละเมิดมัน"** รายงานโดยอิบนุ มาญะฮฺ หมายเลข 4245 ท่านกล่าวไว้ใน อัซ ซะวาอิด ว่าสายรายงานของมันเศาะฮีฮฺ บุคคลที่รายงานเชื่อถือได้ ดูเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 5028

ฉะนั้น ท่านจะพบว่าบุคคลเช่นนี้ได้กระทำสิ่งต้องห้าม โดยไม่รอช้าและไม่ฉุกคิด ซึ่งทำให้พวกเขาเป็นผู้ที่เลวร้ายกว่าผู้ที่กระทำสิ่งต้องห้ามหลังจากรีรอและยั้งคิด บุคคลทั้งสองจำพวกนี้ตกอยู่ในอันตราย แต่บุคคลจำพวกแรกนั้นอันตรายยิ่งกว่าบุคคลจำพวกที่สอง

บุคคลประเภทนี้มองเห็นบาปเป็นเรื่องเล็กน้อย ซึ่งเป็นผลมาจากอีหม่านที่อ่อนแอของเขา เขาไม่เคยคิดว่าสิ่งที่เขาได้ทำไปนั้นเป็นความชั่วร้าย ด้วยเหตุนี้เองที่ท่านอิบนุ มัสอูด(رضي الله عنه)ได้อธิบายความแตกต่างระหว่างลักษณะของผู้มีอีหม่านและลักษณะของมุนาฟิก(กลับกลอก)ไว้ว่า

إِنَّ الْمُؤْمِنَ يَرَى ذُنُوبَهُ كَأَنَّهُ قَاعِدٌ تَحْتَ جَبَلٍ يَخَافُ أَنْ يَقَعَ عَلَيْهِ
وَإِنَّ الْفَاجِرَ يَرَى ذُنُوبَهُ كَذُبَابٍ مَرَّ عَلَى أَنْفِهِ فَقَالَ بِهِ هَكَذَا ..

"ผู้มีอีหม่านนั้นมองเห็นบาปของเขา เสมือนหนึ่งเขานั่งอยู่ใต้ภูเขา ซึ่งเขากลัวว่ามันจะถล่มมาทับเขา แต่คนชั่วมองเห็นบาปของเขา เสมือนแมลงวันที่บินผ่านจมูกของเขา แล้วเขาก็ปัดมันไป" รายงานโดยบุคอรียฺ ฟัตหฺ 11/102 ดูตะลีกฺ อัต ตะอฺลีกฺ 5/136 โดย อัล มักตับ อัล อิสลามียฺ

14.มองไม่เห็นค่าของความดีเล็ก ๆน้อย ๆ

อาการหนึ่งของอีหม่านอ่อนก็คือ การขาดความสนใจในความดีงามเล็กๆน้อยๆ ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้สอนเราไม่ให้เป็นคนเช่นนี้ ดังรายงานมาจากอิหม่ามอะหฺมัด จากอบู ญุรัย อัล ฮุญัยมียฺ(رضي الله عنه) ได้กล่าวว่า

أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ إِنَّا قَوْمٌ مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ فَعَلِّمْنَا شَيْئًا يَنْفَعُنَا اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِهِ قَالَ : لاَ تَحْقِرَنَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ شَيْئًا وَلَوْ أَنْ تُفْرِغَ مِنْ دَلْوِكَ فِي إِنَاءِ الْمُسْتَسْقِي وَلَوْ أَنْ تُكَلِّمَ أَخَاكَ وَوَجْهُكَ إِلَيْهِ مُنْبَسِطٌ

ฉันได้มาหาท่านเราะซูลุลลอฮฺ(صلى الله عليه وسلم) ฉันถามท่านว่า **"โอ้เราะซูลของอัลลอฮฺ เราเป็นกลุ่มชนทะเลทราย โปรดสอนเราสักสิ่งหนึ่ง ที่อัลลอฮฺจะสร้างประโยชน์ให้แก่เราจากสิ่งนั้น"**

ท่านตอบว่า **"อย่าดูถูกความดี แม้ว่าจะเป็นเพียงการที่ท่านเท(น้ำ)จากถังของท่านยังภาชนะของผู้ที่ต้องการดื่ม และแม้แต่การที่**

ท่านพูดคุยกับพี่น้องของท่านด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม” จากมุสนัด อะหฺมัด 5/63 และในอัซ ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 1352

เพราะฉะนั้น แม้แต่การที่คนๆหนึ่งต้องการน้ำจากในบ่อ และท่านได้ยกถังขึ้นมาแล้วเอาน้ำให้เขา งานนี้แหละ แม้ว่ามันจะดูภายนอกว่าด้อยค่า แต่ไม่ควรไปดูถูกมัน เช่นเดียวกับการพบปะกับพี่น้องด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส หรือการนำสิ่งสกปรกต่างๆออกจากมัสญิด แม้ว่าจะเล็กน้อยเพียงฟางเส้นหนึ่ง แต่งานที่ดูด้อยค่านี้อาจจะเป็นเหตุให้ได้รับการอภัยโทษจากบาปต่างๆได้ ด้วยเพราะผู้เป็นเจ้าทรงชื่นชมบ่าวของพระองค์ด้วยการกระทำเหล่านี้ พระองค์จึงอภัยโทษให้กับเขา ท่านไม่เห็นดอกหรือว่าท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

مَرَّ رَجُلٌ بِغُصْنِ شَجَرَةٍ عَلَى ظَهْرِ طَرِيقٍ فَقَالَ وَاللَّهِ لَأُنَحِّيَنَّ هَذَا عَنْ الْمُسْلِمِينَ لاَ يُؤْذِيهِمْ فَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ

“ชายคนหนึ่งได้ผ่านกิ่งไม้ที่วางอยู่บนถนน เขากล่าวว่า **‘ขอสาบานด้วยอัลลอฮฺ ฉันจะเอากิ่งไม้นี้ออกจากเส้นทางของมุสลิม เพื่อที่จะไม่ไปสร้างอันตรายกับพวกเขา’** ด้วยเหตุนี้เอง ชายผู้นี้ได้เข้าสวรรค์” รายงานโดยมุสลิม หมายเลข 1914

เป็นเรื่องที่ผิดและบกพร่องสำหรับบุคคลที่ดูถูกการกระทำความดีเล็กๆน้อยๆ และเป็นการเพียงพอแล้วที่จะถือเป็นการลงโทษผู้ที่ดูถูกความดีเล็กๆน้อยๆ ด้วยการที่เขาพลาดการได้รับความดีที่ยิ่งใหญ่ ดังที่ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้เปิดเผยให้เราทราบว่า

مَنْ أَمَاطَ أَذًى عَنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ كُتِبَ لَهُ حَسَنَةٌ وَمَنْ تَقَبَّلَتْ لَهُ حَسَنَةٌ دَخَلَ الْجَنَّةَ

"ใครก็ตามที่ได้ดึงเอาอันตรายออกจากเส้นทางของมุสลิม จะได้รับการบันทึกความดีหนึ่งให้แก่เขา และใครที่ความดีหนึ่งถูกยอมรับสำหรับเขาแล้ว เขาได้เข้าสวรรค์" รายงานโดยบุคอรียฺ ในอัล อะดับ อัล มุฟร็อด หมายเลข 593 และในอัช ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 5/387

ท่านมุอาซ(رضي الله عنه)เดินไปกับชายคนหนึ่ง แล้วเขาได้ยกเอาหินก้อนหนึ่งออกจากถนน ชายคนนั้นได้ถามว่า **"นี่อะไรกัน?"** ท่านมุอาซ(رضي الله عنه)กล่าวว่า ฉันได้ยินท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)กล่าวว่า

مَنْ رَفَعَ حَجَراً مِنَ الطَّرِيقِ كُتِبَ لَهُ حَسَنَةٌ وَمَنْ كَانَتْ لَهُ حَسَنَةٌ دَخَلَ الْجَنَّةَ

"ใครที่ยกก้อนหินก้อนหนึ่งออกจากถนน ความดีหนึ่งความดีจะถูกบันทึกให้แก่เขา และใครก็ตามที่มีความดีหนึ่งความดี เขาได้เข้าสวรรค์" อัล มุอฺญัม อัล กะบีร ของอัล เฏาะบะรอนียฺ 20/101, อัช ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 5/357

15.ไม่สนใจในกิจการของมุสลิม

อาการหนึ่งของอีหม่านอ่อนก็คือ การขาดความสนใจต่อประเด็นปัญหาต่างๆของมุสลิม และไม่มีความเกี่ยวข้องใดๆกับพวกเขาไม่ว่าจะเป็นดุอาอ์(การขอพรให้) การบริจาค หรือการให้ความช่วยเหลือ เขาจึงปีนคนที่มีความรู้สึกเย็นชาต่อสิ่งที่ประสบกับพี่น้องของ

เขาในส่วนอื่นๆของโลก จากการครอบงำของศัตรู ความอดอยาก การถูกกดขี่ และภัยพิบัติต่างๆ เขาพึงพอใจอยู่กับความสงบสุขที่มีอยู่กับตัวเอง

นี่คือผลลัพธ์ที่เกิดจากอีหม่านอ่อน แต่ผู้มีอีหม่านที่เข้มแข็งนั้นย่อมแตกต่างจากสภาพดังกล่าว ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

إِنَّ الْمُؤْمِنَ مِنْ أَهْلِ الْإِيمَانِ بِمَنْزِلَةِ الرَّأْسِ مِنْ الْجَسَدِ يَأْلَمُ الْمُؤْمِنُ لِأَهْلِ الْإِيمَانِ كَمَا يَأْلَمُ الْجَسَدُ لِمَا فِي الرَّأْسِ

"แท้จริงผู้มีอีหม่านเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มชนแห่งอีหม่านเช่นฐานะของศีรษะเป็นส่วนหนึ่งของเรือนร่าง ผู้มีอีหม่านจะปวดร้าวร่วมไปกับกลุ่มชนแห่งอีหม่าน ประหนึ่งเรือนร่างที่ย่อมปวดร้าวจากสิ่ง(ที่เกิดขึ้น)**ในศีรษะ"** มุสนัด อะหฺมัด 5/340 และอัซ ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 1137

16.เกิดความแตกแยกระหว่างพี่น้อง

อาการหนึ่งของอีหม่านอ่อนจะทำให้ความสัมพันธ์แห่งความเป็นพี่น้องระหว่างสองฝ่ายต้องแตกแยก ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم) ได้กล่าวว่า

مَا تَوَادَّ اثْنَانِ فِي الله عز وجل أو فِي الإسلامِ فَفُرِّقَ بَيْنَهُمَا أَوَّلَ ذَنْبٍ
{ وفي رواية : فَفُرِّقَ بَيْنَهُمَا إِلَّا بِذَنْبٍ } يُحْدِثُهُ أَحَدُهُمَا

“จะไม่มีคนสองคนที่เป็นพี่น้องกันใน(นาม)**ของอัลลอฮฺหรือเป็นพี่น้องกันใน**(นาม)**ของอิสลาม แล้วจะแตกแยกกัน เว้นเสียแต่จะเกิดจากบาปครั้งแรกของคนใดคนหนึ่ง**(ในบางรายงาน – **เว้นเสียแต่จะเกิดจากบาปที่คนใดคนหนึ่งประกอบเอาไว้)”**รายงานโดยบุคอรี ในอัล อะดับ อัล มุฟร็อด หมายเลข 401 และอะหฺมัด ในอัล มุสนัด 2/68 และในอัซ ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 637

นี่เป็นการบ่งชี้ว่า การละเมิดคำสั่งของอัลลอฮฺ อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์แห่งความเป็นพี่น้องและเกิดความแตกร้าวระหว่างกันได้

ความห่างเหินดังกล่าว ซึ่งคนหนึ่งจะพบในระหว่างเขาและพี่น้องของเขา บางครั้งเป็นผลมาจากความตกต่ำของอีหม่าน อันเนื่องจากการบาป เพราะอัลลอฮฺ(تعالى)จะทำให้ผู้กระทำบาปนั้นสูญเสียสถานะ(ที่มีเกียรติ)ของเขาในสายตาของบ่าวของพระองค์ ดังนั้นเขาจึงอยู่ในฐานะที่ดูน่าอนาถ ไม่ได้รับความนับถือ ขณะเดียวกันเขาก็จะสูญเสียกลุ่มพี่น้องร่วมศรัทธา รวมทั้งการคุ้มครองจากอัลลอฮฺ(تعالى) และอัลลอฮฺ(ﷻ)นั้นพระองค์คือผู้คุ้มครองผู้มีอีหม่าน

17.ขาดสำนึกในการทำงานอิสลาม

อาการหนึ่งของอีหม่านอ่อนคือ การไร้จิตสำนึกที่จะเข้ามารับผิดชอบการทำงานเพื่ออิสลาม ไม่มีความเพียรพยายามที่จะเผยแผ่อิสลาม และไม่มีความมุ่งมั่นที่จะรับใช้มัน ซึ่งตรงกันข้ามกับบรรดาเศาะ

ฮาบะฮฺของท่านนบี(صلى الله عليه وسلم) เมื่อพวกเขาเข้ารับอิสลาม ก็จะเกิดสำนึกที่จะรับผิดชอบงานอิสลามในทันที

ยกตัวอย่างท่านฏุฟัยลฺ อิบนุ อัมรฺ(رضي الله عنه)นั้น เขาเป็นมุสลิมไม่ทันเท่าไร เขาก็ตรงไปหาเผ่าของเขาเพื่อทำการเชิญชวนพวกเขามาสู่อัลลอฮฺ(تعالى) เพียงแค่เข้ารับอิสลามก็มีความกระหายเป็นอย่างยิ่งที่จะกลับไปสู่เผ่าของเขา แล้วเขาก็ได้หวนกลับไปในสภาพของนัก*ดะอฺวะฮฺ*(นักทำงานอิสลาม) แต่เป็นที่น่าเสียใจว่าทุกวันนี้ผู้คนจำนวนมากใช้ชีวิตอยู่เป็นเวลายาวนานในฐานะคนเคร่งครัดศาสนา แล้วจึงค่อยก้าวไปสู่ขั้นตอนของงาน*ดะอฺวะฮฺ*(การทำงานอิสลาม)

บรรดาเศาะฮาบะฮฺของท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)นั้น จะปฏิบัติการหลังจากการเข้ารับอิสลาม เริ่มจากความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์กับ*กุฟฟาร*(ผู้ปฏิเสธศรัทธา) โดยการถอนตัวจากการเกี่ยวพันกับพวกเขาและแยกเส้นทางออกจากพวกเขาอย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง(การเข้ารับอิสลาม) ของท่านษุมามะฮฺ บิน อุษาล(رضي الله عنه) หัวหน้าของพวกอัล ยะมามะฮฺ ซึ่งถูกจับเป็นเชลยศึกและถูกนำตัวมามัดไว้ที่มัสญิด จากนั้นท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้เสนอคำสอนอิสลามให้แก่เขา ในที่สุดอัลลอฮฺ(تعالى)ก็ประทานความสว่างสู่หัวใจของเขา เขาได้รับอิสลามแล้วได้ตรงไปทำอุมเราะฮฺ เมื่อมาถึงมักกะฮฺ เขาก็ได้กล่าวกับพวก*กุฟฟารฺ*ว่า **“จะไม่มีเมล็ดข้าวสาลีแม้แต่เมล็ดเดียวที่พวกท่านจะได้รับจากอัล ยะมามะฮฺ จนกว่าท่านเราะซูล**(صلى الله عليه وسلم)**จะอนุญาต”**

การประกาศแยกเส้นทางกับพวก*กุฟฟารฺ* และการตั้งกำแพงทางเศรษฐกิจและทุ่มเทศักยภาพที่มีอยู่ทั้งหมด เพื่อรับใช้งาน*ดะอฺวะฮฺ* ซึ่งได้เกิดขึ้นทันที เพราะว่าอีหม่านที่แข็งแรงนั้นย่อมมีปฏิกริยาออกมาดังข้างต้น

18.กลัวทุกข์ภัยและปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องประสบ

อาการหนึ่งของอีหม่านอ่อนคือ อาการกลัวและตื่นตระหนกต่อทุกข์ภัยและปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ดังนั้นท่านจะพบว่าบุคคลเช่นนี้จะมีอาการตัวสั่น สูญเสียความสมดุล(ลนลาน) ขวัญหนีดีฝ่อ ตาเหลือกทำอะไรไม่ถูกเมื่อต้องประสบกับทุกข์ภัยและการทดสอบ ดังนั้นดวงตาของเขาจึงมองไม่เห็นทางออกและถูกครอบงำด้วยความหวาดวิตกเขาไม่สามารถเผชิญหน้ากับความเป็นจริงด้วยจิตใจที่หนักแน่น ด้วยหัวใจที่แข็งแกร่ง สภาพทั้งหมดนี้สืบเนื่องมาจากอีหม่านที่อ่อนแอของเขา หากอีหม่านของเขาเข้มแข็ง แน่นอนว่าเขาจะต้องเป็นคนหนักแน่น จึงสามารถเผชิญหน้ากับทุกข์ภัยที่ร้ายกาจและการทดสอบที่หนักหน่วง ด้วยความหนักแน่นและแข็งแกร่ง

19.ชอบทะเลาะถกเถียงกัน

อาการหนึ่งของอีหม่านอ่อนคือ ชอบทะเลาะถกเถียงกัน ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

مَا ضَلَّ قَوْمٌ بَعْدَ هُدًى كَانُوا عَلَيْهِ إِلاَّ أُوتُوا الْجَدَلَ

"ไม่มีกลุ่มชนใดที่หลงทางหลังจากได้รับทางนำแล้ว เว้นแต่พวกเขาได้มาสู่การถกเถียงกัน" รายงานโดยอะหฺมัด ในอัล มุสนัด 5/252 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 5633

การถกเถียงดังกล่าวคือ การถกเถียงที่ปราศจากหลักฐาน และไม่มีวัตถุประสงค์ที่ถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่ความห่างไกลจากแนวทางที่เที่ยงตรง การถกเถียงส่วนมากที่เกิดขึ้นท่ามกลางผู้คนทุกวันนี้นั้นเป็นเรื่องหาประโยชน์อะไรมิได้เลย พวกเขาพากันถกเถียงกันโดยปราศจากความรู้ ทางนำจากผู้เป็นเจ้า และคัมภีร์อันเจิดจรัส(อัล กุรอาน) จึงมีแรงจูงใจที่เพียงพอแล้วที่จะละทิ้งลักษณะอันน่ารังเกียจนี้เสีย ด้วยคำกล่าวจากท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ที่ว่า

أَنَا زَعِيمٌ بِبَيْتٍ فِي رَبَضِ الْجَنَّةِ لِمَنْ تَرَكَ الْمِرَاءَ وَإِنْ كَانَ مُحِقًّا

"ฉันขอประกันปราสาทชั้นนอกของสวนสวรรค์ให้แก่ผู้ที่ละทิ้งการถกเถียงกัน แม้ว่าเขาผู้นั้นจะมีสิทธิ(ที่จะเถียง)**ก็ตาม"** รายงานโดย อบูดาวูด 5/150 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 1465

20.หมกมุ่นกับโลกนี้และสุขสันต์ไปกับมัน

อาการหนึ่งของอีหม่านอ่อนคือ ผูกพันอยู่กับโลกนี้ มีความลุ่มหลง และสุขสันต์ไปกับมัน ความลุ่มหลงที่หัวใจของเขามีต่อโลกนี้ถึงขั้นที่ว่า เขารู้สึกปวดร้าว เมื่อเขาต้องสูญเสียบางสิ่งบางอย่างไปอันได้แก่ปัจจัยแห่งความสุขต่างๆ เช่น ทรัพย์สมบัติ เกียรติยศ สถาน

ภาพ และที่พักอาศัย และเขาถือว่าตัวเขาเองคือผู้สูญเสียที่โชคร้าย เนื่องจากเขาไม่ได้รับในสิ่งที่คนอื่นๆเขาได้รับ

เขายังรู้สึกปวดร้าวและเจ็บช้ำใจยิ่งขึ้นไปอีก เมื่อเขาเห็นพี่น้องมุสลิมของเขา ได้รับบางอย่างจากปัจจัยความสุขของโลกนี้ในสิ่งที่เขาไม่มี เขาบังเกิดความริษยาและอยากให้ความโปรดปรานอันนั้นสูญสลายไปจากพี่น้องมุสลิมคนนั้น สภาพเช่นนี้เป็นสิ่งที่เข้ากันไม่ได้กับอีหม่าน ดั่งที่ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวไว้ว่า

وَلَا يَجْتَمِعَانِ فِي قَلْبِ عَبْدٍ الْإِيمَانُ وَالْحَسَدُ

"อีหม่านและความอิจฉานั้นจะไม่รวมอยู่ในหัวใจของบ่าวคนหนึ่ง" รายงานโดยอบู ดาวูด 5/150 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 1464

21.ยึดเหตุผลมนุษย์เป็นใหญ่

อาการหนึ่งของอีหม่านอ่อนคือ การยึดเอาคำพูดของมนุษย์และวิธีการของเขาที่เป็นเหตุผลล้วนๆ โดยปราศจากลักษณะที่มีอีหม่าน จนกระทั่งท่านเกือบจะไม่พบว่าในคำพูดของบุคคลผู้นี้จะสามารถสืบสาวหลักการได้จากตัวบทที่มาจาก*อัล กุรอาน อัซ ซุนนะฮฺ* หรือทัศนะของชาวสลัฟ(ชนรุ่นแรก)

22.ใช้ชีวิตอย่างสำราญ

อาการหนึ่งของอีหม่านอ่อนคือ การทุ่มเทความสนใจอย่างเลยเถิดกับชีวิตส่วนตัว เช่นต่ออาหาร เครื่องดื่ม เสื้อผ้า พาหนะ ท่าน

จะพบว่าเขาให้ความสนใจต่อความหรูหราอย่างที่สุด ดังนั้น เขาจะประดับประดาชีวิตเขาอย่างพิถีพิถัน พยายามหาซื้อเสื้อผ้าที่เลิศหรู ตบแต่งที่พักอาศัย ยอมจ่ายเงินทองและเสียเวลาไปกับการสร้างความสวยหรูดังกล่าว ทั้งที่สิ่งเหล่านี้ไม่ได้มีความจำเป็นหรือขาดเสียไม่ได้สำหรับเขา ขณะเดียวกันพี่น้องมุสลิมกลับมีความจำเป็นต้องใช้เงินทองดังกล่าวเป็นอย่างยิ่ง เขายังคงดำเนินชีวิตทั้งหมดไปเช่นนี้ จนได้จมปลักอยู่กับความสำเริงสำราญที่เข้าข่ายเป็นสิ่งต้องห้าม

มีฮะดีษรายงานจากท่านมุอาษ บิน ญะบัล(رضي الله عنه) ขณะที่ท่านนบี (صلى الله عليه وسلم)ได้ส่งเขาไปยังประเทศเยเมน ท่านได้สั่งเสียเขาว่า

إِيَّاكَ وَالتَّنَعُّمَ فَإِنَّ عِبَادَ اللَّهِ لَيْسُوا بِالْمُتَنَعِّمِينَ

"ท่านพึงระวังการใช้ชีวิตอย่างสำราญ สำหรับบ่าวของอัลลอฮฺจะต้องไม่ใช่คนที่มีชีวิตอยู่กับความสำราญ" รายงานโดย อบู นะอีม ในอัล ฮิลละฮฺ 5/155 และในอัซ ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 353 และในรายงานของอะหฺมัดด้วยสำนวน *อิยายะ* ในอัล มุสนัด 5/243

บทที่ ๒
สาเหตุ

สาเหตุที่ทำให้อีหม่านอ่อนแอนั้นมีหลายสาเหตุ บางส่วนปรากฏอยู่ร่วมกับตัวโรค เช่นการกระทำบาปต่างๆ การหมกมุ่นกับโลกนี้ ต่อไปนี้จะกล่าวถึงบางสาเหตุเพิ่มเติมจากที่กล่าวมาข้างต้น

1.ห่างไกลจากบรรยากาศแห่งอีหม่าน

สาเหตุหนึ่งก็คือ การห่างไกลจากบรรยากาศแห่งอีหม่านเป็นเวลานาน นี่คือปัจจัยที่ก่อให้เกิดโรคอีหม่านอ่อนในบุคคลหนึ่ง อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสว่า

﴿ أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَ لاَ يَكُونُــوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴾

“ยังไม่ถึงเวลาอีกหรือสำหรับบรรดาผู้ศรัทธาที่หัวใจของพวกเขาจะนอบน้อมต่อการรำลึกถึงอัลลอฮฺ และสิ่งซึ่งได้มีลงมาคือความจริง และพวกเขาอย่าได้เป็นเช่นบรรดาผู้ได้รับคัมภีร์มาแต่ก่อนนี้ แล้วช่วงเวลาได้เนิ่นนานเกินไปแก่พวกเขา ดังนั้นหัวใจของพวกเขาจึงแข็งกระด้าง และส่วนมากของพวกเขาจึงเป็นผู้ฝ่าฝืน”(อัล กุรอาน57:16)

อายะฮฺนี้แสดงให้เห็นว่า การอยู่ห่างไกลจากบรรยากาศแห่งอีหม่านเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความอ่อนแอของอีหม่านขึ้นในหัวใจ ยกตัวอย่าง บุคคลหนึ่งได้อยู่ห่างไกลจากพี่น้องร่วมศาสนาของเขาเป็นเวลายาวนาน อันเนื่องจากการเดินทาง การงาน หรือเรื่องอื่นๆ เป็นผลให้บรรยากาศแห่งอีหม่านขาดหายไปจากชีวิตของเขา ซึ่งเขาเคยมีชีวิตอย่างร่มเย็นใต้ร่มเงาของมัน และหัวใจที่แข็งแกร่งของเขาก็เคยเจริญงอกงามอย่างต่อเนื่อง โดยลำพังแล้วผู้ศรัทธาคนหนึ่งจะอ่อนแอ แต่จะเข้มแข็งหากอยู่ร่วมกับพี่น้องร่วมศาสนาของเขา ท่าน*ฮะซัน อัล บัศรียฺ* ได้กล่าวว่า **“พี่น้องของเราเป็นที่รักต่อเรามากกว่าครอบครัวของเรา ครอบครัวของเราทำให้เรานึกถึงโลกนี้ แต่พี่น้องของเราทำให้เรานึกถึงโลกหน้า”**

หากความห่างไกลจากบรรยากาศเช่นนี้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ผลที่ตามมาก็คือเกิดความไม่คุ้นเคยขึ้นในหัวใจ ในที่สุดจะทำให้เขารู้สึกไม่ชอบบรรยากาศแห่งอีหม่าน ส่งผลให้จิตใจแข็งกระด้างและมืดบอด และดับรัศมีแห่งอีหม่าน นี่เป็นคำอธิบายเหตุการณ์พลิกผันกับบางคนที่ออกเดินทางหรือถูกส่งไปยังสถานที่อื่นเพื่อทำงานหรือศึกษาหาความรู้

2.ห่างไกลจากแบบอย่างที่ดีงาม

คนที่ได้ศึกษาเล่าเรียนภายใต้การดูแลของคนดีที่มีทั้งความรู้ที่อำนวยประโยชน์ อะมัลที่ดีงาม และอีหม่านที่แข็งแกร่ง และได้เอาใจใส่ต่อเขาและเป็นตัวอย่างให้แก่เขาในเรื่องของความรู้ บุคลิกภาพ

และความดีเลิศอื่นๆ หากว่านักเรียนคนนี้ห่างจากครูของเขาไปสักระยะหนึ่ง เขาจะรู้สึกได้ถึงความแข็งกระด้างของหัวใจ ด้วยเหตุนี้ เมื่อท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้ถึงแก่ชีวิต และได้มีการจัดการฝังร่างของท่าน บรรดาเศาะฮาบะฮฺได้กล่าวว่า **"เมื่อเรามองดูหัวใจของเราแล้วรู้สึกถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างล้ำลึก"**

ทั้งนี้เพราะว่าความรู้สึกอ้างว้างเข้ามาเผชิญกับชีวิตพวกเขาอันเนื่องจากการจากไปของ*มุร็อบบียฺ*(ผู้นำการขัดเกลาทางจิตวิญญาณ) ครู และแบบอย่าง เช่นเดียวกับบางรายงานที่พรรณาสภาพในขณะนั้นไว้ว่า **"ประหนึ่งแกะที่อยู่ท่ามกลางค่ำคืนฝนพรำแห่งฤดูหนาว"**

อย่างไรก็ตาม ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ยังได้ทิ้งผู้นำที่ยิ่งใหญ่ไว้เบื้องหลัง ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสมกับการสืบตำแหน่งผู้นำ และบางส่วนของพวกเขาสามารถเป็นแบบอย่างให้กับคนอื่นๆ ได้อีกด้วย แต่ทุกวันนี้มุสลิมเราต่างโหยหา **"แบบอย่าง"** ที่ใกล้เคียงกับพวกเขาเป็นอย่างยิ่ง

3.ห่างไกลจากการแสวงหาความรู้

สาเหตุในข้อนี้เกิดจากการห่างไกลจากการแสวงหาความรู้อิสลาม ขาดความคุ้นเคยกับหนังสือของชาวสลัฟ(กัลยาณชนยุคแรก) และหนังสือเกี่ยวกับอีหม่านที่จะช่วยชุบหัวใจให้มีชีวิต มีหนังสือหลายประเภทที่ทำให้คนอ่านเกิดความรู้สึกและกระตุ้นอีหม่านในหัวใจของเขา และขับเคลื่อนแรงจูงใจแห่งอีหม่านที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในตัวเขาได้

หนังสือชั้นยอดที่สุดจากที่กล่าวมาก็คือ **อัล กุรอาน** จากนั้นก็คือตำรับตำราที่เกี่ยวกับ**อัล ฮะดีษ** และหนังสือของบรรดาอุละมาอฺชั้นนำในเรื่องของการทำให้หัวใจนุ่มนวลและการให้คำตักเตือน ซึ่งพวกเขามีความยอดเยี่ยมในการนำเสนอ*อะกีดะฮฺ*ผ่านวิธีการชุบหัวใจให้มีชีวิต ตัวอย่างเช่น หนังสือของ *อัลลามะฮฺ อิบนุ กอยยิม, อิบนุ เราะญับ* และคนอื่นๆ

สำหรับการตัดขาดออกจากหนังสือแนวนี้ พร้อมๆกันนั้นได้หันไปคร่ำเคร่งอยู่กับหนังสือเชิงอุดมการณ์ล้วนๆ หรืองานเขียนเกี่ยวกับกฎหมายอิสลามที่ปราศจากการนำเสนอหลักฐาน หรือตำราด้านภาษาและหลักการพื้นฐานต่างๆ บางครั้งอาจก่อให้เกิดความแข็งกระด้างขึ้นในหัวใจ

นี่ไม่ใช่การตำหนิตำราด้านภาษาหรือหลักการพื้นฐานต่างๆ หรือหนังสืออื่นๆ แต่เป็นการให้คำเตือนแก่บุคคลที่หลีกเลี่ยงจากการอ่านหนังสือตัฟซีรและฮะดีษ ซึ่งท่านพบว่าเขาแทบจะไม่อ่านหนังสือประเภทนี้เลย แม้ว่าหนังสือประเภทนี้จะนำเขาสู่ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับอัลลอฮฺ(ﷻ)ก็ตาม

ยกตัวอย่าง เมื่อท่านอ่านเศาะฮีฮฺบุคอรีและมุสลิม ท่านจะรับรู้ถึงบรรยากาศยุคแรกในสมัยของท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)และบรรดาเศาะฮาบะฮฺ ท่านจะรู้สึกถึงลมหายใจของอีหม่าน จากชีวประวัติและชีวิตของพวกเขา อันเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคนั้น

อะหฺลุล ฮะดีษ(กลุ่มชนแห่งอัล ฮะดีษ) ก็คือกลุ่มชนของท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم) แม้ว่าพวกเขาจะไม่ได้อยู่ร่วมกับท่าน แต่พวกเขาก็ได้อยู่ร่วมกับลมหายใจของท่าน(หมายถึงคำพูดของท่านนบีในหนังสือฮะดีษ-ผู้แปล)

สาเหตุการห่างไกลจากตำรับตำราที่เกี่ยวข้องกับอีหม่าน จะส่งผลกระทบอย่างเห็นได้ชัดกับผู้ที่ศึกษาวิชาการต่างๆที่ไม่เกี่ยวข้องกับคำสอนอิสลาม เช่น ปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา และวิชาการแขนงอื่นๆที่ประกอบขึ้นมาโดยห่างไกลจากคำสอนอิสลาม เช่นเดียวกับการหมกมุ่นอ่านนวนิยาย เรื่องรักๆใคร่ๆ หรือติดตามข่าวสารที่ไร้ประโยชน์จากหน้าหนังสือพิมพ์ วารสาร และอื่นๆ ที่เขาสนใจและตามติดอย่างต่อเนื่อง

4.อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ห้อมล้อมด้วยบาป

สาเหตุของอีหม่านอ่อนอีกประการหนึ่งก็คือ การที่มุสลิมคนหนึ่งอาศัยอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่กึกก้องไปด้วยเสียงแห่งการฝ่าฝืนคำสั่งของอัลลอฮฺ(เต็มไปด้วยการกระทำบาป-ผู้แปล) คนหนึ่งคุยโอ้อวดถึงบาปที่เขาได้กระทำไป อีกคนฮัมเพลงทั้งเนื้อร้องและทำนอง คนที่สามสูบบุหรี่ คนที่สี่กำลังกางหนังสือลามก คนที่ห้าพ่นคำหยาบคาย สบถถ้อยคำที่กักขฬะ ส่วนการสนทนาก็มีเรื่องทำนอง *"คนนั้นพูดว่า คนนี้เล่าว่า"* (เรื่องโจษจันที่ไม่มีหลักฐาน-ผู้แปล) การนินทา การใส่ร้าย พูดคุยกันเกี่ยวกับข่าวของการแข่งขันฟุตบอล สภาพอย่างนี้เกิดขึ้นอย่างไม่สิ้นสุด

ในบางสิ่งแวดล้อมไม่มีการนึกถึงเรื่องอื่นใดเลยเว้นแต่เรื่องของโลกนี้ ดังที่ปรากฏอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน ไม่ว่าในสถานที่พบปะกันของผู้คน หรือที่ทำงานต่างๆ มีแต่การพูดคุยกันเรื่องของธุรกิจ การทำงาน ทรัพย์สิน การลงทุน ปัญหาเกี่ยวกับการทำงาน การขึ้นเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่ง การมอบหมายงาน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ได้รับความเอาใจใส่เป็นเรื่องแรกจากผู้คน และเป็นเรื่องพูดจากันในลำดับต้นๆ

สำหรับในบ้านก็เกิดเรื่องที่ปฏิเสธไม่ได้ว่า ได้มีภัยร้ายและกิจการที่ชั่วร้ายต่างๆจากสิ่งที่น่าอับอายสำหรับมุสลิม และทำเอาหัวใจของเขาต้องแตกสลาย นั่นคือ บ้านของมุสลิมเต็มไปด้วยบทเพลงที่ไร้ยางอาย ภาพยนตร์ที่ชั่วร้าย การปะปนที่ต้องห้ามระหว่างชายหญิงและเรื่องเลวร้ายอื่นๆ ไม่ต้องสงสัยเลยว่าสิ่งแวดล้อมเช่นนี้ ทำให้หัวใจต้องประสบกับโรคร้ายที่เปลี่ยนมันให้กลายเป็นความแข็งกระด้าง

5.หมกมุ่นอยู่กับโลกนี้

การหมกมุ่นอยู่กับโลกนี้ จนหัวใจได้กลายเป็นทาสของมันเป็นสาเหตุอีกข้อหนึ่งของอีหม่านอ่อน ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

تَعِسَ عَبْدُ الدِّينَارِ وَالدِّرْهَمِ

"ทาสของดีนารฺ ทาสของดิรฮัม ประสบกับความวิบัติ" รายงานโดยบุคอรี หมายเลข 2730

ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวอีกว่า

إِنَّمَا يَكْفِي أَحَدَكُمْ مَا كَانَ فِي الدُّنْيَا مثل زَادِ الرَّاكِب

“เพียงพอแล้วสำหรับคนหนึ่งจากพวกท่าน ที่สิ่งที่อยู่ในโลกนี้ เสมือนเสบียงของคนเดินทาง” รายงานโดย อัฏ ฏ็อบรอนียฺ ในอัล กะบีรฺ 4/78 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 2384

หมายความว่ามันเป็นสิ่งที่เล็กน้อยเป็นเพียงปัจจัย ที่ทำให้เขาบรรลุจุดหมายปลายทาง

ปรากฏการณ์การลุ่มหลงต่อโลกนี้เป็นสิ่งชัดเจนในยุคสมัยนี้ ซึ่งจะพบเห็นความกระหายทางวัตถุและความปรารถนาที่จะได้รับสิ่งของในโลกอันไร้ค่านี้มากยิ่งขึ้นได้ลุกลามแพร่กระจายโดยทั่วไป มนุษย์จึงหันมาแข่งขันกันในธุรกิจการค้า อุตสาหกรรมการผลิต และหุ้นส่วนต่างๆ สิ่งที่เกิดขึ้นนี้เป็นหลักฐานยืนยันในสิ่งที่ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้แจ้งให้ทราบไว้แล้วว่า

إِنَّا أَنْزَلْنَا الْمَالَ لِإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ وَلَوْ كَانَ لِابْنِ آدَمَ وَادٍ لَأَحَبَّ أَنْ يَكُونَ إِلَيْهِ ثَانٍ وَلَوْ كَانَ لَهُ وَادِيَانِ لَأَحَبَّ أَنْ يَكُونَ إِلَيْهِمَا ثَالِثٌ وَلَا يَمْلَأُ جَوْفَ ابْنِ آدَمَ إِلَّا التُّرَابُ ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ تَابَ

“อัลลอฮฺได้ตรัสว่า เราได้ให้ความมั่งคั่งลงมาเพื่อให้มีการละหมาดและการจ่ายซะกาต แต่หากลูกหลานอาดัมมีหุบเขา(บางรายงานกล่าวว่า *หุบเขาที่เต็มไปด้วยทองคำ*-ผู้แปล)**หนึ่ง เขาก็ต้องการที่จะมีหุบเขาที่สอง ถ้าเขามีสองหุบเขา เขาก็ต้องการที่จะมีหุบเขาแห่งที่สาม**

ท้องของลูกหลานอาดัมไม่มีอะไรเติมลงไปเว้นแต่ดินฝุ่น(หมายถึง เขายังคงโลภมาก จนกระทั่งวิญญานหลุดจากร่างและดินสุสานจะกลบหน้าของเขา-ผู้แปล) **จากนั้นอัลลอฮฺจะรับการกลับเนื้อกลับตัวจากผู้ที่กลับเนื้อกลับตัว"** รายงานโดยอะหฺมัด 5/219 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 1781

6.สาละวนอยู่กับทรัพย์สิน ภรรยา และลูก ๆ

เช่นเดียวกันสาเหตุหนึ่งของอีหม่านอ่อนก็คือ การสาละวนอยู่กับทรัพย์สิน ภรรยาและลูกๆ อัลลอฮฺ(تعالى)ได้กล่าวว่า

﴿ وَاعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلاَدُكُمْ فِتْنَةٌ ﴾

"และพึงรู้เถิดว่า แท้จริงทรัพย์สินของพวกเจ้า และลูก ๆ ของพวกเจ้านั้น เป็นสิ่งทดสอบ"(อัล กุรอาน8:28)

﴿ زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ذَٰلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَآبِ ﴾

"ได้ถูกทำให้สวยงาม (ลุ่มหลง) **แก่มนุษย์ซึ่งความรักในบรรดาสิ่งที่เป็นเสน่ห์อันได้แก่ผู้หญิงและลูกชาย,ทองและเงินอันมากมายและม้าดีและปศุสัตว์ และไร่นา นั่นเป็นสิ่งอำนวยประโยชน์ชั่วคราวในชีวิตความเป็นอยู่แห่งโลกนี้เท่านั้น และอัลลอฮฺนั้น ณ พระองค์ คือที่กลับอันสวยงาม"**(อัล กุรอาน3:14)

ความหมายของอายะฮฺนี้ที่กล่าวถึงความรักต่อสิ่งต่างๆ นำโดยผู้หญิง ลูกๆ คือการให้ความรักเกินกว่าการ*ฏออะฮฺ*(เชื่อฟัง)ต่ออัลลอฮฺ(تعالى)และเราะซูล(صلى الله عليه وسلم) ซึ่งผู้ที่มีพฤติกรรมดังกล่าวนี้นับว่าน่ารังเกียจเป็นอย่างยิ่ง แต่หากว่าความรักดังกล่าวอยู่ในทิศทางของชะรีอะฮฺอันอยู่ในขอบเขตของการฏออะฮฺต่ออัลลอฮฺก็ย่อมได้รับการสรรเสริญ ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

حُبِّبَ إِلَيَّ مِنْ الدُّنْيَا النِّسَاءُ وَالطِّيبُ وَجُعِلَ قُرَّةُ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ

"สิ่งอันเป็นที่รักแก่ฉันในโลกนี้ ได้แก่สตรีและน้ำหอม และสิ่งเย็นตาเย็นใจของฉันนั้นอยู่ในละหมาด" รายงานโดยอะหฺมัด 3/128 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 3124

คนจำนวนมากตามหลังภรรยาในเรื่องที่ต้องห้าม และตามใจลูกๆจนออกนอกการฏออะฮฺต่ออัลลอฮฺ(تعالى) ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวไว้ว่า

اَلْوَلَدُ مَحْزَنَةٌ مَجْبَنَةٌ مَجْهَلَةٌ مَبْخَلَةٌ

"ลูกคือความเศร้า ความขลาด ความเขลา และความตระหนี่" รายงานโดยอัฏ ฏ็อบรอนีย฿ ในอัล กะบีร 24/241 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 1990

คำว่า **"ความตระหนี่"** หมายถึง เมื่อคนหนึ่งต้องการบริจาคสิ่งหนึ่งไปในหนทางของอัลลอฮฺ(تعالى) ชัยฏอนก็จะเตือนให้เขานึกถึงลูกๆ ทำให้เขาเกิดความคิดขึ้นว่า "*ลูกๆของฉันมีสิทธิในทรัพย์นี้ยิ่ง*

กว่าใคร ฉันต้องเหลือไว้ให้พวกเขา พวกเขามีความต้องการมันหลังจากฉันจากไป” เขาจึงไม่ยอมบริจาคออกไปในหนทางของอัลลอฮฺ(ﷻ)

คำว่า **“ความขลาด”** หมายถึง เมื่อเขาต้องการออกไปญิฮาดในหนทางของอัลลอฮฺ ชัยฏอนก็จะมาหาเขาแล้วกล่าวว่า “*ท่านจะต้องถูกฆ่าและตายไป ลูกๆของพวกท่านก็จะสูญเสีย ต้องอยู่ตามลำพังกลายเป็นเด็กกำพร้า*” เขาจึงไม่ออกไปญิฮาด

คำว่า **“ความเขลา”** หมายถึง ลูกๆจะดึงพ่อออกจากการแสวงหาความรู้ ความพยายามที่จะศึกษาเล่าเรียน การเข้าร่วมกลุ่มศึกษาและการอ่านหนังสือ

คำว่า **“ความเศร้า”** หมายถึง เมื่อลูกๆไม่สบาย พ่อก็พลอยเศร้าโศกไปด้วย เมื่อลูกๆต้องการสิ่งใด แล้วพ่อหามาไม่ได้ พ่อก็ย่อมเสียใจ และเมื่อเขาเติบโตแล้วดื้อ ดังนั้นความเสียใจและความวิตกกังวลก็ยังคงมีอยู่ต่อไป

ทั้งนี้ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายไม่ให้แต่งงานหรือมีลูก หรือทอดทิ้งการอบรมพวกเขา แต่หมายความว่าให้ระมัดระวังจากการสาละวนอยู่กับพวกเขาในเรื่องต้องห้ามต่างๆ

สำหรับการล่อลวงที่มาจากทรัพย์สิน ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

إِنَّ لِكُلِّ أُمَّةٍ فِتْنَةً وَفِتْنَةُ أُمَّتِي الْمَالُ

“ทุกๆประชาชาติมีฟิตนะฮฺ(การทดสอบและการล่อลวง) **ส่วนฟิตนะฮฺของประชาชาติของฉันคือ ทรัพย์สมบัติ”**

รายงานโดยอัต ติรมิซียฺ 2336 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 2148

ความกระหายต่อทรัพย์สร้างความเสื่อมเสียอย่างใหญ่หลวงต่อศาสนา ยิ่งกว่าหมาป่าโจมตีฝูงแกะเสียอีก ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

مَا ذِئْبَانِ جَائِعَانِ أُرْسِلَا فِي غَنَمٍ بِأَفْسَدَ لَهَا مِنْ حِرْصِ الْمَرْءِ عَلَى الْمَالِ وَالشَّرَفِ لِدِينِهِ

"หมาป่าสองตัวที่หิวโหยถูกส่งไปยังแกะ จะไม่สร้างความเสียหายได้เท่ากับความโลภของคนๆหนึ่งในทรัพย์สินและชื่อเสียงที่จะมีต่อศาสนาของเขา" รายงานโดยอัต ติรมีซียฺ หมายเลข 2376 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 5620

ด้วยเหตุนี้เองที่ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กระตุ้นให้ยึดเอาความพอเพียง โดยไม่ต้องการเพิ่มจนต้องหันห่างออกจากการรำลึกถึงอัลลอฮฺ(تعالى)

وَإِنَّمَا يَكْفِيكَ مِنْ جَمْعِ الْمَالِ خَادِمٌ وَمَرْكَبٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

"คนรับใช้และพาหนะในหนทางของอัลลอฮฺ เป็นสิ่งที่เพียงพอแก่ท่าน จากการรวบรวมทรัพย์สมบัติแล้ว" รายงานโดยอะหฺมัด 5/290 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 2386

ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้สำทับบุคคลที่สะสมทรัพย์ ที่นอกเหนือไปจากเพื่อการบริจาคไว้ว่า

وَيْـــلٌ لِلْمُكْثِرِينَ إِلَّا مَنْ قَالَ بِالْمَالِ هَكَذَا وَهَكَذَا وَهَكَذَا وَهَكَذَا أَرْبَعٌ عَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ وَمِنْ قُدَّامِهِ وَمِنْ وَرَائِهِ

"ความวิบัติจงประสบกับผู้ที่สะสมทรัพย์ ยกเว้นบุคคลที่กล่าวว่ากับทรัพย์สินว่า ***อันนี้ อันนี้ อันนี้ อันนี้*** (คือมีไว้บริจาค)**ให้กับคนสี่คน อันนี้ให้กับผู้ที่อยู่ด้านขวา อันนี้แก่ผู้ที่อยู่ด้านซ้าย อันนี้ให้แก่ผู้ที่อยู่ข้างหน้า อันนี้ ให้แก่ผู้ที่อยู่ด้านหลัง"** รายงาน โดยอิบนุ มาญะฮฺ หมายเลข 4129 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 7137 หมายความว่าได้บริจาคเพื่อความดีไปทุกๆทาง

7.หวังจะมีอายุยืนยาว

สาเหตุหนึ่งของอีหม่านอ่อนก็คือ การหวังที่มีชีวิตยืนยาว อัลลอฮฺ(تعالى)ได้กล่าวว่า

﴿ ذَرْهُمْ يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِهِمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴾

"เจ้าจงปล่อยพวกเขาบริโภคและร่าเริงและความหวังจะทำให้พวกเขาลืม แล้วพวกเขาก็จะรู้"(อัล กุรอาน15:3)

ท่านอลี(رضي الله عنه)ได้กล่าวว่า *"ฉันกลัวสิ่งที่เกรงว่าเกิดกับพวกท่าน คือการตามอารมณ์ตัวเอง และหวังจะมีอายุยืนยาว เพราะการตามอารมณ์ตัวเองนั้นทำให้หันเหออกจากสัจธรรม ส่วนความหวังที่จะมีอายุยืนยาวนั้นทำให้ลืมชีวิตในโลกหน้า"* จากฟัตฮฺ อัล บารียฺ 11/236 ในบางรายงานกล่าวว่า *"สี่ประการจากความทุกข์เข็ญ คือ (1)ดวง*

ตาที่แห้งแล้ง(ไม่เคยร้องไห้) (2)หัวใจที่แข็งกระด้าง (3)ความหวังที่อยากมีอายุยืนยาว (4)ความกระหายในโลกนี้”

ผลของความหวังอยากมีอายุยืนยาว คือทำให้การเชื่อฟังอัลลอฮฺ(تعالى) เป็นไปอย่างเฉื่อยชา ผัดวันประกันพรุ่ง กระหายอยากได้สิ่งที่อยู่ในโลกนี้ ลืมชีวิตโลกหน้า และมีหัวใจที่แข็งกระด้าง เพราะว่าจิตใจที่นุ่มนวลและพลังความคิดที่แจ่มชัด จะมีได้ก็แต่เพียงการรำลึกถึงความตาย หลุมฝังศพ การตอบแทนความดี การลงโทษ และความน่าสะพรึงกลัวในวันกิยามะฮฺเท่านั้น อัลลอฮฺ(تعالى)ได้กล่าวว่า

﴿ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ ﴾

“แล้วช่วงเวลาได้เนิ่นนานเกินไปแก่พวกเขา ดังนั้นหัวใจของพวกเขาจึงแข็งกระด้าง”(อัล กุรอาน57:16)

มีผู้กล่าวว่า *“ใครก็ตามที่ไม่ได้หวังที่จะมีชีวิตยืนยาว ก็จะมีความกังวลน้อย และหัวใจของเขาจะแจ่มจรัส เพราะว่าเมื่อความตายมาถึง เขาก็ทุ่มเทการฏออะฮฺ(การเชื่อฟัง).....”* ฟัตฮุ อัล บารียฺ 11/237

8.กินมาก นอนมาก พูดมาก พบปะผู้คนมาก

สาเหตุหนึ่งของอีหม่านอ่อนก็คือ การกินมาก นอนมาก พูดมาก พบปะผู้คนมาก ไม่นอนยามค่ำคืน

การกินมากทำให้ปัญญาทึบ น้ำหนักตัวเพิ่ม ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามคำสั่งของอัลลอฮฺ(تعالى) และง่ายที่ชัยฏอนจะเข้ามาล่อ

ลวง ดังที่มีคนกล่าวไว้ว่า **"ใครก็ตามที่กินมาก ดื่มมาก และนอนมากจะสูญเสียรางวัลอันยิ่งใหญ่"**

การพูดมากทำให้หัวใจแข็งกระด้าง การพบปะผู้คนมากทำให้ไม่มีเวลาตรวจสอบตนเอง และปลีกตัว ครุ่นคิด ใคร่ครวญ การหัวเราะมากทำให้สูญเสียแก่นสารแห่งชีวิตในหัวใจ และทำให้หัวใจตายด้าน ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวไว้ในฮะดีษ เศาะฮีฮฺไว้ว่า

لَا تُكْثِرُوا الضَّحِكَ فَإِنَّ كَثْرَةَ الضَّحِكِ تُمِيتُ الْقَلْبَ

"พวกท่านจงอย่าหัวเราะให้มาก เพราะการหัวเราะมากทำให้หัวใจตายด้าน" รายงานโดยอิบนุ มาญะฮฺ 4193 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ

และเช่นเดียวกันเวลาที่ไม่ได้เติมให้เต็มไปด้วยการเชื่อฟังต่ออัลลอฮฺ(تعالى) จะส่งผลให้หัวใจแข็งกระด้าง จนทำให้คำยับยั้งแห่งอัลกุรอานและคำแนะนำแห่งอีหม่านไม่เกิดประโยชน์อันใดแก่เขา

สาเหตุของอีหม่านอ่อนมีมากมาย คงไม่สามารถกล่าวถึงมันได้ทั้งหมด แต่ก็เป็นไปได้ที่จะนำเอาสิ่งที่ได้กล่าวไปแล้วมาวางเป็นแนวทางให้ครอบคลุมถึงสิ่งที่ยังไม่ได้กล่าวถึง ผู้มีสติปัญญานั้นย่อมเข้าใจถึงสิ่งนี้โดยตัวเขาเอง เราขอดุอาอ์ต่ออัลลอฮฺ(تعالى)ให้ชำระหัวใจของเราให้ขาวสะอาด และปกป้องเราให้พ้นจากความชั่วของเราเอง

ภาคที่ ๓
วิธีบำบัด

มีรายงานจากท่านฮากิม ในหนังสืออัล *มุสตัดร็อก* และจาก อัฏ ฏ็อบรอนียฺ ใน*มุอฺญัม* ว่าท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

إِنَّ الْإِيْمَانَ لَيَخْلُقُ فِيْ جَوْفِ أَحَدِكُمْ كَمَا يَخْلُقُ الثَّوْبُ فَأَسْأَلُوْا اللهَ أَنْ يُجَدِّدَ الْإِيْمَانَ فِيْ قُلُوْبِكُمْ

"แท้จริงอีหม่านในหัวใจของพวกท่านคนหนึ่งคนใดจะทรุดโทรม เช่นเดียวกับเสื้อผ้าที่สวมใส่จนเสื่อมสภาพ ดังนั้น พวกท่านจงขอต่ออัลลอฮฺ เพื่อให้พระองค์ทำให้อีหม่านมีสภาพใหม่อยู่ในหัวใจของพวกท่าน" รายงานโดยอัล ฮากิม ในอัล มุสตัดร็อก 1/4 และในอัซ ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 1585, อัล ฮัยษะมียฺได้กล่าวไว้ในมัจญมะอฺ อัซ ซาวาอิด 1/53, รายงานโดยอัฏ ฏ็อบรอนียฺ ในอัล กะบีรฺ ด้วยสายรายงานที่ดี

ความหมายก็คือว่าอีหม่านนั้นดำรงอยู่ในหัวใจ เสมือนหนึ่งเสื้อผ้าที่สวมใส่ เมื่อมันเสื่อมสภาพลง มันก็กลายเป็นของเก่า ในบางครั้งหัวใจของผู้ศรัทธาก็ถูกบดบังด้วยเมฆหมอกแห่งบาป มันจึงกลายเป็นความดำมืด ภาพที่ว่านี้ได้รับการวาดให้เห็นด้วยฮะดีษ เศาะฮีฮฺของท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ที่ว่า

مَا مِنَ الْقُلُوْبِ قَلْبٌ إِلاَّ وَلَهُ سَحَابَةٌ كَسَحَابَةِ الْقَمَرِ ، بَيْنَا الْقَمَرُ مُضِيءٌ إِذْ عَلَتْهُ سَحَابَةٌ فَأَظْلَمَ ، إِذْ تَجَلَّتْ عَنْهُ فَأَضَاءَ

“ไม่มีหัวใจดวงใด เว้นเสียแต่จะมีเมฆ(ที่จะมาบดบังมัน) **เช่นเดียวกับเมฆ**(ที่บดบัง)**ดวงจันทร์ ขณะที่มันส่องแสงนั้น เมื่อมีเมฆมาบดบังมันๆก็จะมืดมิด เมื่อเมฆจากไป มันก็จะส่องสว่างอีกครา”**รายงานโดยอบู นะอีม ในอัล ฮิลยะฮฺ 2/196 ในอัซ ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 2268

บางครั้งเมื่อเมฆเข้ามา มันก็ปิดบังแสงของดวงจันทร์ หลังจากผ่านไปสักระยะหนึ่งเมฆก็จากไป แสงของดวงจันทร์ส่องสว่างบนฟากฟ้าอีกครั้งหนึ่ง เช่นเดียวกับหัวใจของผู้ศรัทธาที่บางครั้งก็อาจมีเมฆแห่งบาปอันมืดมิดเข้ามาบดบังรัศมีของมัน ทำให้ผู้นั้นตกอยู่ในความมืดและโดดเดี่ยว แต่เมื่อเขาได้ทุ่มเทในการเพิ่มอีหม่านและด้วยการช่วยเหลือของอัลลอฮฺ(تعالى) เมฆก้อนนี้ก็สลายไป รัศมีก็กลับมาส่องสว่างดังที่มันเคยเป็นมาก่อน

หนึ่งในหลักการพื้นฐานที่สำคัญในการทำความเข้าใจประเด็นเกี่ยวกับอีหม่านอ่อนและกรอบความคิดในการบำบัดมันคือต้องรู้ว่าอีหม่าน(ความศรัทธา)ในทัศนะของอิสลามนั้นสามารถ “เพิ่ม” หรือ “ลด” ได้ สิ่งนี้เป็นหลักการมูลฐานในหลักยึดมั่นของ “อะหฺลุซ ซุนนะฮฺ วัล ญะมาอะฮฺ”(อันเป็นกระแสหลักของประชาชาติอิสลามส่วนใหญ่ที่ยอมรับกัน - ผู้แปล)

อะหฺลุซ ซุนนะฮฺ วัล ญะมาอะฮฺ นั้นถือว่าอีหม่านคือสิ่งที่กล่าวออกมาด้วยวาจา ยึดมั่นด้วยหัวใจ และมีการกระทำผ่านหลักปฏิบัติอิสลามต่างๆ อีหม่านสามารถ “เพิ่ม” ได้ด้วยการ*ฏออะฮฺ*(เชื่อฟังปฏิบัติตามหลักการอิสลาม)และ”ลด” ลงได้จากการฝ่าฝืน(หลักการอิส

ลาม) ดังมีหลักฐานที่แสดงไว้เกี่ยวกับเรื่องนี้ในอัล กุรอาน และอัซ ซุน นะฮฺ ดังเช่นปรากฏในอัล กุรอานว่า

﴿ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ ﴾ - ﴿ أَيُّكُمْ زَادَتْهُ هَذِهِ إِيمَانًا ﴾

"เพื่อพวกเขาจะได้เพิ่มพูนการศรัทธาให้กับการศรัทธาของพวกเขา"(อัล กุรอาน48:4) - **"มีใครบ้างในพวกท่านที่บทนี้ทำให้ศรัทธาเพิ่มขึ้น ?"** (อัล กุรอาน9:124)

หรือจากคำกล่าวของท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم) ที่ว่า

مَــنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْـــــتَطِعْ فَبِقَلْــــبِهِ وَذَلِـــــكَ أَضْـــــعَفُ الْإِيمَـــــانِ

"ใครคนใดจากพวกท่านเห็นความชั่ว ขอให้เขาเปลี่ยนแปลงมันด้วยมือของเขา หากเขาไม่สามารถก็ด้วยลิ้น(คำพูด)**ของเขา หากไม่สามารถก็ด้วยหัวใจ และนั่นคืออีหม่านที่อ่อนแอที่สุด"** รายงานโดย มุสลิม

ผลที่ได้รับจากการฏออะฮฺและการฝ่าฝืนที่มีต่ออีหม่านคือการเพิ่มและการลดตามลำดับ ซึ่งเป็นเรื่องที่รู้กันดีสำหรับผู้ที่สังเกตุเห็นหรือผู้ที่มีประสบการณ์ หากบุคคลหนึ่งได้ออกไปเดินในตลาดแล้วมองไปยังการแต่งกายประชันโฉม ได้ยินเสียงตะโกนและการพูดจาไร้สาระของคนในตลาด จากนั้นเขาออกไปยังสุสาน แล้วเข้าไปครุ่นคิดในนั้น หัวใจของเขาก็ย่อมอ่อนละมุน เขาได้พบความแตกต่าง

อย่างชัดเจนระหว่างสภาพของสถานที่ทั้งสองแห่ง และหัวใจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

มีข้อคิดที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อนี้จากคำกล่าวของชาวสลัฟบางคนที่ว่า *"ส่วนหนึ่งจากความเข้าใจในศาสนาของบ่าวคนหนึ่ง*(ก็คือ) *การให้ความสนใจต่ออีหม่านว่ามันลดไปได้อย่างไร? และส่วนหนึ่งจากความเข้าใจในศาสนาของบ่าวคนหนึ่ง*(ก็คือ)*การที่เขารู้ว่าตอนนี้มันเพิ่มหรือลด?ส่วนหนึ่งจากความเข้าใจของบ่าวคนหนึ่ง*(ก็คือ) *การรู้ถึงการล่อลวงของชัยฏอนเมื่อมันมายังเขา"* อ้างจากชัรหฺ เนานียะฮฺ อิบนุกอยยิม โดยอิบนุ อีซา 2/140

ดังนั้น เขาต้องรู้ว่า ถ้าอีหม่านลดจนถึงระดับที่จะนำไปสู่การละทิ้งเรื่อง*วาญิบ*(ภาระบังคับทางศาสนา)หรือไปสู่การกระทำในเรื่องที่ต้องห้าม นี่คือความเฉื่อยชาที่เป็นอันตรายและน่าตำหนิ เขาต้อง*เตาบะฮฺ*(กลับเนื้อกลับตัว)ต่ออัลลอฮฺ(تعالى) และต้องเริ่มต้นการบำบัดตัวเขาเอง

ส่วนบุคคลที่ความเฉื่อยชาที่ว่านี้ ยังไม่ถึงขั้นที่ทำให้เขาต้องทิ้งการปฏิบัติสิ่งวาญิบ เพื่อกระทำสิ่งฮะรอม เขาก็ไม่สามารถอยู่นิ่งเฉย แต่ต้องหันไปสู่การปฏิบัติเรื่อง*มุสตะฮับ*(สิ่งที่ศาสนาส่งเสริมแต่ไม่บังคับ)ให้มาก ฉะนั้น บุคคลผู้นี้จำเป็นต้องรู้จักควบคุมตัวเอง จัดตัวเองให้อยู่ในทิศทางที่ถูกต้องและยึดทางสายกลาง จนกว่าเขาได้กลับสู่สภาพที่เปี่ยมไปด้วยพลังและความกระตือรือร้นในการทำอิบาดะฮฺ นี่คือประโยชน์ที่ได้รับจากคำกล่าวของท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ที่ว่า

لِكُلِّ عَمَلٍ شِرَّةٌ وَلِكُلِّ شِرَّةٍ فَتْرَةٌ فَمَنْ كَانَتْ شِرَّتُهُ إِلَى سُنَّتِي فَقَدْ

اهْتَدَى وَمَنْ كَانَتْ شِرَّتُهُ إِلَى غَيْرِ ذَلِكَ فَقَدْ هَلَكَ

"ทุกๆการกระทำมีกำลังวังชา และทุกๆกำลังวังชามีช่วงเวลา ใครที่(นำ)**กำลังวังชาของเขาไปสู่แบบอย่างของฉัน เขาอยู่ในทางนำ สำหรับผู้ที่**(นำ)**กำลังวังชาของเขาไปสู่สิ่งอื่น เขาได้พินาศแล้ว"** รายงานโดยอะหฺมัด 2/210 และในเศาะฮีฮฺ อัต ตัรฆีบ หมายเลข 56

ก่อนที่จะเริ่มต้นอภิปรายเกี่ยวกับวิธีการบำบัดอีหม่านอ่อน มีข้อสังเกตไว้ดังนี้ คนจำนวนมากที่รู้สึกว่าหัวใจของเขาแข็งกระด้าง กำลังค้นหาวิธีการเยียวยาจากภายนอก พวกเขาหันไปพึ่งพาคนอื่น ทั้งๆที่พวกเขาก็สามารถเยียวยาตัวเองได้(หากพวกเขาต้องการจะทำ) นี่คือหลักพื้นฐานในการบำบัด(คือการยืนหยัดด้วยตนเอง) เพราะว่าอีหม่านนั้นคือความสัมพันธ์ระหว่างบ่าวกับผู้เป็นเจ้าของเขา

ต่อไปนี้เป็นวิธีการทาง*ชะรีอะฮฺ*ที่มุสลิมคนหนึ่งสามารถบำบัดอีหม่านอ่อนและหัวใจแข็งกระด้างในตัวของเขา หลังจากได้มอบหมายต่ออัลลอฮฺและนำตัวเขาเข้าสู่การต่อสู้ดิ้นรน

1.เพ่งพิจารณาต่อความหมายในอัล กุรอาน

การพิจารณาใคร่ครวญต่ออัล กุรอาน ที่อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ประทานลงมาเพื่อสร้างความแจ่มชัดแก่ทุกๆสิ่ง และเป็นความเจิดจรัสที่พระองค์ใช้นำทางแก่บุคคลที่พระองค์ประสงค์ในหมู่ปวงบ่าวของพระองค์ ไม่ต้องสงสัยเลยว่า ในอัล กุรอานนั้นมีการเยียวยาที่ยิ่งใหญ่และมีการบำบัดที่หวังผลได้ อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสไว้ว่า

﴿ وَنُنَزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴾

"และเราได้ให้ส่วนหนึ่งจากอัล กุรอานลงมาซึ่งเป็นการบำบัด**และความเมตตาแก่บรรดาผู้ศรัทธา"**(อัล กุรอาน17:84)

วิธีการบำบัดต้องผ่านการครุ่นคิดพิจารณาความหมายของมัน ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)เคยใคร่ครวญความหมายในอัล กุรอาน โดยท่านได้อ่านมันซ้ำแล้วซ้ำอีกขณะที่กำลังยืนขึ้นละหมาดในยามค่ำคืน(ละหมาดกิยามุล ลัยลฺ) จนกระทั่งค่ำคืนหนึ่ง ท่านได้อ่านอายะฮฺเพียงอายะฮฺเดียวจากอัล กุรอาน ในเวลานั้นท่านกำลังละหมาด โดยไม่ได้ข้ามมันไป จนกระทั่งถึงเช้า อายะฮฺนั้นก็คือ

﴿ إِنْ تُعَذِّبْهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴾

"หากพระองค์จะทรงลงโทษพวกเขาแท้จริงพวกเขาก็คือบ่าวของพระองค์และหากพระองค์จะทรงอภัยโทษให้แก่พวกเขา แท้จริง**พระองค์ท่านคือ ผู้ทรงเดชานุภาพ ผู้ทรงปรีชาญาณ"**(อัล กุรอาน5:118)
รายงานโดยอะหฺมัด 4/149 และในศิฟะฮฺ อัศ เศาะลาฮฺ ของอัลบานียฺ หน้า 102

ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)เคยใคร่ครวญอัล กุรอาน ท่านได้บรรลุถึงระดับที่ซาบซึ้ง มีรายงานจากอิบนุ ฮิบบาน ในเศาะฮีฮฺของเขาด้วยสายรายงานที่ดี จากอะฏออ์เราะฮฺ กล่าวว่า

"ฉันและอุบัยดุลลอฮฺ อิบนุ อุมัยรฺ ได้เข้าไปพบท่านหญิงอาอิชะฮฺ(رضي الله عنها) และอุบัยดุลลอฮฺ อิบนุ อุมัยรฺได้กล่าวว่า *"โปรดบอก*

ฉันถึงสิ่งที่น่าประทับใจ ที่ท่านได้เห็นจากบางส่วนของท่านเราะซูล (صلى الله عليه وسلم)" ท่านหญิงอาอิชะฮฺ(رضي الله عنها) ร้องไห้ แล้วนางได้เล่าว่า

ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้ยืนขึ้นในค่ำคืนหนึ่ง – หมายถึงละหมาด – แล้วท่านกล่าวว่า "*โอ้ อาอิชะฮฺ ปล่อยฉันให้อิบาดะฮฺต่อผู้เป็นเจ้าของฉันเถิด*" นางกล่าวว่า ฉันกล่าวว่า "*วัลลอฮฺ* – ขอสาบานด้วยอัลลอฮฺ – *ฉันรักที่จะอยู่ใกล้ท่าน และรักที่จะทำให้ท่านมีความสุข*" แล้วท่านได้ลุกขึ้น ชำระล้างร่างกาย จากนั้นก็ยืนขึ้นละหมาด แล้วท่านก็ร้องไห้จนตักชุ่มไปด้วยน้ำตา แล้วท่านร้องไห้ต่อไปจนพื้นเปียก จนกระทั่งบิลาลได้อะซานสู่การละหมาด

เมื่อบิลาล(رضي الله عنه)เห็นท่านร้องไห้ ก็ถามว่า "โอ้ เราะซูลของอัลลอฮฺ ท่านร้องไห้ ทั้งๆที่อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ให้อภัยกับท่านแล้ว ไม่ว่าจะเป็นความผิดที่มาก่อนหรือที่มาภายหลัง(หมายถึงความผิดทั้งหมด)" ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)กล่าวว่า "*จะไม่ให้ฉันเป็นบ่าวที่ขอบคุณดอกหรือ? ในคืนนี้ได้มีอายาตที่ประทานลงมา ซึ่ง ความวิบัติจะมีแก่คนที่อ่านมัน แต่ไม่ใคร่ครวญมัน*(อายะฮฺเหล่านี้ก็คือ)

﴿ إِنَّ فِـــي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لِـــأُولِي الْأَلْـــبَابِ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَى جُنُوبِهِمْ وَيَـــتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴾

"แท้จริงในการสร้างบรรดาชั้นฟ้าและแผ่นดิน และการที่**กลางวันและกลางคืนตามหลังกันนั้น แน่นอนมีหลายสัญญาณสำหรับผู้มีปัญญา คือบรรดาผู้ที่รำลึกถึงอัลลอฮฺ ทั้งในสภาพยืน** และ**นั่ง** และ**ในสภาพที่นอนตะแคงและพวกเขาพินิจพิจารณากันในการสร้างบรรดาชั้นฟ้า และแผ่นดิน** (โดยกล่าวว่า) **โอ้พระเจ้าของพวกข้าพระองค์ พระองค์มิได้ทรงสร้างสิ่งนี้มาโดยไร้สาระ มหาบริสุทธิ์พระองค์ท่าน โปรดทรงคุ้มครองพวกข้าพระองค์ให้พ้นจากการลงโทษแห่งไฟนรกด้วยเถิด"**(อัล กุรอาน3:190-191) อ้างจากอัซ ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 1/106

เรื่องราวที่เกิดขึ้นนี้แสดงให้เห็นว่า จำเป็นที่ต้องมีการใคร่ครวญต่ออายะฮฺเหล่านี้

ในอัล กุรอานนั้นมีเรื่องของ*เตาฮีด* คำสัญญา การสำทับ กฎหมาย การแจ้งข่าว การเล่าเรื่องราวต่างๆ มารยาท และจริยธรรม อิทธิพลจากสิ่งเหล่านี้ที่เกิดต่อชีวิตหนึ่งๆนั้นมีหลากหลาย ทำนองเดียวกันซูเราะฮฺหนึ่งก็อาจมีการสำทับชีวิตมากกว่าซูเราะฮฺอื่น ดังที่มีการชี้ชัดมาจากฮะดีษของท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ที่ว่า

شَيَّبَتْنِي هُودٌ وَأَخَوَاتُهَا قَبْلَ الْمَشِيْبِ

"(ซูเราะฮฺ)**ฮูดและพี่น้องของมันทำให้ผมของฉันขาว ก่อนถึงวัยผมหงอก**(วัยชรา)" อัซ ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 2/679

และในบางรายงานระบุว่าเป็นซูเราะฮฺ **هود والواقعة والمرسلات وعم يتساءلون وإذا الشمس كورت - ฮูด, อัล วากิอะฮฺ, อัล มุรสะลาต,**

อัมมา ยะตะสาอะลูน(ซูเราะฮฺ อัน นะบะอ์)**อิซัช ชัมสุ กุววิร็อต**(ซูเราะฮฺ อัต ตักวีร) " รายงานโดยอัต ติรมิซียฺ 3297 และในอัซ ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ หมายเลข 955

ผมของท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)หงอก เพราะว่าซูเราะฮฺเหล่านี้ประกอบไปด้วยความแท้จริงของอีหม่าน และภารกิจอันยิ่งใหญ่ ซึ่งมันได้เติมลงสู่หัวใจของเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)อย่างหนักหน่วง จนผลสะท้อนของมันบังเกิดต่อเส้นผมและร่างกายของท่าน อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสว่า ﴿فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ﴾ - **เจ้าจงอยู่ในความเที่ยงธรรมเช่นที่ถูกบัญชา และผู้ที่ขอลุโทษแก่เจ้า**(อัล กุรอาน 11:112)

บรรดาเศาะฮาบะฮฺของท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم) อ่านอัล กุรอาน เพ่งพิจารณาเนื้อหาในนั้น และเกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวพวกเขา ท่านอบูบักร(رضي الله عنه)เป็นผู้ชายที่สุภาพ มีจิตใจที่อ่อนโยน เมื่อท่านนำผู้คนละหมาด และอ่านดำรัสของอัลลอฮฺจากอัล กุรอาน ท่านไม่สามารถควบคุมตัวเองจากการร้องไห้ได้ สำหรับท่านอุมัร(رضي الله عنه) นั้นถึงกับป่วย หลังจากได้อ่านอายะฮฺ อัล กุรอานที่ว่า ﴿إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ مَا لَهُ مِنْ دَافِعٍ﴾ – **แท้จริงการลงโทษของพระเจ้าของเจ้าจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนไม่มีผู้ใดจะเบี่ยงเบนมันได้**(อัล กุรอาน52:7-8) รายงานพร้อมสายรายงานในตัฟซีร อิบนุ กะซีร 7/406

เสียงร้องไห้สะอึกสะอื้นของอุมัร ได้ยินไปถึงแถวหลัง เมื่อได้อ่านดำรัสของอัลลอฮฺเกี่ยวกับเรื่องราวของยะอฺกูบ(عليه السلام)ที่ว่า

﴿ إِنَّمَا أَشْكُو بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ ﴾ - **ฉันร้องเรียนความเศร้าสลดของฉันและความทุกข์ระทมของฉันต่ออัลลอฮฺ** (อัล กุรอาน12:86) จากมะนากิบ อุมัร โดยอิบนุ เญาซียฺ 167

ท่านอุษมาน(رضـي الله عنه)ได้กล่าวว่า "*หากหัวใจของเราสะอาดแล้ว มันจะไม่เคยพอ(*กับการลิ้มรส*)ดำรัสของอัลลอฮฺ*" แล้วท่านก็เป็นชะฮีด ด้วยการถูกสังหารอย่างอธรรม เลือดของท่านเปื้อนอัล กุรอาน เรื่องราวจากบรรดาเศาะฮาบะฮฺในทำนองนี้มีอีกมากมาย

อัยยูบ รายงานว่า "ฉันได้ยินสะอีด อิบนุ ญุบัยรฺ อ่านอายะฮฺนี้ มากกว่า 20 ครั้งในละหมาด ﴿ وَاتَّقُـــوا يَوْمًـــا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ﴾ - **และพวกเจ้าจงยำเกรงวันหนึ่ง ซึ่งพวกเจ้าจะถูกนำกลับไปยังอัลลอฮฺในวันนั้น**(อัล กุรอาน2:228) จากซิยาร อะอฺลาม อัน นุบะลาอ์ 4/324 และส่วนท้ายของอายะฮฺนี้ ที่ถูกประทานลงมาในอัล กุรอาน จบลงที่ว่า ﴿ ثُـمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴾ - **แล้วแต่ละชีวิตจะถูกตอบแทนโดยครบถ้วนตามที่ชีวิตนั้นได้แสวงหาไว้ และพวกเขาจะไม่ถูกอธรรม**

อิบรอฮีม อิบนุ บะชาร กล่าวว่า "*อายะฮฺที่อลี อิบนุ ฟุฎอยลฺอ่านขณะที่กำลังจะตายก็คือ* ﴿ وَلَوْ تَرَى إِذْ وُقِفُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا يَا لَيْتَنَا نُـرَدُّ ﴾ - **และหากเจ้าจะได้เห็น ขณะที่พวกเขาถูกให้หยุดยืนอยู่เบื้องหน้าไฟนรก แล้วพวกเขาได้กล่าวว่า โอ้! หวังว่าเราจะถูกนำกลับไป**

(อัล กุรอาน6:27) *เมื่ออ่าน มาถึงตอนนี้เขาก็เสียชีวิต และฉันเป็นคนหนึ่งที่ได้ละหมาดญะนาซะฮฺให้แก่เขา*" จากซิยาร อะอฺลาม อัน นุบะลาอ์ 4/446

แม้แต่ขณะที่*สัจญ์ดะฮฺ ติลาวะฮฺ*(ก้มกราบเนื่องจากการอ่านอายะฮฺบางอายะฮฺที่มีซุนนะฮฺระบุให้กราบ) ก็มีปฏิกิริยาเกิดขึ้นหลายๆแบบ ดังเช่นมีเรื่องของชายคนหนึ่งที่ได้อ่านอายะฮฺที่ว่า ﴿ وَيَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا ﴾ - **และพวกเขาจะหมอบราบลงใบหน้าจรดพื้นพลางร้องไห้และมันจะเพิ่มการสำรวมแก่พวกเขา** (อัล กุรอาน 17:109) แล้วเขาได้*สุญูด*(กราบ) จากนั้นเขาได้กล่าวตำหนิตัวเองว่า "*นี่คือสุญูด แต่ไหนเล่าการร้องไห้?*"

ส่วนหนึ่งของการเพ่งพิจารณาที่เป็นยอดของอัล กุรอานก็คือการมีโวหารแบบอุปมาอุปมัยในนั้น เนื่องจากอัลลอฮฺ(تعالى)ได้ยกตัวอย่างมันมาให้เราเพื่อเป็นอุทาหรณ์สำหรับการพินิจพิจารณาใคร่ครวญ โดยอัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสว่า ﴿ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴾ - **และอัลลอฮฺทรงยกอุทาหรณ์แก่ปวงมนุษย์เพื่อพวกเขาจะได้รำลึก**(อัล กุรอาน14:25) แล้วพระองค์ได้ตรัสไว้อีกว่า ﴿ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴾ - **อุปมาเหล่านี้เราได้ยกมันมาเปรียบเทียบสำหรับมนุษย์เพื่อพวกเขาจะได้พิจารณาใคร่ครวญ** (อัล กุรอาน59:21)

ชาวสลัฟคนหนึ่งได้ครุ่นคิดต่อการอุปมาโวหารหนึ่งจากหลายๆตอนในอัล กุรอาน แล้วเขาไม่สามารถสร้างความกระจ่างกับ

ความหมายของมันได้ ทำให้เขาถึงกับร้องไห้ มีคนถามถึงสาเหตุที่ทำให้เขาร้องไห้ เขาตอบว่า "*อัลลอฮฺ*(تعالى) *ได้ตรัสไว้ว่า* ﴿ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ ﴾ - **และเหล่านี้คืออุปมาทั้งหลายที่เราได้เปรียบเทียบมัน สำหรับปวงมนุษย์ แต่ไม่มีผู้ใดตระหนักมันหรอก นอกจากผู้มีความรู้**(อัล กุรอาน 29:43) *ฉันไม่สามารถเข้าใจอุปมาอันนี้ได้ เพราะฉันไม่มีความรู้ ฉันจึงร้องไห้กับความไม่รู้ที่มีในตัวฉัน*"

อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ยกอุปมาอุปมัยไว้ในอัล กุรอานอย่างมากมาย ดังตัวอย่างเช่น﴿ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا ﴾ - ผู้ที่จุดไฟขึ้น(อัล กุรอาน2:4) ﴿ الَّذِي يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ ﴾ - ประดุจดังผู้ที่ส่งเสียงตวาดสิ่งที่มันฟังไม่รู้เรื่อง(อัล กุรอาน2:127) ﴿ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ ﴾ - อุปมัยเมล็ดพืชเมล็ดหนึ่งที่งอกขึ้นเป็นเจ็ดรวง(อัล กุรอาน2:261) ﴿ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ ﴾ - อุปมัยสุนัขหากเจ้าขับไล่มัน มันก็จะหอบแลบลิ้นห้อยลง หรือถ้าเจ้าปล่อยมันไว้ มันก็จะหอบแลบลิ้นห้อยลง (อัล กุรอาน7:176) ﴿ كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا ﴾ - ประหนึ่งเช่นกับลาที่แบกหนังสือจำนวนหนึ่ง(อัล กุรอาน62:5) ﴿ ذُبَابًا ﴾ - แมลงวัน(อัล กุรอาน22:73) ﴿ الْعَنْكَبُوتِ ﴾ - แมงมุม(อัล กุรอาน29:41) ﴿ كَالْأَعْمَى وَالْأَصَمِّ وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ ﴾ - ดังเช่นคนตาบอดและหูหนวก กับคนมองเห็นและได้ยิน(อัล

กุรอาน11:24) ﴿كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ﴾ - ประดุจดังขี้เถ้าเมื่อลมพัดมันไปอย่างแรง(อัล กุรอาน29:41) ﴿كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ﴾ - ดั่งต้นไม้ที่ดี(อัล กุรอาน14:24) ﴿كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ﴾ - ดั่งต้นไม้ที่อับเฉา(อัล กุรอาน14:26) ﴿أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً﴾ - ผู้ที่ทรงให้น้ำลงมาจากฟากฟ้า(อัล กุรอาน6:99) ﴿كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ﴾ - เสมือนดังช่องตามผนังที่มีตะเกียง(อัล กุรอาน24:35) ﴿عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ﴾ - บ่าวผู้เป็นทาสไม่มีอำนาจในสิ่งใด(อัล กุรอาน16:75) ﴿رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ﴾ - ชายคนหนึ่งเป็นของหุ้นส่วนหลายคน(อัล กุรอาน39:29) เป็นต้น

เป้าหมายที่ให้กลับไปพิจารณาอายะฮฺที่มีการอุปมาอุปมัยเหล่านี้ก็คือ การให้ความใส่ใจกับมันเป็นกรณีพิเศษ

อัลลามะฮฺ อิบนุ กอยยิม ได้สรุปประเด็นต่างๆให้กับมุสลิมที่ทำการเยียวยาหัวใจที่แข็งกระด้างโดยใช้อัล กุรอานว่า "มีพื้นฐานสองข้อ(ในการเยียวยาอีหม่านอ่อน)ที่ขาดเสียมิได้ หนึ่งก็คือให้ท่านเคลื่อนหัวใจของท่านจากที่พำนักในโลกนี้ และให้มันไปสถิตอยู่ในที่พำนักแห่งโลกหน้า หลังจากนั้นให้นำหัวใจของท่านทั้งหมดจดจ่ออยู่กับความหมายอัล กุรอานและความกระจ่างในนั้น เพ่งพินิจและสร้างความเข้าใจในความมุ่งหมายของมัน ว่ามันถูกประทานมาเพื่อเป้าหมายอันใด นำตัวท่านเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกๆอายะฮฺ แล้วกำหนดมันให้เป็นยาเพื่อบำบัดหัวใจของท่าน เมื่ออายะฮฺนี้ได้ถูกนำไปเป็นยาบำบัดหัวใจของท่านแล้ว หัวใจของท่านก็จะปราศจากโรคร้าย ด้วยการอนุมัติจากอัลลอฮฺ"

2.รับรู้ถึงความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺ(تعالى)

พยายามรับรู้ถึงความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺ(تعالى) ศึกษานามและคุณลักษณะต่างๆของพระองค์ ใคร่ครวญและทำความเข้าใจความหมายของมัน แล้วส่งผ่านความรู้สึกเช่นนี้เข้าไปอยู่ในหัวใจ แล้วมันจะสร้างศักยภาพให้เกิดขึ้นในหน่วยย่อยอื่นๆ โดยสามารถแสดงออกผ่าน **"การกระทำ"** เนื่องจากหัวใจเป็นตัวควบคุมส่วนอื่นๆ หมายถึงมันมีอำนาจและเป็นนายของส่วนอื่นๆ เสมือนนายทหารกับบรรดาพลทหาร ถ้ามันดีส่วนอื่นๆก็ดีไปด้วย เมื่อมันเสียส่วนอื่นก็เสียไปด้วย

ตัวบทที่กล่าวถึงความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺ(تعالى)ในอัล กุรอานและอัซ ซุนนะฮฺนั้นมีอยู่มากมาย เมื่อมุสลิมคนใดได้ครุ่นคิดจะทำให้หัวใจของเขาสั่นไหว จิตวิญญาณของเขาจะรู้สึกต่ำต้อยต่อความสูงส่งของพระองค์ ตัวตนของเขายอมสยบต่อลักษณะการได้ยินและรอบรู้ของพระองค์ เขายิ่งรู้สึกยอมจำนนยิ่งขึ้นต่อผู้เป็นเจ้าของสิ่งที่มาก่อนและสิ่งที่ตามมาทีหลัง คุณลักษณะเหล่านี้มีปรากฏอยู่ในอัล กุรอานอย่างมากมาย

คุณลักษณะของพระองค์ ได้แก่ ผู้ทรงยิ่งใหญ่(العظيم) ผู้เฝ้าดูเหนือสิ่งถูกสร้างของพระองค์(المهيمن) ผู้ทรงใช้อำนาจ(الجبار) ผู้ทรงเกรียงไกร(المتكبر) ผู้แข็งแกร่งยิ่ง(القوي) ผู้ทรงพิชิตเหนือทุกสิ่ง(القهار) ผู้ทรงยิ่งใหญ่(الكبير) ผู้ได้รับการเทิดทูน(المتعال) ผู้ทรงมีชีวิต ผู้ซึ่งไม่มีวันตาย(الحي الذي لا يموت) แม้ว่าญินและมนุษย์จะตายไปก็ตาม พระองค์เป็นเพียงผู้เดียวที่มีอำนาจ(القاهر)อันมิอาจ

ต่อต้านได้เหนือบ่าวของพระองค์ สายฟ้าสรรเสริญพระองค์หรือแม้แต่เหล่ามลาอิกะฮฺก็พากันแซ่ซ้องพระองค์ อันเนื่องจากความเกรงกลัวต่อพระองค์ พระองค์เป็นผู้ทรงอำนาจที่แผ่ทั่วในการที่จะลงโทษ (عزيـــز ذو انتقام) พระองค์เป็นผู้ดำรงอยู่ด้วยตัวพระองค์เองผู้ซึ่งไม่เคยหลับ(قـــيوم لا ينام) พระองค์คือผู้รอบรู้ต่อทุกสิ่ง(وسع كل شيء علماً) พระองค์ทรงรอบรู้ถึงความไม่ซื่อที่ซ่อนอยู่ในดวงตา และทุกสิ่งที่ปกปิดอยู่ในหัวใจ พระองค์ได้พรรณาถึงความรอบรู้ของพระองค์ไว้ว่า

﴿ وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَـــا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴾

“และที่พระองค์นั้นมีบรรดากุญแจแห่งความเร้นลับโดยที่ไม่มีใครรู้กุญแจเหล่านั้น นอกจากพระองค์เท่านั้น และพระองค์ทรงรู้สิ่งที่อยู่ในแผ่นดิน และในทะเล และไม่มีใบไม้ใด ร่วงหล่นลงนอกจากพระองค์จะทรงรู้มัน และไม่มีเมล็ดพืชใด ซึ่งอยู่ในบรรดาความมืดของแผ่นดิน และไม่มีสิ่งที่อ่อนนุ่มใด และสิ่งที่แห้งใด นอกจากจะอยู่ในบันทึกอันชัดแจ้ง”(อัล กุรอาน6:59)

บางส่วนจากพลานุภาพของพระองค์ พระองค์ได้เปิดเผยให้ทราบว่า

﴿ وَمَـا قَـدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ ﴾

“และพวกเขามิได้ให้ความยิ่งใหญ่แด่อัลลอฮฺอันพึงมีต่อพระองค์อย่างแท้จริง และแผ่นดินนี้ทั้งหมดเป็นเพียงกำพระหัตถ์หนึ่งของพระองค์ในวันกิยามะฮฺ และชั้นฟ้าทั้งหลายจะม้วนกลิ้งด้วยพระหัตถ์ขวาของพระองค์”(อัล กุรอาน36:67)

ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าว

يَقْبِضُ اللَّهُ الْأَرْضَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَطْوِي السَّمَاءَ بِيَمِينِهِ ثُمَّ يَقُولُ أَنَا الْمَلِكُ أَيْنَ مُلُوكُ الْأَرْضِ

“อัลลอฮฺได้กุมโลกนี้ในวันกิยามะฮฺ และได้พับฟากฟ้าทั้งหลายไว้ด้วยมือขวา จากนั้นพระองค์ได้ตรัสว่า ข้าคือราชา ไหนกันเล่าเหล่าราชาทั้งหลายแห่งโลกนี้” รายงานโดยบุคอรีย์ 6947

ดวงใจแทบจะแหลกลาญ และหัวใจสั่นไหว เมื่อเราได้ใคร่ครวญเรื่องราวของมูซา(عليه السلام) เมื่อเขากล่าวว่า ﴿ رَبِّ أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ ﴾ - **โอ้พระเจ้าของข้าพระองค์ โปรดให้ข้าพระองค์เห็นด้วยเถิด โดยที่ข้าพระองค์จะได้มองดูพระองค์** (อัล กุรอาน7:143)

อัลลอฮฺ (تعالى) ได้ตรัสตอบว่า

﴿ لَـــنْ تَـــرَانِي وَلَكِنِ انْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَعِقًا ﴾

"เจ้าจะเห็นข้าไม่ได้เป็นอันขาด แต่ทว่าเจ้าจงมองดูภูเขานั้นเถิด ถ้าหากมันมั่นอยู่ ณ ที่ของมัน เจ้าก็จะเห็นข้า ครั้นเมื่อพระเจ้าของเขาได้ประจักษ์ที่ภูเขานั้น ก็ทำให้มันทลายตัวลงอย่างราบเรียบ และมูซาก็ล้มลงในสภาพหมดสติ" (อัล กุรอาน7:143)

เมื่อนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้อธิบายอายะฮฺนี้ ท่านได้อ่านมันและได้กล่าวพร้อมกับทำมือว่า **"เหมือนอย่างนี้"** แล้วท่านได้วางนิ้วโป้งลงบนข้อนิ้วสูงสุดของนิ้วก้อย จากนั้นท่านได้กล่าวว่า فَسَاخَ الْجَبَلُ - **แล้วภูเขาก็จมลงสู่พื้นดิน** รายงายโดยติรมิซียฺ หมายเลข 3074, อะหฺมัด 3/125, 209 อิบนุกะซีรได้นำอิสนาดมันมาอ้างในตัฟซีรของท่าน 3/466 อิบนุกอยยิม กล่าวว่า อิสนาด เศาะฮีฮฺ ตามเงื่อนไขของมุสลิม และอัล อัลบานียฺได้นำมากล่าวถึงและจัดว่ามันเป็นฮะดีษ เศาะฮีฮฺ ในตัครีจญฺ อัซ ซุนนะฮฺ ของอิบนุอบี อาศิม ฮะดีษที่ 480

อัลลอฮฺ(تعالى)นั้นมี

حِجَابُـــهُ الـــنُّورُ ، لَوْ كَشَفَهُ لَأَحْرَقَتْ سُبُحَاتُ وَجْهِهِ مَا انْتَهَى إِلَيْهِ بَصَــــــــرُهُ مِــــــــنْ خَلْقِـــــــهِ

"ม่านกั้นพระองค์เป็นรัศมี หากว่าพระองค์เปิดมันออก ความพิสุทธิ์แห่งพระพักตร์ของพระองค์จะเผาไหม้สรรพสิ่งที่สายตาของสิ่งถูกสร้างทั้งหลายมองเห็น" รายงานโดยมุสลิม หมายเลข 197

ความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺ(تعالى)ได้ถูกกล่าวไว้โดยท่านเราะซูล (صلى الله عليه وسلم) ไว้ว่า

إِذَا قَضَى اللَّهُ الْأَمْرَ فِي السَّمَاءِ ضَرَبَتْ الْمَلَائِكَةُ بِأَجْنِحَتِهَا خُضْعَانًا لِقَوْلِــهِ كَأَنَّهُ سِلْسِلَةٌ عَلَى صَفْوَانٍ فَإِذَا فُزِّعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا لِلَّذِي قَالَ الْحَقَّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ

"เมื่ออัลลอฮฺได้วางกิจการใดลงยังฟากฟ้า บรรดามลาอิกะฮฺจะตีปีกด้วยความอ่อนน้อมยอมจำนนต่อถ้อยคำของพระองค์ คล้ายกับโซ่(ที่ตีบน)**ก้อนหิน จนกระทั่งเมื่อความหวาดกลัวได้คลายจากพวกเขา พวกเขาได้กล่าวว่า 'ผู้เป็นเจ้าของพวกท่านได้กล่าวว่าอะไร' พวกเขากล่าวว่า 'สิ่งที่พระองค์กล่าวนั้นเป็นสัจจะ และพระองค์นั้นผู้ทรงสูงส่ง ผู้ทรงยิ่งใหญ่' "** รายงานโดยบุคอรี 7043

ตัวบทในทำนองนี้มีอยู่มากมาย ซึ่งเป้าหมายของมันคือการสร้างความรู้สึกให้รับรู้ถึงความยิ่งใหญ่ของผู้เป็นเจ้า ด้วยการใคร่ครวญความหมายของตัวบทเหล่านี้ และเป้าหมายอื่นก็คือมันเป็นวิธีการหนึ่งที่ดีที่สุดในการบำบัดอาการอีหม่านอ่อน

อัลลามะฮฺ อิบนุ กอยยิม ได้พรรณาถึงความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺ(تعالى)ด้วยถ้อยคำที่ยอดเยี่ยมไว้ว่า "พระองค์คือผู้ควบคุมกิจการทั้งหมดของทุกอาณาจักร พระองค์คือผู้สั่งใช้และสั่งห้าม ผู้สร้างและให้ปัจจัยยังชีพ ผู้ให้ตายและให้ชีวิต พระองค์คือผู้ทำให้ต่ำต้อย และยกเกียรติให้สูง พระองค์คือผู้สับเปลี่ยนกลางวันและกลางคืน เป็นผู้หมุนเวียนวันเวลาระหว่างผู้คน(ให้มีทั้ง

ทุกข์ ทั้งสุข) เป็นผู้พลิกผันประชาชาติต่างๆ ทำให้ประชาชาติหนึ่งสูญหายไป และทำให้ประชาชาติอื่นๆขึ้นมาแทนที่

พระบัญชาและอำนาจของพระองค์ถูกนำพาไปทั่วทั้งฟากฟ้าทั้งหลายดินแดนต่างๆ และแผ่นดิน ไม่ว่าสิ่งที่อยู่บนมันหรืออยู่ใต้มัน ในมหาสมุทรหรือในห้วงนภากาศ แน่แท้พระองค์คือผู้ที่รอบรู้ต่อทุกสิ่งทุกอย่าง และรู้จำนวนทั้งหมดของมัน พระองค์ทรงได้ยินเสียงทั้งหมด ซึ่งมันไม่สามารถสร้างความแตกต่างหรือสร้างความละม้ายให้เกิดกับพระองค์ได้ หากแต่ว่าพระองค์ได้ยินการส่งเสียงร้องของพวกมันด้วยสำเนียงภาษาที่แตกต่างกันจากความต้องการที่หลากหลาย และเสียงหนึ่งไม่สามารถดึงพระองค์ให้ละการได้ยินอีกเสียงหนึ่งได้ พระองค์ไม่เคยผิดพลาดกับเสียงร้องจำนวนมากเหล่านี้ และไม่เคยเหน็ดเหนื่อยกับการได้ฟังเสียงร้องเรียกความจำเป็นต่างๆเหล่านี้ซ้ำๆซากๆเลย พระองค์ทรงเห็นโลกที่มองไม่เห็นทั้งหมด แม้แต่มดดำที่คลานบนหินดำในคืนที่มืดมิด สำหรับพระองค์แล้ว สิ่งที่พ้นญาณวิสัยเป็นสิ่งที่กระจ่างชัด สิ่งที่เป็นความลับก็เป็นสิ่งที่เปิดเผย ﴿يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾ - **ผู้ที่อยู่ในชั้นฟ้าทั้งหลาย และแผ่นดินจะขอต่อพระองค์ทุก ๆวัน ขณะพระองค์ทรงมีภารกิจ**(อัล กุรอาน55:29)

พระองค์ทรงให้อภัยกับบาป ทรงขจัดความทุกข์กังวล ทรงบำบัดความปวดร้าว ทรงช่วยบุคคลที่แตกสลายให้คืนสภาพเดิม ให้ความมั่งมีแก่คนยากจน ทรงนำทางบุคคลที่หลงทาง ทรงชี้ทางบุคคลที่สับสน ทรงให้ความช่วยเหลือบุคคลที่เศร้าสลด ทรงให้อาหารแก่คนหิว ทรงให้เสื้อผ้าแก่ผู้ไม่มีจะใส่ ทรงบำบัดผู้ที่ป่วยไข้ ทรงปกป้องจากภัยพิบัติ ทรงรับการขอลุแก่โทษ ทรงให้รางวัลแก่คนดี ทรงช่วยเหลือผู้ถูกกดขี่ ทรงทำลายทรราช ทรงปกปิดสิ่งบก

พร่อง ทรงให้ความปลอดภัยจากความน่ากลัว ทรงยกกลุ่มชนต่างๆ และทำให้กลุ่มชนอื่นๆตกต่ำ....

หากแม้นว่าสิ่งที่อยู่ในฟากฟ้าทั้งหลายและแผ่นดินของพระองค์ สิ่งถูกสร้างชนิดแรกและสิ่งถูกสร้างชนิดสุดท้าย มนุษย์และญิน พวกเขาทั้งหมดกลายมาเป็นผู้ที่ยำเกรงพระองค์เท่ากับผู้ที่ยำเกรงที่สุดของพวกเขา ก็ไม่ได้ทำให้อำนาจของพระองค์เพิ่มขึ้นมาแต่ประการใด

และแม้นว่าสิ่งถูกสร้างชนิดแรกและสิ่งถูกสร้างชนิดสุดท้าย มนุษย์และญิน พวกเขาทั้งหมดกลายมาเป็นผู้ที่ชั่วร้ายเท่ากับผู้ที่ชั่วร้ายที่สุดของพวกเขา ก็ไม่ได้ทำให้อำนาจของพระองค์ลดลงมาแต่ประการใด

หากแม้นว่าสิ่งที่อยู่ในฟากฟ้าทั้งหลายและแผ่นดินของพระองค์ สิ่งถูกสร้างชนิดแรกและสิ่งถูกสร้างชนิดสุดท้าย มนุษย์และญิน มีชีวิตอยู่และตายไปแล้ว สิ่งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต พากันยืนอยู่บนที่เดียวกันแล้วขอต่อพระองค์ แล้วพระองค์ได้ให้ไปตามที่ขอ ก็จะไม่มีสิ่งใดที่สูญเสียจากสิ่งที่พระองค์มีอยู่แม้แต่ปรมาณูเดียว

พระองค์คือเบื้องแรก ซึ่งก่อนหน้านี้ไม่มีสิ่งใดเลย พระองค์คือเบื้องสุดท้าย ซึ่งหลังจากพระองค์ไม่มีสิ่งใดเลย ความจำเริญและความสูงส่งเป็นของพระองค์ ผู้ซึ่งทรงสิทธิในการรำลึกถึง ผู้ทรงสิทธิในการได้รับการเคารพภักดี ผู้ทรงควรค่าแก่การขอบคุณ ผู้เป็นราชาที่เอื้อเฟื้อที่สุด ผู้เผื่อแผ่แก่ผู้ที่วอนขอ

พระองค์คือราชาที่ไม่มีสิ่งใดตั้งภาคีได้ ผู้ซึ่งไม่มีอะไรเสมอเหมือน ผู้ที่มีความพอเพียงในตัวพระองค์ ดังนั้นพระองค์จึงไม่มีบุตร พระองค์คือผู้ทรงสูงส่ง ไม่มีสิ่งใดละม้ายพระองค์เลย ﴿ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ ﴾ - **ทุกสิ่งทุกอย่างพินาศสิ้น เว้นแต่พระพักตร์ของพระองค์**(อัล กุรอาน28:88) ทุกสิ่งทุกอย่างสูญสลายสิ้น เว้นแต่อำนาจของพระองค์ พระองค์จะไม่ได้รับการเชื่อฟัง

จากคนหนึ่งคนใด เว้นแต่ด้วยประสงค์ของพระองค์เอง และพระองค์จะไม่ได้รับการดื้อดึง เว้นแต่พระองค์ทรงรอบรู้ หากพระองค์ได้รับการเชื่อฟัง พระองค์ก็เห็นคุณค่า หากพระองค์ได้รับการดื้อดึง พระองค์ก็ให้อภัย ทุกๆการลงโทษเป็นส่วนหนึ่งจากความยุติธรรม ทุกๆความโปรดปรานเป็นส่วนหนึ่งของความกรุณา พระองค์เป็นพยานที่ใกล้ชิด เป็นผู้ปกป้องที่อยู่เคียงข้าง พระองค์ทรงจิกผมตรงกระหม่อมของคนชั่ว และทรงบันทึกการงานต่างๆ ทรงกำหนดเวลาต่างๆ ไม่มีสิ่งใดที่หัวใจจะปกปิดจากพระองค์ได้ สำหรับพระองค์แล้วความลับคือสิ่งเปิดเผย การให้และการลงโทษของพระองค์เพียงแค่คำพูด ﴿ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴾ - **แท้จริงพระบัญชาของพระองค์เมื่อทรงประสงค์สิ่งใด พระองค์ก็จะตรัสแก่มันว่า "จงเป็น" แล้วมันก็จะเป็นขึ้นมา**(อัล กุรอาน36:82) (สรุปจาก อัล วะบิล อัล เศาะยิบ หน้า 125)

3.แสวงหาความรู้อิสลาม

ความรู้นั้นจะนำไปสู่การเกรงกลัวอัลลอฮฺ(تعالى) การเพิ่มขึ้นของอีหม่าน ดังที่อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสว่า ﴿ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ ﴾ - **แท้จริง บรรดาผู้ที่มีความรู้จากปวงบ่าวของพระองค์เท่านั้นที่เกรงกลัวอัลลอฮฺ"**(อัล กุรอาน35:28)

อีหม่านของผู้ที่มีความรู้กับผู้ที่ไม่มีความรู้จะเท่ากันได้อย่างไร จะเท่ากันหรือสำหรับผู้ที่มีความรู้ในรายละเอียดของชะรีอะฮฺ ความหมายและความลึกซึ้งของ*ชะฮาดะตัยนฺ*(ชะฮาดะฮฺทั้งสอง) มีความรู้ในสิ่งที่จะตามมาภายหลังความตาย อันได้แก่ ฟิตนะฮฺ(การทดสอบ)

ในกุบูร ความน่าสะพรึงกลัวในการชุมนุมกันหลังจากฟื้นชีวิต ช่วงเวลาต่างๆของวันกิยามะฮฺ ความสุขในสวนสวรรค์ และการลงโทษในนรก มีความรู้ในวิทยปัญญาของชะรีอะฮฺในกฎ(ฮุกมฺ)ของฮะลาลและฮะรอม รายละเอียดต่างๆของชีวิตของท่านนบี(صلى الله عليه وسلم) และแขนงอื่นๆของวิชาการ อีหม่านของผู้ที่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวกับผู้ที่ไม่มีความรู้ในศาสนา กฎหมายต่างๆ สิ่งอื่นๆที่ปรากฏในชะรีอะฮฺและจากเรื่องความลี้ลับต่างๆ จะเท่ากันละหรือ? บุคคลประเภทหลังนี้มีความรู้ศาสนาแต่เพียงเลียนแบบตามกันมา ความรู้ที่เขามีน้อยนิดเสียเหลือเกิน ﴿قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾ - **บรรดาผู้รู้และบรรดาผู้ไม่รู้จะเท่าเทียมกันหรือ?"**(อัล กุรอาน39:9)

4.เข้าร่วมกลุ่มที่มีการรำลึกถึงอัลลอฮฺ

การเข้าร่วมกับฮะละเกาะฮฺ(การชุมนุม)เพื่อรำลึกถึงอัลลอฮฺนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของอีหม่านด้วยหลายเหตุผล ได้แก่ การรำลึกถึงอัลลอฮฺ การปกคลุมของความเมตตา การหลั่งลงมาของความสงบร่มเย็น มลาอิกะฮฺจะชุมนุมรอบๆผู้ที่รำลึกถึงอัลลอฮฺในขณะนั้น อัลลอฮฺ(تعالى) จะกล่าวถึงพวกเขาต่อมลาอิกะฮฺเบื้องสูง ทรงแสดงความภูมิใจต่อพวกเขากับมลาอิกะฮฺ และได้ปลดเปลื้องบาปให้กับพวกเขา ซึ่งมีปรากฏอยู่ในฮะดีษ เศาะฮีฮฺ หลายฮะดีษ โดยฮะดีษหนึ่งท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวไว้ว่า

لاَ يَقْعُدُ قَوْمٌ يَذْكُرُونَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِلَّا حَفَّتْهُمْ الْمَلَائِكَةُ وَغَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ وَنَزَلَتْ عَلَيْهِمْ السَّكِينَةُ وَذَكَرَهُمْ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ

"ไม่มีคนกลุ่มใดที่นั่งรำลึกถึงอัลลอฮฺ เว้นแต่มลาอิกะฮฺจะห้อมล้อมพวกเขา ความเมตตาจะปกคลุมพวกเขา ความสงบร่มเย็นจะหลั่งลงมาสู่พวกเขา และอัลลอฮฺจะกล่าวถึงพวกเขากับผู้ที่อยู่ ณ พระองค์" เศาะฮีฮฺ มุสลิม หมายเลข 2700

รายงานจากท่านซะฮฺลฺ บิน อัล ฮันเซาะละฮฺ(رضي الله عنه) กล่าวว่า ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)กล่าวว่า

مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ عَلَى ذِكْرٍ فَتَفَرَّقُوْا عَنْهُ إِلاَّ قِيْلَ لَهُمْ : قُوْمُوْا مَغْفُوْراً لَكُمْ

"ไม่มีกลุ่มคนใดที่ชุมนุมกันรำลึกถึงอัลลอฮฺ แล้วแยกย้ายกันออกไป เว้นแต่จะมีผู้กล่าวกับพวกเขาว่า *ลุกขึ้นเถิด พวกท่านได้รับการให้อภัยแล้ว*" เศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 5507

อิบนุ ฮะญัร ได้กล่าวว่า "การกล่าวรำลึกถึงอัลลอฮฺ(تعالى)นั้นและยังหมายถึง การดำรงรักษาไว้ซึ่งการกระทำที่เป็นวาญิบหรือมันดูบ(ส่งเสริมให้กระทำแต่ไม่บังคับ) ได้แก่การอ่านอัล กุรอาน การอ่านฮะดีษ การร่วมศึกษาหาความรู้กับคนอื่นๆ" ฟัตฮุล บารีย฿ 11/209

มีรายงานอื่นที่ชี้ให้เห็นว่าการร่วมกลุ่มรำลึกถึงอัลลอฮฺจะช่วยเพิ่มอีหม่าน เป็นรายงานจากอีหม่าม มุสลิม ในเศาะฮีฮฺของท่านจากฮันเซาะละฮฺ อัน อุซัยดีย฿(رضي الله عنه) กล่าวว่า

لَقِيَــنِي أَبُــو بَكْرٍ فَقَالَ كَيْفَ أَنْتَ يَا حَنْظَلَةُ قَالَ قُلْتُ نَافَقَ حَنْظَلَةُ قَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ مَا تَقُولُ قَالَ قُلْتُ نَكُونُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُذَكِّــرُنَا بِالنَّارِ وَالْجَنَّةِ حَتَّى كَأَنَّا رَأْيُ عَيْنٍ فَإِذَا خَرَجْنَا مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَافَسْنَا الْأَزْوَاجَ وَالْأَوْلَادَ وَالضَّيْعَاتِ فَنَسِينَا كَثِيرًا قَالَ أَبُو بَكْرٍ فَوَاللَّهِ إِنَّا لَنَلْقَى مِثْلَ هَذَا فَانْطَلَقْتُ أَنَا وَأَبُو بَكْرٍ حَتَّى دَخَلْنَا عَلَى رَسُــولِ اللَّـــهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ نَافَقَ حَنْظَلَةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا ذَاكَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ نَكُونُ عِنْدَكَ تُذَكِّــرُنَا بِالنَّارِ وَالْجَنَّةِ حَتَّى كَأَنَّا رَأْيُ عَيْنٍ فَإِذَا خَرَجْنَا مِنْ عِنْدِكَ عَافَسْنَا الْــأَزْوَاجَ وَالْأَوْلَادَ وَالضَّيْعَاتِ نَسِينَا كَثِيرًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ إِنْ لَوْ تَدُومُونَ عَلَى مَا تَكُونُونَ عِنْدِي وَفِي الذِّكْرِ لَصَافَحَتْكُمْ الْمَلَائِكَةُ عَلَى فُرُشِكُمْ وَفِي طُرُقِكُمْ وَلَكِنْ يَا حَنْظَلَةُ سَاعَةً وَسَاعَةً ثَلَاثَ مَرَّاتٍ**

"อบู บักรฺพบกับฉัน เขากล่าวว่า ท่านเป็นอย่างไรบ้าง ฮันเซาะละฮฺ? ฉันกล่าวว่า *'ฮันเซาะละฮฺเป็นมุนาฟิกเสียแล้ว*(คนกลับกลอก)' อบูบักร กล่าวว่า *'ซุบฮานัลลอฮฺ ท่านพูดอะไรกัน'* ฉันกล่าวว่า *'ตอนที่เราอยู่ร่วมกับท่านเราะซูล*(صلى الله عليه وسلم) *ท่านบอกเราเรื่องของนรกและสวรรค์ จนกระทั่งเหมือนเราเห็นมันด้วยตา และเมื่อเราได้ออกมาจากท่านเราะซูล*(صلى الله عليه وسلم) *เรายุ่งเกี่ยวกับภรรยา ลูกๆ และการแสวงหาการดำรงชีวิต*(คือปัจจัยการดำรงชีวิต อันได้แก่ทรัพย์สิน ธุรกิจการงาน) *เราได้ลืมมันเสียมาก'* ท่านอบูบักร กล่าวว่า *'วัลลอฮฺ ฉันก็*

ประสบเช่นเดียวกัน' ฉันและอบูบักร ได้ไปหาท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم) ฉันกล่าวว่า *'ฮันเซาะละฮฺได้กลายเป็นมุนาฟิกไปเสียแล้ว โอ้เราะซูลของอัลลอฮฺ'* ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า *'มีเรื่องอะไรกัน'* ฉันกล่าวว่า *'ตอนที่เราอยู่ร่วมกับท่าน ท่านบอกเราเรื่องของนรกและสวรรค์ จนกระทั่งเหมือนเราเห็นมันด้วยตา และเมื่อเราได้ออกมาจากท่าน เรายุ่งเกี่ยวกับภรรยา ลูกๆ และการแสวงหาการดำรงชีวิต เราได้ลืมมันเสียมาก'* แล้วท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ก็ได้กล่าวว่า **'ขอสาบานด้วยผู้ที่ชีวิตของฉันอยู่ในพระหัตถ์ของพระองค์ หากว่าพวกท่านยังคงดำรงสภาพเหมือนอย่างที่อยู่กับฉันเอาไว้ได้ และทำการรำลึกถึงอัลลอฮฺแล้ว บรรดามลาอิกะฮฺจะสัมผัสมือพวกท่านบนเตียงนอนและบนถนน แต่ว่าฮันเซาะละฮฺเอ๋ย เวลานี้สำหรับเรื่องนี้ เวลานั้นสำหรับเรื่องนั้น**(ไม่ใช่ลักษณะของมุนาฟิก-ผู้แปล)' ท่านกล่าวสามครั้ง" เศาะฮีฮฺ มุสลิม หมายเลข 2750

บรรดาเศาะฮาบะฮฺนั้นกระหายที่จะนั่งลงเพื่อระลึกถึงอัลลอฮฺ ซึ่งพวกเขาเรียกมันว่า **"อีหม่าน"** ท่านมุอาซ(رضي الله عنه)ได้กล่าวกับชายคนหนึ่งว่า **"นั่งลงกับฉัน แล้วมาทำให้เกิดอีหม่านกันสักครู่"** สายรายงานเศาะฮีฮฺ ในอัรบะอฺ มะซาอิล ฟิล อีมาน ตรวจทานโดยอัล อัลบานียฺ หน้า 72

5.เติมเวลาให้เต็มด้วยการกระทำความดี

การสร้างอีหม่านให้แข็งแกร่งอีกทางหนึ่งก็คือ การเติมเวลาให้เต็มด้วยการกระทำความดีงามต่างๆ นี่เป็นสาเหตุที่สำคัญยิ่งในการบำบัด และถือเป็นเรื่องใหญ่ที่จะส่งผลในการสร้างอีหม่านให้แข็ง

แกร่งให้ปรากฏออกมาอย่างชัดเจน ดังตัวอย่างที่สำคัญของท่านอบู บักรฺ อัศ ศิดดีกฺ(رضي الله عنه)

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَصْبَحَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ صَائِمًا قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَا قَالَ فَمَنْ تَبِعَ مِنكُمْ الْيَوْمَ جَنَازَةً قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَا قَالَ فَمَنْ أَطْعَمَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ مِسْكِينًا قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَا قَالَ فَمَنْ عَادَ مِنْكُمْ الْيَوْمَ مَرِيضًا قَالَ أَبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا اجْتَمَعْنَ فِي امْرِئٍ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ

เมื่อท่านเราะซูลได้ถามเศาะฮาบะฮฺของท่านว่า *"ใครในหมู่พวกท่านที่ในเช้าวันนี้ได้ถือศีลอดบ้าง?"* ท่านอบูบักรตอบว่า *"ฉัน"* ท่านเราะซูลถามอีกว่า *"ใครในหมู่พวกท่านที่เดินไปส่งญะนาซะฮฺที่หลุมศพในวันนี้บ้าง?"* ท่านอบูบักรตอบว่า *"ฉัน"* ท่านเราะซูลถามอีกว่า *"ใครในหมู่พวกท่านที่ให้อาหารคนยากจนในวันนี้บ้าง?"* ท่านอบูบักรตอบว่า *"ฉัน"* ท่านเราะซูลถามอีกว่า *"ใครในหมู่พวกท่านที่ไปเยี่ยมคนป่วยในวันนี้บ้าง?"* ท่านอบูบักรตอบว่า *"ฉัน"* ท่านเราะซูลได้กล่าวว่า *"การกระทำทั้งหมดนี้ไม่รวมอยู่ในตัวบุคคลใดเว้นแต่เขาจะได้เข้าสวรรค์"* รายงานโดยมุสลิม กิตาบ ฟะฎออิล อัศ เศาะฮาบะฮฺ บาบ 1 ฮะดีษ 12

เรื่องนี้แสดงให้เห็นว่า อบูบักรฺ อัศ ศิดดีก(رضـي الله عنه) มีความกระหายที่จะฉกฉวยโอกาสที่จะทำอิบาดะฮฺต่างๆที่หลากหลาย

เพราะว่าคำถามของท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)เกิดขึ้นแบบไม่คาดคิด ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่าวันต่างๆของอบูบักรฺ(رضي الله عنه)เป็นวันที่เต็มไปด้วยการเชื่อฟังปฏิบัติตามอัลลอฮฺ(تعالى) บรรดาชาวสลัฟนั้นได้บรรลุถึงระดับสูงในการเพิ่มการกระทำความดีและเติมเวลาให้เต็มไปด้วยความดีงาม ตัวอย่างที่ให้ข้อคิดในเรื่องนี้คือเรื่องที่กล่าวถึงกลุ่มชาวสลัฟ หนึ่งในพวกเขาคือฮัมมาด อิบนิ ซะละมะฮฺ ซึ่งอีหม่าม อับดุร เราะมาน อิบนิ มะฮฺดี ได้กล่าวถึงเขาไว้ว่า *"หากมีผู้กล่าวแก่ฮัมมาด อิบนิ ซะละมะฮฺ ว่า ท่านจะตายพรุ่งนี้ เขาก็ไม่สามารถเพิ่มการกระทำได้มากกว่านี้อีก* (เพราะเขาได้ทำมันไปแล้ว)" ซิยัร อะอฺลาม อัน นุบะลาอ์ 7/447

มุสลิมควรเอาใจใส่ในประเด็นเกี่ยวกับการกระทำความดีต่างๆ ในหลายๆเรื่อง ได้แก่

5.1 รีบกระทำความดี ดังที่อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสว่า

﴿ وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ ﴾

﴿ سَابِقُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ﴾

"และพวกเจ้าจงรีบเร่งกันไปสู่การอภัยโทษจากพระเจ้าของพวกเจ้า **และไปสู่สวรรค์ซึ่งความกว้างของมันนั้น คือบรรดาชั้นฟ้า**และแผ่นดิน"(อัล กุรอาน3:131) - **"จงเร่งรีบไปสู่การขออภัยโทษจาก**พระ**เจ้าของพวกเจ้า และสวนสวรรค์ซึ่งความกว้างของมันประหนึ่ง**ความก**ว้างของชั้นฟ้าและแผ่นดิน"** (อัล กุรอาน57:21)

ความหมายของอายะฮฺเหล่านี้สร้างการเคลื่อนไหวในการแข่งขันกันทำความดีให้แก่บรรดาเศาะฮาบะฮฺ มีรายงานจากอีหม่ามมุสลิม ในเศาะฮีฮฺของท่าน จากท่านอนัส อิบนิ มาลิก(رضي الله عنه) ได้เล่าเหตุการณ์สงครามบัดรฺว่า

فَدَنَا الْمُشْرِكُونَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **قُومُوا إِلَى جَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ** قَالَ يَقُولُ عُمَيْرُ بْنُ الْحُمَامِ الْأَنْصَارِيُّ يَا رَسُولَ اللَّهِ **جَنَّةٌ عَرْضُهَا السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ** قَالَ **نَعَمْ** قَالَ **بَخٍ بَخٍ** فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ **مَا يَحْمِلُكَ عَلَى قَوْلِكَ بَخٍ بَخٍ** قَالَ **لَا وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِلَّا** رَجَاءَةَ **أَنْ أَكُونَ مِنْ أَهْلِهَا** قَالَ **فَإِنَّكَ مِنْ أَهْلِهَا** فَأَخْرَجَ تَمَرَاتٍ مِنْ قَرَنِهِ فَجَعَلَ يَأْكُلُ مِنْهُنَّ ثُمَّ قَالَ لَئِنْ أَنَا حَيِيتُ حَتَّى آكُلَ تَمَرَاتِي هَذِهِ إِنَّهَا لَحَيَاةٌ طَوِيلَةٌ قَالَ فَرَمَى بِمَا كَانَ مَعَهُ مِنَ التَّمْرِ ثُمَّ قَاتَلَهُمْ حَتَّى قُتِلَ

เมื่อมุชรีกีนได้เข้ามาใกล้ ท่านนบี (صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า **"จงลุกขึ้นไปสู่สวรรค์ ซึ่งความกว้างของมันเท่ากับฟากฟ้าทั้งหลายและแผ่นดิน"** ท่านอุมัยรฺ อิบนิ อัล ฮิมาม อัน อันศอรียฺ ได้กล่าวว่า "โอ้เราะซูลของอัลลอฮฺ สวนสวรรค์นั้น ความกว้างของมันเท่ากับฟากฟ้าทั้งหลายและแผ่นดิน?" ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)กล่าวว่า **"ใช่"** เขากล่าวว่า "**บัค บัค**(เป็นคำกล่าวที่แสดงถึงความหนักแน่นและความสำคัญของเรื่องนั้น)" ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า **"อะไรที่ทำให้ท่านกล่าวว่า บัค บัค"** เขากล่าวว่า "ไม่มีอะไรหรอก ขอสาบานต่ออัลลอฮฺ โอ้เราะซูลของอัลลอฮฺ ฉันหวังจะเป็นหนึ่งในชาวสวรรค์" ท่านเราะ

ซูล(صلى الله عليه وسلم) กล่าวว่า **“ท่านเป็นหนึ่งในชาวสวรรค์”** แล้วเขาก็นำอินทผลัมออกมาจากกระเป๋าของเขาแล้วเริ่มกินมัน จากนั้นเขากล่าวว่า “หากว่าฉันมีชีวิต เพื่อที่จะกินอินทผลัมนี้(ให้หมด) มันก็ยาวนานเกินไปแล้ว” ดังนั้น เขาได้ขว้างอินทผลัมที่อยู่กับเขาทิ้งไป จากนั้นได้เข้าไปสู้รบกับมุชรีกีน จนเขาถูกฆ่า (เศาะฮีฮฺ มุสลิม 1901)

ก่อนหน้านี้มูซา(عليه السلام)ก็รีบที่จะพบอัลลอฮฺ(تعالى) ท่านกล่าวว่า ﴿ وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى ﴾ - **และข้าพระองค์ได้รีบเร่งมายังพระองค์ โอ้พระเจ้าของข้าพระองค์ก็เพื่อให้พระองค์ทรงพอพระทัยเท่านั้น** (อัล กุรอาน20:84)

อัลลอฮฺ(تعالى) ได้ชื่นชมซะกะรียา(عليه السلام)และครอบครัวของเขา โดยที่พระองค์ได้ตรัสว่า ﴿ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ ﴾ - **แท้จริงพวกเขา แข่งขันกันในการทำความดีและพวกเขาวิงวอนเราด้วยความหวังในความเมตตาและด้วยความกลัวต่อการลงโทษ และพวกเขาเป็นผู้ถ่อมตัวเกรงกลัวต่อเรา** (อัล กุรอาน21:90)

ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

التُّؤَدَةُ فِي كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا فِي عَمَلِ الْآخِرَةِ

"การไม่ผลีผลามอยู่ในทุกสิ่งยกเว้นในการงานเกี่ยวกับวันอาคิเราะฮฺ(ให้รีบเร่งในการทำความดี)**"** รายงานโดยอบู ดาวูด ในซุนันของเขา 5/157 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 3009

5.2 เน้นความต่อเนื่อง ท่านเราะซูล(صـــلى الله عليه وسلم)ได้รายงานจากผู้เป็นเจ้าในฮะดีษ กุดซียฺ ไว้ว่า

وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ

"บ่าวของข้ายังคงเข้าใกล้ข้าด้วย*นะวาฟิล*(การกระทำความดีที่นอกเหนือจากที่ศาสนาบังคับ) **จนกระทั่งข้าได้รักเขา"** เศาะฮีฮฺ อัล บุคอรียฺ 6137

คำว่า (ما يزال - ยังคง) นั้นให้ความหมายว่า "การต่อเนื่อง"

ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวอีกว่า

تَابِعُوا بَيْنَ الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ

"พวกท่านจงตามติดฮัจญฺด้วยการทำอุมเราะฮฺ" รายงานโดยติรมิซียฺ หมายเลข 810 และในอัซ ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 1200

คำว่า (تـــابعوا - ตามติด) หมายถึง "ความต่อเนื่อง" เช่นเดียวกัน สิ่งเหล่านี้คือ "พื้นฐาน" ที่สำคัญในการสร้างอีหม่านให้แข็งแรงและการสลายความเฉื่อยชา ปริมาณน้อยที่สม่ำเสมอดีกว่าปริมาณมากแต่ขาดความต่อเนื่อง การยืนหยัดการกระทำความดีนั้นจะทำให้อีหม่านเข้มแข็ง

سُـئِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الْأَعْمَالِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ قَالَ أَدْوَمُهَا وَإِنْ قَلَّ

เมื่อท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ถูกถามว่า *"การงานใดที่อัลลอฮฺรักมากที่สุด?"* ท่านตอบว่า **"สิ่งที่กระทำอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะน้อยก็ตาม"** รายงานโดยอัล บุคอรียฺ อัล ฟัตหฺ 11/194

เมื่อท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)กระทำการงานใดๆ ท่านจะเอาจริงเอาจังกับมัน รายงานโดยมุสลิม กิตาบ เศาะลาฮฺ อัล มุซาฟิรีน บาบ 18 ฮะดีษ 141

5.3 ทุ่มเทอย่างเต็มกำลัง การบำบัดหัวใจที่แข็งกระด้างไม่ใช่การบำบัดเพียงชั่วคราว อีหม่านอาจจะดีขึ้นชั่วขณะหนึ่ง แต่หลังจากนั้นมันอาจจะกลับคืนสู่สภาพอีหม่านอ่อนดังเดิม จึงต้องทำให้อีหม่านฟื้นขึ้นมาอีก แต่สิ่งนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย หากว่าไม่มีการกระทำอิบาดะฮฺด้วยการทุ่มเทอย่างเต็มกำลัง อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสไว้เกี่ยวกับการทุ่มเทของบรรดาวะลียฺ(บ่าวที่พระองค์รัก)ในการกระทำอิบาดะฮฺไว้หลายๆที่

﴿ إِنَّمَـا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَبَّحُوا بِحَمْـدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ   تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴾

"แท้จริงบรรดาผู้ศรัทธาต่ออายาตทั้งหลายของเราเท่านั้นที่เมื่อพวกเขาถูกเตือนให้รำลึกถึงอายาต พวกเขา (ก็จะ)**ก้มลงสุญูด** และ **สดุดีสรรเสริญแด่พระจ้าของพวกเขา โดยที่พวกเขาไม่หยิ่งผยอง สีข้างของพวกเขาเคลื่อนห่างจากที่นอน พลางวิงวอนต่อพระเจ้าของพวกเขาด้วยความกลัวและความหวังและพวกเขาบริจาคสิ่งที่เราได้ให้เป็นเครื่องยังชีพแก่พวกเขา"**(อัล กุรอาน32:15-16)

อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสไว้เกี่ยวกับพวกเขาว่า

﴿ كَـــانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴾

"พวกเขาเคยหลับนอนแต่เพียงส่วนน้อยของเวลากลางคืน และในยามรุ่งสางพวกเขาขออภัยโทษ(ต่อพระองค์) **และในทรัพย์สมบัติของพวกเขาจัดไว้เป็นส่วนของผู้เอ่ยขอ และผู้ไม่เอ่ยขอ"** (อัล กุรอาน51:17-19)

การรับรู้เกี่ยวกับสภาพของชาวสลัฟในการบรรลุถึงลักษณะของบ่าวที่แท้จริงเป็นสิ่งที่ทำให้พบกับความน่าทึ่งและนำไปสู่การดำเนินตามแบบอย่างพวกเขา ตัวอย่าง พวกเขาอ่านอัล กุรอานหนึ่งในเจ็ดส่วนจบทุกๆวัน พวกเขาลุกขึ้นละหมาดในยามค่ำคืนในขณะที่อยู่ในสมรภูมิ พวกเขารำลึกถึงอัลลอฮฺและละหมาดตะฮัจญุด แม้ว่าจะอยู่ในที่คุมขัง พวกเขาก็ยังคงลุกขึ้นยืนละหมาดด้วยน้ำตาที่ไหลอาบ

แก้ม โดยได้ใคร่ครวญถึงการสร้างฟากฟ้าทั้งหลายและแผ่นดิน บางคนทำทีเป็นหลับให้ภรรยาเห็นหรือแม่ทำให้ลูกเห็นว่าหลับไปแล้ว หลังจากที่เขาเห็นว่าภรรยาหลับ ก็ค่อยย่องออกจากผ้าห่มและเตียงนอนมาละหมาด*กิยามุล ลัยลฺ* พวกเขาแบ่งเวลาในยามค่ำคืนให้แก่ตัวเองและครอบครัว แบ่งเวลากลางวันให้แก่การถือศีลอด การศึกษาหาความรู้ การให้ความรู้ การตามไปส่ง*ญะนาซะฮฺ* การเยี่ยมคนป่วย ช่วยเป็นธุระให้กับคนอื่นๆ ปีแล้วปีเล่าได้ผ่านพวกเขาไป โดยที่พวกเขาไม่เคยพลาด*ตักบีเราะตุล อิหฺรอม*(ตักบีรกล่าวเริ่มละหมาด)พร้อมๆกับอีหม่าม พวกเขาคอยละหมาดเวลาต่อเวลา บางคนได้สอดส่องดูแลลูกๆของพี่น้องของเขาหลังจากที่พี่น้องของเขาได้เสียชีวิตไป และได้หยิบยื่นความจำเป็นให้เด็กๆเหล่านั้นเป็นเวลาหลายปี กิจวัตรเช่นนี้แหละที่จะทำให้อีหม่านเพิ่มมากขึ้น

5.4 อย่าสร้างความเบื่อหน่าย ไม่ใช่เจตนารมณ์ของการยืนหยัดในการทำอิบาดะฮฺหรือการทุ่มเทในการกระทำมันอย่างเต็มกำลังแล้วกลายเป็นว่ามันได้โยนตัวผู้กระทำนั้นเองไปสู่ความเบื่อหรือสร้างความเหนื่อยหน่าย แต่ความจริงแล้ววัตถุประสงค์ก็คือการไม่ให้อิบาดะฮฺขาดความต่อเนื่อง ตราบที่ยังมีกำลัง โดยปฏิบัติอย่างถูกต้องในทางสายกลางด้วยความขมักเขม้น เมื่อเห็นว่าร่างกายของเขายังไหวอยู่และให้ทำแต่พอดีไม่หักโหม เมื่อรู้สึกเบื่อหน่าย แนวความคิดเหล่านี้มีหลักฐานมาจากฮะดีษจำนวนหนึ่ง เช่น

إِنَّ الدِّينَ يُسْرٌ وَلَنْ يُشَادَّ الدِّينَ أَحَدٌ إِلَّا غَلَبَهُ فَسَدِّدُوا وَقَارِبُوا

"แท้จริง ศาสนานั้นง่ายดาย จะไม่มีใครสามารถปฏิบัติศาสนกิจอย่างหนักหน่วงได้โดยไม่ลดหย่อน เว้นแต่ศาสนาจะชนะเขา(เขาไม่สามารถจะทำได้) **ดังนั้นจงแสวงหาแนวทางที่ถูกต้อง และจงอยู่ในทางสายกลาง"** เศาะฮีฮฺ บุคอรียฺ 39

และในบางรายงานกล่าวว่า

وَالْقَصْدَ الْقَصْدَ تَبْلُغُوا

"(อยู่ใน)**ทางสายกลาง** (อยู่ใน)**ทางสายกลาง แล้วพวกท่านจะบรรลุ**(ตามที่พวกท่านประสงค์)" เศาะฮีฮฺ บุคอรียฺ 6099

อัล บุคอรียฺได้กล่าวไว้ใน*บาบ มา ยักเราะฮุ มิน อัต ตัชดีด ฟี อัล อิบาดะฮฺ* (บทว่าด้วยสิ่งที่ไม่ชอบเกี่ยวกับความสุดโต่งในการกระทำอิบาดะฮฺ)รายงานจากท่านอนัส(رضي الله عنه) ได้กล่าวว่า

دَخَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا حَبْلٌ مَمْدُودٌ بَيْنَ السَّارِيَتَيْنِ فَقَالَ مَا هَذَا الْحَبْلُ قَالُوا هَذَا حَبْلٌ لِزَيْنَبَ فَإِذَا فَتَرَتْ تَعَلَّقَتْ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا حُلُّوهُ لِيُصَلِّ أَحَدُكُمْ نَشَاطَهُ فَإِذَا فَتَرَ فَلْيَقْعُدْ

ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้เข้ามาเห็นเชือกที่แขวนอยู่ระหว่างสองเสา ท่านกล่าวว่า **"นี่เชือกอะไรกัน?"** พวกเขากล่าวว่า **"เชือกของซัยนับ เมื่อหล่อนอ่อนล้า หล่อนจะได้ยึดมันไว้"** ท่านนบี(صلى الله عليه

وسلم)ได้กล่าวว่า **"ไม่ แก้มันออก คนหนึ่งละหมาดได้นานตราบที่เขามีกำลัง เมื่อใดที่เขาเหนื่อยล้า ก็ให้เขานั่ง"** เศาะฮีฮฺ อัล บุคอรียฺ 1099

เมื่อท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)รู้ว่าอับดุลลอฮฺ อิบนิ อัมรฺ อิบนุ อาศ(رضي الله عنه) ได้ลุกขึ้นละหมาดทั้งคืนและถือศีลอดตลอดทั้งวันติดต่อกัน ท่านได้ห้ามเขาจากการกระทำเช่นนี้ โดยท่านได้อธิบายสาเหตุมันไว้ว่า

فَإِنَّكَ إِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ هَجَمَتْ عَيْنُكَ وَنَفِهَتْ نَفْسُكَ

"หากท่านได้กระทำเช่นนั้นแล้ว ดวงตาของท่านจะอิดโรยแล้วร่างกายของท่านจะรู้สึกอ่อนล้า"

ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

خُذُوا مِنْ الْأَعْمَالِ مَا تُطِيقُونَ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا وَإِنَّ أَحَبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ مَا دَامَ وَإِنْ قَلَّ

"พวกท่านจงรับเอาการงานในสิ่งที่ท่านมีความสามารถจะทำได้ แท้จริงอัลลอฮฺนั้นไม่ทรงเบื่อ แม้ว่าท่านจะเบื่อก็ตาม การงานที่อัลลอฮฺรักที่สุดคือการงานที่กระทำอย่างต่อเนื่อง แม้ว่ามันจะน้อย" รายงานโดยบุคอรียฺ ฟัตฮฺ 3/38

5.5 ชดเชยสิ่งที่ท่านลืม ท่านอุมัร อิบนิ อัล คือฏฏอบ(رضي الله عنه) ได้รายงานว่าท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

مَــنْ نَامَ عَنْ حِزْبِهِ أَوْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ فَقَرَأَهُ فِيمَا بَيْنَ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَصَلَاةِ الظُّهْرِ كُتِبَ لَهُ كَأَنَّمَا قَرَأَهُ مِنَ اللَّيْلِ

"ใครก็ตามที่นอนหลับไป โดยลืมบางส่วนของอัล กุรอานที่เคยอ่านตอนกลางคืนหรือส่วนหนึ่งจากอัล กุรอาน ต่อจากนั้นเขาได้อ่านมันระหว่างละหมาดฟัจญฺ(ศุบฮฺ) **และละหมาดซุฮรฺ ก็จะถูกบันทึกให้แก่เขา เสมือนกับที่เขาได้อ่านมันในยามค่ำคืน"** รายงานโดยอัน นะซาอียฺ และคนอื่นๆ ในอัล มุจญตะบา 2/68, เศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 1228

รายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ(رضـــي الله عنها)กล่าวว่า *"ท่านเราะซูล*(صـــلى الله علـــيه وسلم) *หากท่านละหมาด ท่านจะทำอย่างสม่ำเสมอ เมื่อท่านพลาดละหมาดกิยามุล ลัยลฺ เนื่องจากท่านหลับไปหรือท่านเจ็บป่วย ท่านจะละหมาด 12 ร็อกอะฮฺในช่วงกลางวัน"* รายงานโดยอะหฺมัด 6/95

เมื่อท่านหญิงอุมมุ ซะละมะฮฺ(رضـــي الله عنها) เห็นท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ละหมาดสองร็อกอะฮฺหลังละหมาดอัศรฺ นางจึงถามท่าน ท่านตอบว่า

يَا بِنْتَ أَبِي أُمَيَّةَ سَأَلْتِ عَنْ الرَّكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْعَصْرِ وَإِنَّهُ أَتَانِي نَاسٌ مِنْ عَبْدِ الْقَيْسِ فَشَغَلُونِي عَنْ الرَّكْعَتَيْنِ اللَّتَيْنِ بَعْدَ الظُّهْرِ فَهُمَا هَاتَانِ

"โอ้บุตรสาวของอบู อุมัยยะฮฺ เธอถามฉันเกี่ยวกับละหมาดสองเราะกะอะฮฺหลังละหมาดอัศรฺ คือว่าได้มีกลุ่มชนจากอับดุล กอยสฺ

มาหาฉัน **พวกเขาง่วนอยู่กับฉัน จนทำให้ไม่ได้ละหมาดสองร็อกอะฮฺหลังซุฮรฺ มันคือสองร็อกอะฮฺนี้แหละ**(ที่เพิ่งทำเสร็จไป)" รายงานโดยอัลบุคอรีย์ ฟัตฮฺ 3/105

"ถ้าหากท่าน(เราะซูล)*ไม่ได้ละหมาดสี่ร็อกอะฮฺก่อนละหมาดซุฮรฺ ท่านจะละหมาดมันหลังจากนั้น"* รายงานโดยอัต ติรมีซีย์ หมายเลข 427 และเศาะฮีฮฺ สุนัน อัต ติรมิซีย์ หมายเลข 350

"ถ้าหากท่านพลาดละหมาดสี่ร็อกอะฮฺก่อนซุฮรฺ ท่านจะละหมาดหลังจากนั้น" เศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 4759

ฮะดีษเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงการชดใช้ละหมาดซุนนะฮฺ เราะวาติบ

ท่านอิบนุ *กอยยิม* ได้กล่าวถึงการถือศีลอดของท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ในเดือนชะอฺบานมากกว่าเดือนอื่นๆไว้สามประเด็น หนึ่งในนั้นคือ ท่านได้ถือศีลอดเดือนละ 3 วัน ทุกๆเดือน เป็นไปได้ว่าท่านอาจจะยุ่งจนไม่ได้ถือศีลอดไปหลายเดือน ท่านจึงได้รวมชดใช้มันไว้ในเดือนชะอฺบาน ก่อนที่การถือศีลอดฟัรฎู(บังคับ)จะมาถึง คือ การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน (คัดจากตะอฺซีบ สุนัน อบี ดาวูด 3/318)

ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้อิอฺติกาฟใน 10 วันสุดท้ายของเดือนรอมฎอน เมื่อท่านพลาดการอิอฺติกาฟในปีหนึ่ง เนื่องจากการเดินทาง ในปีต่อมาท่านได้อิอฺติกาฟ 20 วัน (คัดจากฟัตฮฺ อัล บารีย์ 4/285)

5.6 ทำอิบาดะฮฺด้วยความหวังว่าจะถูกตอบรับพร้อมๆไปกับความกลัวว่าจะถูกปฏิเสธ หลังจากทุ่มเทพยายามในการเชื่อฟังปฏิบัติ

ตามอัลลอฮฺแล้ว ก็ควรจะมีความกลัวว่ามันจะถูกปฏิเสธ มีรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ(رضي الله عنها) กล่าวว่า

سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ هَذِهِ الْآيَةِ ﴿ وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ ﴾ قَالَتْ عَائِشَةُ أَهُمْ الَّذِينَ يَشْرَبُونَ الْخَمْرَ وَيَسْرِقُونَ قَالَ لَا يَا بِنْتَ الصِّدِّيقِ وَلَكِنَّهُمْ الَّذِينَ يَصُومُونَ وَيُصَلُّونَ وَيَتَصَدَّقُونَ وَهُمْ يَخَافُونَ أَنْ لَا يُقْبَلَ مِنْهُمْ ﴿ أُولَئِكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ ﴾

"ฉันได้ถามท่านเราะซูลุลลอฮฺ(صلى الله عليه وسلم)เกี่ยวกับอายะฮฺที่ว่า ***และบรรดาผู้ที่บริจาคสิ่งที่พวกเขาได้มาโดยที่จิตใจของเขาเปี่ยมได้ด้วยความหวั่นเกรง***(อัล กุรอาน23:60) โดยถามว่า 'พวกเขาคือผู้ที่ดื่มสุราและลักขโมยหรือ?' ท่านเราะซูลตอบว่า **'ไม่ โอ้บุตรสาวของ อัศ ศิดดีกฺ แต่ว่าพวกเขาถือศีลอด ละหมาด และบริจาคทาน แต่ว่าพวกเขากลัวว่าการงานพวกเขาจะไม่ถูกรับ *ชนเหล่านั้นคือผู้ที่รีบเร่งในการประกอบความดีทั้งหลาย*(อัล กุรอาน23:61)'"** รายงานโดยติรมิซียฺ 3175 , อัซ ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 1/162

อบุด ดัรฺดาอ์(رضي الله عنه) กล่าวว่า "เพื่อความแน่ใจของฉันว่าอัลลอฮฺ(تعالى)อาจจะรับละหมาดเพียงหนึ่งละหมาดจากฉัน เป็นที่รักสำหรับฉันมากกว่าโลกนี้และสิ่งที่อยู่ในนั้น แท้จริงอัลลอฮฺ(تعالى)ได้

กล่าวว่า ﴿ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ ﴾ - **แท้จริงอัลลอฮฺจะทรงรับจากหมู่ผู้มีความยำเกรงเท่านั้น**(อัล กุรอาน5:27) " ตัฟซีรฺ อิบนิ กะซีร 3/67

ลักษณะหนึ่งของผู้ศรัทธาคือ การประเมินตนเองต่ำอยู่เสมอในเรื่องวาญิบที่เป็นสิทธิของอัลลอฮฺ(คือตำหนิว่าอาจทำไม่ดีพอหรือทำบกพร่อง) ท่านนบี (صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

لَوْ أَنَّ رَجُلًا يُجَرُّ عَلَى وَجْهِهِ مِنْ يَوْمِ وُلِدَ إِلَى يَوْمِ يَمُوتُ هَرَمًا فِي مَرْضَاةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لَحَقَّرَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

"หากชายคนหนึ่งถูกดึงหน้าของเขา ตั้งแต่วันที่เขาเกิดจนถึงวันตายในวัยชราเพื่อแสวงหาความโปรดปรานจากอัลลอฮฺ เขาจะคิดว่ามันน้อยเกินไปในวันกิยามะฮฺ" รายงานโดยอะหฺมัด อัล มุสนัด 4/158 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 5249

ใครรู้จักอัลลอฮฺ (تعالى)ก็จะรู้จักตัวเอง ซึ่งเขาจะมองเห็นได้อย่างชัดเจนว่าสิ่งที่เขาจะนำเสนอ(ต่ออัลลอฮฺ)นั้น ไม่เพียงพอ แม้ว่าจะนำการงานทั้งหมดที่กระทำ โดยญินและมนุษย์ก็ตาม แต่อัลลอฮฺ(تعالى) นั้นรับการงานของเขา ด้วยเพราะความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของพระองค์ พระองค์ทรงให้รางวัลแก่เขา เนื่องจากความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของพระองค์เท่านั้น

6.ทำอิบาดะฮฺที่หลากหลาย

ส่วนหนึ่งจากความเมตตาของอัลลอฮฺ(تعالى)และวิทยปัญญาของพระองค์คือการให้มีอิบาดะฮฺที่หลากหลายแก่พวกเรา บางชนิดก็

เป็นอิบาดะฮฺทางร่างกาย เช่นการละหมาด บางชนิดก็เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน เช่นซะกาฮฺ บางชนิดก็เป็นทั้งทางร่างกายและทรัพย์สิน เช่นการทำฮัจญ์ บางชนิดก็เป็นเรื่องการใช้ถ้อยคำ เช่นการซิกรฺและดุอาอ์ หรือแม้แต่ชนิดเดียวกันก็ยังถูกแบ่งออกเป็นฟัรฎู(บังคับ)และซุนนะฮฺ มุสตะฮับบะฮฺ (ส่งเสริมให้กระทำ) ฟัรฎูก็มีชนิดต่างๆที่หลากหลาย เช่นเดียวกับซุนนะฮฺ มุสตะฮับบะฮฺ ตัวอย่างเช่น การละหมาด ซึ่งมีทั้งละหมาดซุนนะฮฺ เราะวาติบ(ละหมาดก่อน-หลังละหมาดฟัรฎู)รวมวันละ 12 ร็อกอะฮฺหรือละหมาดที่มีความสำคัญน้อยกว่านั้น เช่น ละหมาด 4 ร็อกอะฮฺก่อนอัศรฺ ละหมาดฎุฮา หรือที่มีความสำคัญมาก เช่น ละหมาดกิยามุล ลัยลฺ ซึ่งมีวิธีการปฏิบัติหลายหลาย ไม่ว่าการละหมาดทีละ 2 ร็อกอะฮฺหรือทีละ 4 ร็อกอะฮฺหรือละหมาดวิตรฺซึ่งมี 5 ร็อกอะฮฺ หรือ 7 หรือ 9 ร็อกอะฮฺด้วยการอ่านตะชะฮฺฮุดครั้งเดียว

ดังนั้น ใครก็ตามที่ปฏิบัติอิบาดะฮฺก็จะพบกับความหลากหลายมากมาย ไม่ว่าในเรื่องของจำนวน เวลา รูปแบบ ลักษณะ และกฎเกณฑ์ เป็นไปได้ว่าวิทยปัญญาที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังเรื่องนี้ก็คือ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายและเพื่อให้เกิดความรู้สึกใหม่อยู่อย่างต่อเนื่อง ผู้คนนั้นย่อมไม่เหมือนกันในแง่ของสิ่งที่ดึงดูดใจของเขาและศักยภาพ บางทีบางคนอาจจะมีรสชาติในการทำอิบาดะฮฺรูปแบบหนึ่งมากกว่ารูปแบบอื่นๆ

อัลลอฮฺ(تعــالى)ได้ทำให้มีประตูสวรรค์เป็นไปตามความหลากหลายของอิบาดะฮฺ ดังมีรายงานจากอบู ฮุรอยเราะฮฺ(رضي الله عنه)ว่าท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

مَنْ أَنْفَقَ زَوْجَيْنِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ نُودِيَ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ يَا عَبْدَ اللَّهِ هَذَا خَيْرٌ فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّلَاةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّلَاةِ وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الْجِهَادِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الْجِهَادِ وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصِّيَامِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الرَّيَّانِ وَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الصَّدَقَةِ دُعِيَ مِنْ بَابِ الصَّدَقَةِ

“ใครก็ตามที่บริจาคทรัพย์(ที่เป็นจำนวนคู่ที่มาจากชนิดเดียวกัน) **ไปในหนทางของอัลลอฮฺ เขาจะถูกเรียกจากประตูต่างๆของสวรรค์ โอ้บ่าวของอัลลอฮฺ นี่คือความดี ใครก็ตามที่เป็นผู้คนแห่งการละหมาด ก็จะถูกเรียกจากประตูแห่งการละหมาด ใครก็ตามที่เป็นผู้คนแห่งการญิฮาด ก็จะถูกเรียกจากประตูแห่งการญิฮาด ใครก็ตามที่เป็นผู้คนแห่งการถือศีลอด ก็จะถูกเรียกจากประตูแห่งรอยยาน ใครก็ตามที่เป็นผู้คนแห่งการบริจาคทาน ก็จะถูกเรียกจากประตูแห่งการบริจาคทาน”**

รายงานโดยบุคอรีย฿ หมายเลข 1798

ความหมายในที่นี่ก็คือ คนที่กระทำรูปแบบของนะวาฟิล(อิบาดะฮฺที่ส่งเสริมให้กระทำ)อย่างหลากหลายในแต่ละอิบาดะฮฺ สำหรับฟัรฎูนั้นต้องปฏิบัติทุกคน ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวไว้อีกว่า

الْوَالِدُ أَوْسَطُ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ

“บิดานั้น คือใจกลางของประตูทั้งหลายแห่งสวนสวรรค์” รายงายโดยอัต ติรมิซียฺ หมายเลข 1900 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 7149 *หมายถึงการทำดีต่อพ่อแม่*

เป็นไปได้ว่าประโยชน์ที่ได้รับจากความหลากหลายเหล่านี้เกี่ยวข้องกับการบำบัดอาการอีหม่านอ่อน โดยการเพิ่มการอิบาดะฮฺที่คนๆหนึ่งมีจิตใจโอนเอียงชอบที่จะกระทำมัน พร้อมๆไปกับการกระทำสิ่งที่อัลลอฮฺกำหนดให้เป็นฟัรฎู(บังคับ)และวาญิบ(จำเป็น) เมื่อมุสลิมคนหนึ่งถามหาตัวบทที่เกี่ยวกับอิบาดะฮฺ เขาจะพบมันในรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งแต่ละแบบก็จะมีเอกลักษณ์ประจำตัวต่างกันออกไปในด้านที่มีผลและความหมายที่ลึกซึ้งต่อจิตใจ ซึ่งบางทีมันอาจจะมีอยู่ในอิบาดะฮฺแบบหนึ่งแต่ไม่มีในแบบอื่น ดังสองตัวอย่างต่อไปนี้

อบู ซัรฺ(رضي الله عنه)ได้รายงานจากท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)กล่าวว่า

ثَلَاثَةٌ يُحِبُّهُمْ اللَّهُ وَثَلَاثَةٌ يَشْنَؤُهُمْ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ... فَمَنْ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يُحِبُّ اللَّهُ قَالَ الرَّجُلُ يَلْقَى الْعَدُوَّ فِي الْفِئَةِ فَيَنْصِبُ لَهُمْ نَحْرَهُ حَتَّى يُقْتَلَ أَوْ يُفْتَحَ لِأَصْحَابِهِ وَالْقَوْمُ يُسَافِرُونَ فَيَطُولُ سُرَاهُمْ حَتَّى يُحِبُّوا أَنْ يَمَسُّوا الْأَرْضَ فَيَنْزِلُونَ فَيَتَنَحَّى أَحَدُهُمْ فَيُصَلِّي حَتَّى يُوقِظَهُمْ لِرَحِيلِهِمْ وَالرَّجُلُ يَكُونُ لَهُ الْجَارُ يُؤْذِيهِ جِوَارُهُ فَيَصْبِرُ عَلَى أَذَاهُ حَتَّى يُفَرِّقَ بَيْنَهُمَا مَوْتٌ أَوْ ظَعْنٌ

“คนสามจำพวกที่อัลลอฮฺรัก และคนสามจำพวกที่อัลลอฮฺเกลียด ...คนสามจำพวกที่อัลลอฮฺรักนั้นได้แก่ (1)ชายผู้ที่พบกับกลุ่ม

ของศัตรู แล้วเขาได้สู้รบกับพวกเขาจนกระทั่งเขาถูกฆ่า หรือเขาได้เปิดแถว(ของศัตรู)ให้กับบรรดาสหายของเขา (2)กลุ่มคนที่เดินทางผ่านเวลากลางคืนที่ยาวนาน จนต้องการที่สัมผัสกับพื้นดิน แล้วพวกเขาก็ลงพัก จากนั้นได้มีคนหนึ่งในกลุ่มพวกเขาได้ออกไปด้านนอกแล้วละหมาด จนกระทั่งเขาได้ปลุกคนอื่นๆเพื่อออกเดินทางกันต่อไป (3)ชายคนหนึ่งมีเพื่อนบ้านที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่เขา แล้วเขาก็อดทนต่อความเดือดร้อนนั้น จนกระทั่งความตายหรือการจากไปได้มาแยกระหว่างสองฝ่าย..” มุสนัดอะหฺมัด 5/151 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 3074

ชายคนหนึ่งได้มาหาท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)เพื่อร้องทุกข์เกี่ยวกับหัวใจที่แข็งกระด้างของเขา ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

أَتُحِبُّ أَنْ يَلِيْنَ قَلْبُكَ وَتُدْرِكَ حَاجَتَكَ ؟ اِرْحَمْ الْيَتِيْمَ ، وَامْسَحْ رَأْسَهُ ، وأَطْعِمْهُ مِنْ طَعَامِكَ ، يَلِنْ قَلْبُكَ وَتُدْرِكْ حَاجَتَكَ

“ท่านชอบที่จะให้หัวใจของท่านอ่อนโยน และให้ได้รับสิ่งที่ท่านต้องการใช่ไหม? ท่านจงให้ความเมตตากับเด็กกำพร้า ลูบศีรษะของเขา ให้อาหารของท่านแก่เขา หัวใจของท่านก็จะอ่อนโยน สิ่งที่ท่านต้องการก็จะได้รับ” รายงานโดยฏ็อบรอนียฺ เป็นฮะดีษที่ใช้เป็นหลักฐานได้ ดูอัซ ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 2/533

นี่คือหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับหัวข้อเรื่องการเยียวยาอาการอีหม่านอ่อน

7.กลัวจุดจบที่เลวร้าย

การที่ต้องกลัวจุดจบที่เลวร้ายนั้น เพราะว่ามันเป็นแรงจูงใจที่ทำให้มุสลิมต้องเชื่อฟังปฏิบัติตามอัลลอฮฺและการปรับปรุงอีหม่านให้ **"ใหม่"** อยู่ในหัวใจเสมอ จุดจบที่เลวร้ายนั้นมีหลายสาเหตุ เช่น อีหม่านอ่อน การหมกมุ่นอยู่กับบาปต่างๆ ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้หลายตัวอย่าง เช่น

مَــنْ قَتَلَ نَفْسَهُ بِحَدِيدَةٍ فَحَدِيدَتُهُ فِي يَدِهِ يَتَوَجَّأُ بِهَا فِي بَطْنِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا وَمَنْ شَرِبَ سَمًّا فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَهُوَ يَتَحَسَّــاهُ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا وَمَنْ تَرَدَّى مِنْ جَبَلٍ فَقَتَلَ نَفْسَهُ فَهُوَ يَتَرَدَّى فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا مُخَلَّدًا فِيهَا أَبَدًا

"ผู้ใดฆ่าตัวตายด้วยของมีคม เขาจะมีของมีคมอยู่ในมือ เขาจะนำมันแทงใส่ท้องของเขาในนรกญะฮันนัมตลอดกาล ผู้ใดที่ฆ่าตัวตายโดยการดื่มยาพิษ เขาจะค่อยๆดื่มกลืนมันลงไปในนรกญะฮันนัมตลอดกาล ผู้ใดฆ่าตัวตายโดยการกระโดดจากภูเขา เขาจะกระโดดจากภูเขาสูงในนรกญะฮันนัมตลอดกาล" เศาะฮีฮฺมุสลิม หมายเลข 109

มีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นในสมัยของท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)คือเรื่องของชายคนหนึ่งที่เข้าร่วมกับกองทัพมุสลิม เขาได้ต่อสู้กับกุฟฟารฺอย่างบ้าบิ่น ไม่มีใครสู้รบได้เยี่ยงเขา ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า **أمــا إنه من أهل النار - เขาเป็นส่วนหนึ่งของชาวนรก** มุสลิมคนหนึ่งจึง

ตามไปดูเขาว่ามันเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ได้อย่างไร ก็พบว่าชายคนนั้นได้ประสบกับบาดแผลที่ฉกรรจ์ และเขาต้องการที่จะพบกับความตายโดยเร็ว(เพื่อหนีความทรมาน) เขาจึงวางดาบบนอกแล้วเอนตัวให้ดาบเสียบ ดังนั้น นับว่าเขาได้ฆ่าตัวตาย เรื่องนี้ปรากฏในเศาะฮีฮฺ บุคอรียฺ ฟัตฮฺ 7/471

เรื่องราวของผู้คนที่บั้นปลายได้จบลงอย่างเลวร้ายมีจำนวนมาก ซึ่งบรรดาผู้ทรงความรู้ได้อธิบายมันไว้อย่างมากมาย ยกตัวอย่าง *อัลลามะฮฺ อิบนุ กอยยิม* ได้กล่าวไว้ในหนังสือ "อัด ดาอ์ วัด ดะวาอ์" ว่า ชายคนหนึ่งได้กล่าวกับบางคนขณะที่ใกล้ตาย(ให้กล่าวตาม)ว่า **"ลา อิลาฮะ อิลลัลลอฮฺ"**(ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮฺ) เขากล่าวว่า *"ฉันกล่าวไม่ได้"* เมื่อกล่าวกับชายอีกคนหนึ่ง ชายคนนั้นกลับเริ่มส่งเสียงเป็นเพลงออกมา ขณะที่ความตายกำลังคืบคลานเข้ามาสู่พ่อค้าคนหนึ่งที่การค้าทำให้เขาสนุกจนหลงลืมการรำลึกถึงอัลลอฮฺว่า **"ลา อิลาฮะ อิลลัลลอฮฺ"** เขากล่าวว่า *"นี่คือ(สินค้า)ชิ้นเยี่ยม, นี่เหมาะสมกับท่าน, นี่เป็นสินค้าราคาถูก"* จนกระทั่งเสียชีวิต (เฏาะรีกฺ อัล ฮิจเราะตัยนฺ หน้า 308)

มีรายงานว่าทหารคนหนึ่งของกษัตริย์ *อัล นาศิร* กำลังใกล้ตาย บุตรชายของเขาก็ให้เขากล่าวว่า **"ลา อิลาฮะ อิลลัลลอฮฺ"** เขากล่าวว่า *"อัล นาศิร คือนายของเรา"* บุตรชายให้กล่าวซ้ำ แต่บิดาของเขาก็ยังคงกล่าวซ้ำๆว่า *"อัล นาศิร คือนายของเรา"* จนกระทั่งเสียชีวิต

ชายคนหนึ่งได้รับการสอนให้กล่าวขณะใกล้ตายว่า **“ลา อิลาฮะ อิลลัลลอฮฺ”** แต่เขากลับกล่าวว่า *บ้านของคนนั้นบ้านของคนนี่* จง*ซ่อมแซมมันอย่างนี้อย่างนั้น, สวนของคนนั้นสวนของคนนี่* จง*ทำมันอย่างนี้อย่างนั้น*

ชายอีกคนหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับดอกเบี้ยถูกสอนให้กล่าวขณะใกล้ตายว่า **“ลา อิลาฮะ อิลลัลลอฮฺ”** เขากลับเริ่มกล่าวว่า *“สิบต่อสิบเอ็ด”* ซ้ำๆจนกระทั่งเสียชีวิต (อัด ดาอ์ วัด ดะวาอ์ หน้า 170, 286)

บางคนได้หันกลับหรือผินหน้าออกจากกิบละฮฺ *อิบนุ เญาซียฺ* ได้กล่าวว่า “ฉันได้ยินบางคนที่ฉันคิดว่าเขามีความดีอยู่มากมาย เขาได้กล่าวในคืนที่เขาเสียชีวิตว่า *‘ผู้เป็นเจ้าของฉันคือผู้ที่อธรรมต่อฉัน’* อัลลอฮฺทรงสูงส่งจากสิ่งที่เขากล่าว เขาได้กล่าวหาว่าอัลลอฮฺอธรรมจากเตียงที่กำลังนอนตาย” อิบนุ เญาซียฺ ได้กล่าวต่อไปว่า “ฉันยังคงรู้สึกหดหู่และหมดหนทางที่จะพบบางสิ่ง ซึ่งจะช่วยฉันได้ เมื่อฉันต้องเผชิญกับวันนั้น” (ศอยดฺ อัล เคาะวาฏิร หน้า 137) *ซุบฮานัลลอฮฺ* – มหาบริสุทธิ์เป็นของอัลลอฮฺ – จะมีมนุษย์สักกี่คนที่มองเห็นข้อเตือนใจอันนี้? และจะมีใครสักกี่คนที่มองเห็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ในสภาวะที่มนุษย์ใกล้จะตาย(อัด ดาอ์ วัด ดะวาอ์ หน้า 171)

8.รำลึกถึงความตายให้มาก ๆ

ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

أَكْثِرُوا ذِكْرَ هَاذِمِ اللَّذَّاتِ يَعْنِي الْمَوْتَ

"พวกท่านจงระลึกให้มากๆถึงผู้ตัดความอร่อย(ให้ขาด) **นั่นคือความตาย"** รายงานโดยอัต ติรมิซียฺ หมายเลข 2307 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 1210

การรำลึกถึงความตายทำให้เกิดการยับยั้งจากการทำบาป และทำให้หัวใจที่แข็งกระด้างอ่อนโยนลง ไม่มีใครที่ได้รำลึกถึงความตายในช่วงเวลาที่คับแคบในการดำรงชีพ เว้นแต่จะทำให้รู้สึกผ่อนคลายลง และไม่มีใครที่ได้รำลึกถึงความตายในช่วงเวลาที่ลิ้มรสกับความสุขสบาย เว้นแต่ทำให้รู้สึกสะท้อนใจ(จนไม่หลงกับความสำราญ) วิธีการสำคัญที่สุดวิธีหนึ่งในการทำให้นึกถึงความตายก็คือ การเยี่ยมกุบูรฺ ด้วยเหตุนี้เองที่ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้สั่งให้มีการเยี่ยมกุบูรฺ(สุสาน) ท่านได้กล่าวว่า

كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ ، ألا فَزُورُوهَا فَإِنَّهَا تُرِقُّ الْقَلْبَ ، وَتُدْمِعُ الْعَيْنَ ، وَتُذَكِّرُ الْآخِرَةَ ، وَلَا تَقُولُوا هُجْرًا

"ฉันเคยห้ามพวกท่านจากการเยี่ยมกุบูร แต่ตอนนี้พวกท่านจงไปเยี่ยมมันเถิด เพราะมันทำให้หัวใจอ่อนโยนลง มันทำให้ดวงตาต้องหลั่งน้ำตา มันทำให้รำลึกถึงวันอาคิเราะฮฺ พวกท่านอย่าพูดจาในสิ่งที่ไม่สุภาพ" รายงานโดย อัล ฮากิม 1/376 และในเศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 4584

แม้แต่อนุญาตให้มุสลิมสามารถไปเยี่ยมหลุมฝังศพของผู้ปฏิเสธศรัทธาเพื่อเป็นสิ่งเตือนใจ หลักฐานในเรื่องนี้ถูกกล่าวถึงไว้ในฮะดีษ เศาะฮีฮฺ จากท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ว่า ท่านได้เยี่ยมหลุมฝังศพของมารดาของท่านแล้วร้องไห้ และทำให้ผู้คนที่ห้อมล้อมท่านพากันร้องไห้ ท่านกล่าวว่า

اسْـــتَأْذَنْتُ رَبِّــي فِي أَنْ أَسْتَغْفِرَ لَهَا فَلَمْ يُؤْذَنْ لِي وَاسْتَأْذَنْتُهُ فِي أَنْ أَزُورَ قَبْرَهَا فَأُذِنَ لِي فَزُورُوا الْقُبُورَ فَإِنَّهَا تُذَكِّرُ الْمَوْتَ

'ฉันขออนุญาตต่อผู้เป็นเจ้าของฉันเพื่อขออภัยโทษให้นาง แต่พระองค์ไม่อนุญาต ฉันจึงขออนุญาตจากพระองค์ในการเยี่ยมหลุมฝังศพของนาง พระองค์ได้อนุญาต ดังนั้นพวกท่านจงเยี่ยมเยียนหลุมฝังศพเถิด เพราะว่ามันทำให้พวกท่านรำลึกถึงความตาย' " รายงานโดยมุสลิม 3/65

ฉะนั้น การเยี่ยมเยียนกุบูรฺนั้นเป็นวิธีการที่สำคัญอย่างยิ่งในการทำให้หัวใจอ่อนโยนลง ผู้เยี่ยมเยียนจะได้รับประโยชน์จากการรำลึกถึงความตาย ขณะเดียวกันก็ทำให้คนตายได้รับประโยชน์จากดุอาอ์ที่ขอให้พวกเขา ซึ่งมีรายงานในอัซ ซุนนะฮฺ โดยท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวดุอาอ์ว่า

السَّلَامُ عَلَى أَهْلِ الدِّيَارِ مِنْ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ وَيَرْحَمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَمِنَّا وَالْمُسْتَأْخِرِينَ وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى بِكُمْ لَلَاحِقُونَ

"ขอความสันติจงประสบแก่พวกท่าน โอ้ผู้เป็นเจ้าของสถานที่แห่งนี้ จากบรรดาผู้ศรัทธาและมุสลิม ขออัลลอฮฺเมตตาแก่ผู้ที่ล่วงหน้าไปก่อนจากพวกเราและผู้ที่จะตามไปภายหลัง อินชาอัลลอฮฺ และเราจะไปอยู่ร่วมกับพวกท่านในไม่ช้า" รายงานโดยมุสลิม หมายเลข 974

บุคคลที่ตั้งใจจะไปเยี่ยมกุบูรต้องมีมารยาท และต้องตระเตรียมหัวใจของเขาเพื่อการนี้ เป้าหมายของการเยี่ยมต้องเป็นไปเพื่อแสวงหาความโปรดปรานจากอัลลอฮฺ เพื่อฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดขึ้นกับหัวใจของเขา จากนั้นให้ใคร่ครวญถึงคนที่อยู่ภายใต้ธุลีดินซึ่งพวกเขาได้ตัดขาดจากครอบครัวและคนอันเป็นที่รัก

ดังนั้น ผู้ไปเยี่ยมเยียนต้องคิดถึงสภาพของพี่น้องและสหายของเขาที่ได้จากไป ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้ทำความฝันต่างๆได้สำเร็จผล ได้รวบรวมทรัพย์สินต่างๆ และแล้วความฝันเหล่านั้นของพวกเขาก็ถูกพรากจากพวกเขาไป ทรัพย์สินทั้งหลายก็หาได้มีประโยชน์ต่อพวกเขาอีกไม่ ธุลีดินได้กลบใบหน้าอันสวยงามของพวกเขา ภายในกุบูรส่วนต่างๆของร่างกายของพวกเขาได้แตกสลาย ภรรยาของพวกเขากลายเป็นหม้าย ลูกๆของพวกเขากลายเป็นเด็กกำพร้า เพื่อที่จะให้เขาได้รำลึกถึงความวิบัติที่เข้ามาลวงพวกเขา ด้วยวิธีการต่างๆและผ่านความไว้วางใจที่มีต่อสุขภาพที่ดี ความหนุ่มแน่น การหลงใหลไปกับการละเล่นและความบันเทิง แต่บั้นปลายของพวกเขาต้องกลายเป็นดั่งที่เห็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้พวกเขาได้รำลึกถึงสภาพของผู้ที่เสียชีวิตไปแล้ว พิจารณาดูว่าสองเท้าของผู้ที่จากไปได้ถูกทำลายไปอย่างไร ดวงตาทั้งสองละลายไปอย่างไร ไส้เดือนได้กัดชอนไชลิ้นของพวกเขา พื้นดินได้ทำให้ฟันของพวกเขาผุผัง (แปลงมาจาก อัซ ตัซกิเราะฮฺ ของ อัล กุรฏุบียฺ หน้า 16)

ใครก็ตามที่รำลึกถึงความตายบ่อยๆ จะได้ประโยชน์ 3 ประการ (1)เขาจะรีบเตาบะฮฺ (2)หัวใจรู้สึกพอเพียง(ไม่ละโมภ) (3)ทำอิบาดะฮฺอย่างกระฉับกระเฉง ใครก็ตามที่หลงลืมความตาย เขาจะได้รับโทษ 3 ประการ (1)ล่าช้าในการเตาบะฮฺ (2)ไม่พึงพอใจและพอเพียงในสิ่งที่มีอยู่ (3)เกียจคร้านการทำอิบาดะฮฺ

ส่วนหนึ่งจากวิธีการที่ได้ผลในการรำลึกถึงความตายคือ การมองดูคนที่กำลังใกล้ตาย การใคร่ครวญสภาพของร่างที่ไร้วิญญาณ การเป็นประจักษ์พยานถึงความทรมานจากความตาย การถอดวิญญาณออกจากเรือนร่างของเขา และการได้พินิจดูรูปร่างของเขาหลังจากที่เขาตายไปแล้ว เป็นสิ่งที่จะช่วยตัดความอร่อยออกจากชีวิต ทำให้ข่มตาหลับไม่ลง ทำให้ร่างกายไม่อยากพักผ่อน ช่วยกระตุ้นให้มีการปฏิบัติ และยิ่งทุ่มเทอุตสาหะขึ้นไปอีก ครั้งหนึ่งท่าน*ฮะซัน อัลบัศรียฺ*ไปเยี่ยมคนป่วย พบว่าคนป่วยกำลังทรมานเนื่องจากความตาย ท่านได้มองเห็นความทุกข์ทรมานและความร้ายแรงที่เกิดขึ้นกับเขา ท่านได้กลับมายังครอบครัวด้วยใบหน้าที่ถอดสี อันเนื่องจากสิ่งที่ท่านจากมา ครอบครัวของท่านได้กล่าวว่า *“นี่อาหาร ขออัลลอฮฺเมตตาท่านด้วยเถิด”* ท่านกล่าวว่า *“โอ้ครอบครัวของฉัน จงกินจงดื่มเถิด ฉันได้เห็นจุดจบของชีวิต ฉันจะไม่หยุดทำงานเพื่อเตรียมพร้อมในการเผชิญหน้ากับสิ่งนี้ จนกว่าฉันจะได้พบกับมัน”* (อัต ตัซกิเราะฮฺ หน้า 17)

วิธีการอีกอย่างหนึ่งในการรับรู้ถึงความตายก็คือ การเข้าร่วมละหมาดญะนาซะฮฺ(ละหมาดคนตาย) ช่วยแบกศพ เดินไปส่งที่กุบูร ร่วมฝังศพ และโปรยดินลงสู่หลุมฝังศพ การกระทำเช่นนี้จะช่วยให้เรานึกถึงวันสุดท้าย ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวไว้ว่า

عُودُوا الْمَرْضَى وَاتَّبِعُوا الْجَنَائِزَ تُذَكِّرُكُمْ الْآخِرَةَ

"พวกท่านจงเยี่ยมคนป่วย พวกท่านจงตามไปส่งญะนาซะฮฺ มันจะทำให้พวกท่านนึกถึงวันสุดท้าย" รายงานโดยอะหฺมัด 3/48 และใน เศาะฮีฮฺ อัล ญามิอฺ 4109

นอกจากนี้ การตามไปส่งศพนั้นมีผลบุญมหาศาล ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวถึงมันไว้ว่า

مَـــنْ شَهِدَ جَنَازَةً من بيتها – وفي روايـــة – مَنْ اتَّبَعَ جَنَازَةَ مُسْلِمٍ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا – حَتَّى يُصَلَّى عَلَيْهَا فَلَهُ قِيرَاطٌ وَمَنْ شَهِدَها حَتَّى تُدْفَنَ فَلَهُ قِيرَاطَانِ مِنْ الْأَجْرِ قيل يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا الْقِيرَاطَانِ قال : (مِثْلُ الْجَبَلَيْنِ الْعَظِيمَيْنِ) (وفي رواية كُلُّ قِيرَاطٍ مِثْلُ أُحُدٍ)

"ใครก็ตามที่เข้าร่วมการจัดการญะนาซะฮฺจากบ้านของเขา" หรือในบางรายงาน **"ใครก็ตามที่ตามไปส่งญะนาซะฮฺมุสลิม ด้วยความศรัทธาและหวังว่าจะได้รับรางวัลจากอัลลอฮฺ จนกระทั่งละหมาดญะนาซะฮฺเสร็จ เขาจะได้รับรางวัล 1 กีรอฏ ใครก็ตามที่เข้าร่วมจนกระทั่งฝังญะนาซะฮฺเขาจะได้ 2 กิรอฏเป็นรางวัล"** มีคนถามท่านเราะซูลว่า "โอ้

เราะซูลของอัลลอฮฺ จำนวน 2 กิรอฏนั้นเท่าไร" ท่านตอบว่า **"เท่ากับ 2 ภูเขาใหญ่"** ในบางรายงานบอกว่า **"กีรอฏหนึ่งๆเท่ากับภูเขาอุฮุด"** รายงาน โดยบุคอรียฺและมุสลิม และคนอื่นๆ ซึ่งฮะดีษข้างต้นรวมมาจากหลายๆรายงาน, อะหฺกาม อัล ญะนาอิซ โดยอัล อัลบานียฺ หน้า 67

ชาวสลัฟนั้นได้ให้รำลึกถึงความตาย เมื่อต้องแนะนำใครสักคนที่กระทำบาป ด้วยเหตุนี้ เมื่อมีชายคนหนึ่งนั่งอยู่กับชาวสลัฟและชายคนนี้ได้นินทาคนอื่น ชาวสลัฟจึงได้เตือนว่า *"จงนึกถึงผ้าฝ้าย เมื่อมันวางทับตาของท่าน"* คือขณะที่ทำการห่อศพ

9.รำลึกถึงสภาพในวันสุดท้าย

วิธีการในการฟื้นฟูอีหม่านในหัวใจประการหนึ่งก็คือ การรำลึกถึงสถานะของวันสุดท้าย*อัลลามะฮฺ อิบนุ กอยยิม* ได้กล่าวว่า

"ถ้าความคิดของเขาถูกต้อง เขาก็จะต้องมีสายตาที่ลึกซึ้ง ซึ่งมันก็คือรัศมีที่อยู่ในหัวใจ และด้วยรัศมีนี้เองที่เขาจะมองทะลุไปเห็นคำสัญญา(ถึงรางวัล)และคำสำทับ(ถึงการลงโทษ), สวรรค์และนรก ซึ่งเป็นสิ่งอัลลอฮฺได้เตรียมสิ่งนี้ไว้ให้แก่ผู้ใกล้ชิดและผู้เป็นศัตรูกับพระองค์(ตามลำดับ)

เมื่อมนุษย์ถูกทำให้มองเห็นไปถึงวันนั้น แน่นอนว่ามันจะเป็นวันที่พวกเขาจะต้องออกมาจากหลุมฝังศพของพวกเขา ตอบรับคำเรียกร้องแห่งความจริงจากอัลลอฮฺ(ﷻ) มลาอิกะฮฺลงมาจากฟากฟ้าทั้งหลายและห้อมล้อมพวกเขา และอัลลอฮฺได้มาประทับบนบัลลังก์เพื่อทำการพิพากษา แผ่นดินสว่างไสวด้วยรัศมีของพระองค์ และคัมภีร์ได้ถูกนำออกมา บรรดานบีทั้งหลายและเหล่าชุฮะดาอ์ได้ออกมา ตาชั่งได้ถูกจัดขึ้น แผ่นบันทึกถูกกางออก คู่กรณีถูกนำมารวมกัน เจ้าหนี้ทุกๆคนแขวนอยู่กับลูกหนี้ของเขา

อัล ฮาวฎ(สระน้ำ)ก็ปรากฏขึ้น แก้วน้ำก็ถูกนำมาใกล้ๆ – ทุกคนมีความกระหายน้ำมาก – แต่มีคนจำนวนน้อยเท่านั้นที่ได้รับอนุญาตให้ดื่มได้ สะพานสำหรับข้ามก็ถูกเนรมิตขึ้น ผู้คนต่างแออัดยัดเยียดเพื่อข้ามมัน มีการแบ่งแสงสว่างเพราะว่าสะพานที่ข้ามนั้นมืดมาก ไฟนรกได้เผาทำลายซึ่งกันและกันอยู่ภายใต้สะพาน ผู้คนที่ตกลงไปสู่ไฟนรกครั้งแล้วครั้งเล่ามากกว่าจำนวนที่รอดพ้น

ครั้นสิ่งนี้ได้เปิดดวงตาของหัวใจของผู้หนึ่งผู้ใดให้มองเห็นแล้ว หัวใจของเขาก็ประจักษ์จากภาพต่างๆที่เกิดขึ้นในวันสุดท้าย เขาจะมองเห็นโลกแห่งอาคิเราะฮฺที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องโดยไม่สิ้นสุด เขาจะมองเห็นโลกนี้เป็นเพียงสิ่งชั่วแล่นที่ผ่านไปอย่างรวดเร็ว" (คัดจากมาดะริจญ์ อัส ซาลิกีน หน้า 1/123)

ในอัล กุรอานนั้นมีการกล่าวถึงปรากฏการณ์ในวันสุดท้ายไว้อย่างมากมาย เช่นในซูเราะฮฺ *กอฟ*, *อัล วากิอะฮฺ*, *อัล กิยามะฮฺ*, *อัล มุรซะลาต*, *อัน นะบะอ์*, *อัล มุฏ็อฟฟิฟีน*, *อัต ตักวีรฺ* เป็นต้น เช่นเดียวกันมีการกล่าวถึงเรื่องนี้ในงานรวบรวมฮะดีษ ภายใต้บทที่ว่าด้วยวัน*กิยามะฮฺ*(วันฟื้นคืนชีวิต), *อัร เราะกฺอกฺ*(การทำให้จิตใจอ่อนโยน), *อัล ญันนะฮฺ* (สวนสวรรค์), *อัน นารฺ*(นรก) เป็นต้น เช่นเดียวกัน หัวข้อดังกล่าวสามารถหาอ่านได้ในงานเขียนของผู้ทรงความรู้ที่โดดเด่น เช่น งานเขียนชื่อ *ฮาดียฺ อัล อัรวาหฺ* ของอัลลามะฮฺ อิบนุ กอยยิม, *อัน นิฮายะฮฺ ฟี อัล ฟิตัน* และ*อัล มะลาฮิม* ของอัลลามะฮฺ อิบนุ กะซีร, *อัต ตัซกิเราะฮฺ ฟี อะหฺวาล อัล เมาตา* และ*อุมูรฺ อัล อาคิเราะฮฺ* ของอัล กุรฏุบียฺ, *อัล กิยามะฮฺ อัล กุบรอ* และ*อัล ญันนะฮฺ วะ อัน นารฺ* ของชัยคฺ อุมัร อัล อัชก็อรฺ เป็นต้น

เจตนารมณ์ในการเพิ่มอีหม่านในที่นี่ก็คือ "ความรู้" ที่ก่อให้เกิด "ภาพ" แห่งวันกิยามะฮฺ เช่นการฟื้นคืนชีวิต การถูกนำออกมาจากหลุมฝังศพ การรวมตัวกันของมนุษย์ที่ทุ่งมะอฺชัร การชะฟาอะฮฺ(การไถ่ถอนโทษภายใต้การอนุมัติจากอัลลอฮฺ) การลงโทษ การตอบแทนความดี การชดใช้ เรื่องตาชั่ง เรื่องสะพานศิรอฏ โลกนิรันดร สวรรค์และนรก

10.การปฏิสัมพันธ์กับสัญญานแห่งเอกภพ

วิธีการหนึ่งในการเพิ่มอีหม่านก็คือ การปฏิสัมพันธ์กับสัญญาณแห่งเอกภพ อัล บุคอรียฺ มุสลิมและคนอื่นๆได้รายงานว่า

كَانَ إِذَا رَأَى غَيْمًا أَوْ رِيحًا عُرِفَ ذَلِكَ فِي وَجْهِهِ فَقَالَتْ عائشة يَا رَسُـــولَ اللَّهِ أَرَى النَّاسَ إِذَا رَأَوْا الْغَيْمَ فَرِحُوا رَجَاءَ أَنْ يَكُونَ فِيهِ الْمَطَرُ وَأَرَاكَ إِذَا رَأَيْتَهُ عَرَفْتُ فِي وَجْهِكَ الْكَرَاهِيَةَ قَالَتْ فَقَالَ يَا عَائِشَـــةُ مَا يُؤَمِّنُنِي أَنْ يَكُونَ فِيهِ عَذَابٌ قَدْ عُذِّبَ قَوْمٌ بِالرِّيحِ وَقَدْ رَأَى قَوْمٌ الْعَذَابَ فَقَالُوا ﴿ هَذَا عَارِضٌ مُمْطِرُنَا ﴾

"เมื่อท่านเราะซูลได้เห็นเมฆและลม (คนอื่นๆ)จะรู้ได้จากบนใบหน้าของท่าน ท่านหญิงอาอิชะฮฺถามว่า '*โอ้ เราะซูลของอัลลอฮฺ ฉันเห็นผู้คน เมื่อพวกเขามองเห็นเมฆ พวกเขาจะดีใจ เพราะพวกเขาหวังว่ามันจะนำฝนมา แต่ฉันเห็นท่าน เมื่อท่านเห็นมัน ฉันเห็นจากใบหน้าถึงความไม่ชอบสิ่งนี้*' ท่านตอบว่า '**โอ้ อาอิชะฮฺ ฉันจะเชื่อได้**

อย่างไรว่า มันจะไม่มีการลงโทษอยู่ในนั้น เคยมีกลุ่มชนที่ถูกลงโทษด้วยลม เมื่อพวกเขามองเห็นการลงโทษนี้ พวกเขากล่าวว่า *นี่คือลมที่จะนำฝนมาให้เรา*'(อัล กุรอาน46:24) " รายงานโดยมุสลิม 899

ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)รู้สึกหวาดหวั่นเมื่อเห็นคราส(สุริยคราสและจันทรคราส) ดั่งเช่นที่ปรากฏอยู่ในเศาะฮีฮฺ อัล บุคอรียฺ รายงานมาจากอบู มูซา(رضي الله عنه) กล่าวว่า *"เมื่อเกิดสุริยคราสขึ้น ท่านนบีได้ลุกขึ้นยืนด้วยความหวาดหวั่น กลัวว่าจะเกิดวันสิ้นโลก"* ฟัตหฺ อัล บารียฺ 2/542

ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)จึงสั่งพวกเราในขณะที่เกิดสุริยคราสหรือจันทรคราสให้เรารีบไปละหมาด ท่านบอกให้เราทราบว่ามันเป็นสัญญาณ ณ อัลลอฮฺ(تعالى) เพื่อสร้างความหวั่นเกรงให้กับบ่าวของพระองค์

ไม่เป็นที่สงสัยเลยว่า การปฏิสัมพันธ์ของหัวใจเข้ากับปรากฏการณ์เหล่านี้และการรู้สึกหวาดหวั่นเนื่องจากมัน จะช่วยฟื้นฟูอีหม่านให้อยู่ในสภาพใหม่อีกครั้งในหัวใจ และช่วยให้นึกถึงการลงโทษ พลานุภาพ ความยิ่งใหญ่ อำนาจ ที่มีอยู่ ณ อัลลอฮฺ(تعالى) ท่านหญิงอาอิชะฮฺ (رضي الله عنها)กล่าวว่า

أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَدِي ثُمَّ أَشَارَ إِلَى الْقَمَرِ فَقَالَ يَا عَائِشَةُ اسْتَعِيذِي بِاللَّهِ مِنْ شَرِّ هَذَا فَإِنَّ هَذَا هُوَ الْغَاسِقُ إِذَا وَقَبَ

“เราะซูลของอัลลอฮฺได้จับมือของฉันแล้วชี้ไปยังดวงจันทร์ แล้วกล่าวว่า **‘โอ้อาอิชะฮฺ จงขอความคุ้มครองจากอัลลอฮฺจากความชั่วร้ายของสิ่งนี้ จากความมืดแห่งรัตติกาลเมื่อมันคืบคลานเข้ามา’”** รายงานโดยอะหฺมัด 6/237 และในอัซ ซิลซะละฮฺ อัล เศาะฮีฮะฮฺ

ตัวอย่างต่อไปนี้ก็เช่นกัน เป็นตัวอย่างที่เป็นปฏิกริยาจากการผ่านสถานที่ที่สาบสูญไปเนื่องจากโทษทัณฑ์ของอัลลอฮฺ(تعالى) และผ่านหลุมฝังศพของบรรดาผู้กดขี่ทั้งหลาย รายงานจากท่านอิบนุ อุมัรฺ (رضي الله عنه) กล่าวว่าท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวกับบรรดาสหายของท่าน เมื่อพวกเขาได้พากันถึงที่*อัล ฮิจญ์รฺ*ว่า

لاَ تَدْخُلُوا عَلَى هَؤُلَاءِ الْمُعَذَّبِينَ إِلَّا أَنْ تَكُونُوا بَاكِينَ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا بَاكِينَ فَلَا تَدْخُلُوا عَلَيْهِمْ لَا يُصِيبُكُمْ مَا أَصَابَهُمْ

“พวกท่านอย่าเข้าไปในที่ของพวกที่อัลลอฮฺได้ลงโทษพวกเขา เว้นแต่พวกท่านจะร้องไห้ หากท่านไม่ร้องไห้ ท่านก็อย่าได้เข้าไป สิ่งที่ประสบกับพวกเขาจะได้ไม่ประสบกับพวกท่าน” รายงานโดยบุคอรียฺ หมายเลข 423

ผู้คนทุกวันนี้ได้เข้าไปในสถานที่เหล่านั้น เพื่อการท่องเที่ยว เพื่อถ่ายรูป ดังนั้น จงพิจารณาดูเอาเถิด!

11.ซิกรฺ - การรำลึกถึงอัลลอฮฺ

ซิกรฺ เป็นวิธีการที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะรักษาโรคอีหม่านอ่อน มันเป็นการชำระหัวใจให้สะอาดและช่วยเยียวยาให้กับผู้ป่วยด้วยโรค

นี้มันเป็นจิตวิญญาณของการกระทำความดีทั้งหลาย อัลลอฮฺ(تعالى)ได้มีบัญชาไว้ว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا ﴾

"โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ย! จงรำลึกถึงอัลลอฮฺโดยการรำลึกอย่างมากมาย"(อัล กุรอาน33:41)

และพระองค์ได้สัญญาถึง "การบรรลุผล" แห่งผู้ที่กระทำมันมากๆไว้ว่า

﴿ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴾

"และจงรำลึกถึงอัลลอฮฺมากๆเพื่อว่าพวกเจ้าจะได้รับความสำเร็จ" (อัล กุรอาน8:45)

. และการรำลึกถึงอัลลอฮฺเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่มากกว่าสิ่งใดๆ อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสไว้ว่า

﴿ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ ﴾

"และการรำลึกถึงอัลลอฮ์นั้นยิ่งใหญ่มาก" (อัล กุรอาน29:45)

ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้ให้คำสั่งเสียแก่คนที่คิดว่ารูปแบบการอิบาดะฮฺในอิสลามมีมากมายไว้ว่า

لاَ يَزَالُ لِسَانُكَ رَطْبًا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ

“ให้ลิ้นของท่านเปียกชุ่มจากการรำลึกถึงอัลลอฮฺอยู่เสมอ” รายงานโดยติรมิซียฺ 3375 โดยระบุว่าเป็นฮะดีษฮะซัน เฒาะรีบ และในเศาะฮีฮฺ อัล กะลิม 3

ซิกรฺ – เป็นความพึงพอใจต่อผู้ทรงกรุณาและเป็นการรักษาตัวเองให้พ้นจากชัยฏอน ขับไล่ความทุกข์กังวลใจให้หมดไป นำมาซึ่งปัจจัยยังชีพ เปิดประตูแห่งความรู้ ปลูกเมล็ดพันธุ์แห่งสวนสวรรค์ เป็นเหตุให้สามารถละทิ้งอันตรายจากลิ้น เป็นสิ่งปลอบประโลมแก่คนยากจนซึ่งไม่มีสิ่งใดที่บริจาค โดยอัลลอฮฺ(تعالى)ทดแทนให้ด้วยการซิกรฺ แทนที่การอิบาดะฮฺด้วยร่างกายและทรัพย์สิน การละทิ้งซิกรฺเป็นสาเหตุให้หัวใจแข็งกระด้าง

ดังนั้น ใครก็ตามที่ต้องการจะบำบัดอาการอีหม่านอ่อน ก็จงซิกรฺ – รำลึกถึงอัลลอฮฺ – ให้มากๆ อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสว่า

﴿ وَاذْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ ﴾

“จงรำลึกถึงพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าเมื่อลืม”(อัล กุรอาน29:45)

อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสไว้อย่างชัดเจนถึงอิทธิพลของซิกรฺที่มีต่อหัวใจว่า

﴿ أَلاَ بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴾

“พึงทราบเถิด! ด้วยการรำลึกถึงอัลลอฮฺเท่านั้นทำให้จิตใจสงบ” (อัล กุรอาน13:28)

อัลลามะฮฺ อิบนุ กอยยิม ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการบำบัดด้วยการซิกรฺว่า

"ในหัวใจที่แข็งกระด้าง ไม่สามารถทำให้อ่อนโยนได้อีก เว้นแต่ด้วยการซิกรฺ ฉะนั้น บ่าวคนหนึ่งที่ต้องการเยียวยาอาการหัวใจแข็งกระด้างก็ให้ใช้การซิกรฺเถิด ชายคนหนึ่งได้กล่าวกับท่านฮะซัน อัล บัศรียฺว่า *'โอ้ อบู ซะอีด ฉันมาร้องทุกข์กับท่านเรื่องหัวใจที่แข็งกระด้างของฉัน'* ท่านตอบว่า *'จงทำให้มันอ่อนด้วยการซิกรฺเถิด'* เพราะว่าหัวใจที่ยิ่งเพิกเฉยเท่าไร ก็ยิ่งแข็งกระด้างมากขึ้นเท่านั้น เมื่อมีการซิกรฺ หัวใจดวงนั้นก็อ่อนโยน เสมือนกับการเทตะกั่วลงไปในไฟ ไม่มีสิ่งใดอีกแล้วที่ทำให้หัวใจอ่อนโยนเท่ากับการซิกรฺ และการซิกรฺนั้นเป็นการบำบัดและเป็นยารักษาหัวใจ การเพิกเฉยต่อมันเป็นโรค ยาและการรักษามันก็คือการซิกรฺ ท่านมะฮูลได้กล่าวว่า *'ซิกรฺ – การรำลึกถึงอัลลอฮฺ - นั้นเป็นการเยียวยา ส่วนการรำลึกถึงผู้คนนั้นเป็นโรค'*" (คัดจากอัล วาบิล อัศ เศาะยิบ และเราะฟิอฺ อัล กะลิม อัฏ ฏอยยิบ 142)

ซิกรฺ – คือการที่บ่าวคนหนึ่งสามารถคว่ำชัยฏอนลงได้เสมือนกับที่ชัยฏอนสามารถทำให้บุคคลที่เพิกเฉยและหลงลืมพ่ายแพ้ ชาวสลัฟบางคนได้กล่าวว่า

"เมื่อซิกรฺสามารถเข้าไปฝังรากอยู่ในหัวใจแล้ว ถ้าชัยฏอนเข้ามาเมื่อใดเขาก็สามารถเอาชนะมันได้ ดังที่มนุษย์คนหนึ่งสามารถทำให้ชัยฏอนที่เข้าใกล้เขาพ่ายแพ้ไป จากนั้นบรรดาชัยฏอนทั้งหลายต่างก็มารวมตัวกันรอบๆ รอบตัวชัยฏอนตนนั้น พวกมันกล่าวว่า 'เกิดอะไรขึ้นกับเขา?' มีเสียงกล่าวขึ้นมาว่า 'มันได้รับอันตรายจากมนุษย์!'" (คัดจากมะดาริจญฺ อัส ซาลิกีน 2/424)

แต่ว่ามนุษย์ส่วนใหญ่กลับได้รับอันตรายจากชัยฏอน พวกเขาคือบุคคลที่เพิกเฉยและหลงลืม พวกเขาไม่เคยปกป้องตัวเองโดย

ใช้*เอารอด*(ถ้อยคำรำลึกที่ถูกจัดเรียงลำดับในวาระต่างๆ)และ*อัซการฺ*(ถ้อยคำรำลึกต่างๆ รวมทั้งดุอาอ์ต่างๆด้วย) ด้วยเหตุนี้เองที่ชัยฏอนจึงเข้าครอบงำเขาได้โดยง่ายดาย

สำหรับบางคนที่ร้องทุกข์ถึงโรคอีหม่านอ่อน และเป็นการยากลำบากสำหรับเขาที่จะแบกรับวิธีการบำบัดบางอย่าง เช่น การลุกขึ้นละหมาดกิยามุลลัยลฺในยามค่ำคืน และอิบาดะฮฺ นะวาฟิลต่างๆ ก็เป็นการเหมาะสมสำหรับเขาอย่างยิ่งที่จะเริ่มบำบัดด้วยวิธีการซิกรฺ พร้อมๆกับกระตือรือร้นที่จะทำมัน เขาก็ควรจะเริ่มจดจำอัซการฺทั่วๆไปก่อน แล้วให้กล่าวมันซ้ำๆอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างเช่น

لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ لاَ شَرِيْكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ

ไม่มีพระเจ้าอื่นใด เว้นแต่อัลลอฮฺ, ไม่มีภาคีใดๆสำหรับพระองค์, พระองค์คือผู้ครอบครองอำนาจ ผู้เป็นเจ้าของการสรรเสริญ และพระองค์ทรงพลานุภาพเหนือทุกสิ่งทุกอย่าง

سُبْحَانَ اللهِ وَبِحَمْدِهِ ، وَ سُبْحَانَ اللهِ الْعَظِيْمِ

มหาบริสุทธิ์เป็นของอัลลอฮฺ ด้วยการสรรเสริญพระองค์ และมหาบริสุทธิ์เป็นของอัลลอฮฺผู้ทรงยิ่งใหญ่

لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللهِ

ไม่มีความอำนาจใด ไม่มีความแข็งแกร่งใด เว้นแต่ ในอัลลอฮฺเท่านั้น

นี่เป็นตัวอย่าง มีอื่นๆอีกหลายบท เราควรจะท่องจำอัซการฺที่เจาะจงต่างๆ ซึ่งปรากฏอยู่ในอัซ ซุนนะฮฺที่ถูกกล่าวซ้ำกันในเวลาและสถานที่หนึ่งเป็นการเฉพาะ เช่นอัซการ เช้า-เย็น, ก่อนนอน, ตื่นนอน, การเห็นในความฝัน, การกิน, การเข้าห้องน้ำ, การเดินทาง, ฝนตก, การอาซาน, ที่มัสญิด, ขณะละหมาดอิสติคอเราะฮฺ, เมื่อเผชิญหน้ากับภัยพิบัติ, ไปเยี่ยมกุบูร, เมื่อลมพัด, เห็นดวงจันทร์, ขึ้นหรือลงจากพาหนะ, การพบปะผู้คน, การจาม, ได้ยินไก่ขัน สุนัขเห่า หรือลาร้อง, เมื่อยุติการประชุม, เมื่อเห็นผู้ที่ประสบภัยพิบัติ เป็นต้น

ไม่เป็นที่สงสัยเลยว่า การจดจำถ้อยคำพวกนี้จะส่งผลโดยตรงต่อหัวใจ *ชัยคุล อิสลาม อิบนุ ตัยมียะฮฺ* ได้เขียนหนังสือที่มีประโยชน์เล่มหนึ่งเกี่ยวกับอัซการฺ ชื่อว่า **"อัล กะลิม อัฏ ฏอยยิบ"** ซึ่งชัยคฺ อัล บานียฺ ได้นำมาคัดย่อไว้ในหนังสือที่ชื่อว่า **"เศาะฮีฮฺ อัล กะลิม อัฏ ฏอยยิบ"**

12.การกระซิบกระซาบวิงวอนต่ออัลลอฮฺ(تعالى) และการยอมสยบ ณ เบื้องหน้าพระองค์

การกระซิบกระซาบวิงวอนต่ออัลลอฮฺ(تعالى)และการยอมสยบ ณ เบื้องหน้าพระองค์ เป็นวิธีการที่ช่วยบำบัดอาการอีหม่านอ่อน ยิ่งบ่าวคนหนึ่งอ่อนน้อมถ่อมตนต่ออัลลอฮฺ(تعالى)เท่าใด เขาก็ยิ่งใกล้ชิดพระองค์มากเท่านั้น ด้วยเหตุนี้เองที่ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ فَأَكْثِرُوا الدُّعَاءَ

"สภาพที่บ่าวคนหนึ่งใกล้ชิดกับผู้เป็นเจ้าของเขามากที่สุดคือขณะที่เขากำลังก้มกราบต่อพระองค์ ดังนั้นพวกท่านจงขอดุอาอ์ให้มากๆ(ในเวลานั้น)**"** รายงานโดยมุสลิม 482

ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า สภาพของการกราบนั้น ประกอบไปด้วยความความรู้สึกที่ต้อยต่ำและแสดงถึงการยอมตน ซึ่งไม่มีอยู่ในรูปแบบหรือสถานะอื่นอีกแล้ว ขณะที่บ่าวคนหนึ่งได้วางหน้าผากลงบนพื้นดินนั้น ซึ่งหน้าผากเป็นส่วนที่ถือว่าสูงและมีเกียรติกว่าส่วนอื่นๆ ของเขา มันได้กลายมาเป็นสิ่งที่ใกล้ชิดที่สุดกับผู้เป็นเจ้าของเขา *อัลลามะฮฺ อิบนุ กอยยิม* ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับเรื่องนี้ ด้วยถ้อยคำที่สวยงามที่แสดงออกถึงการยอมตนของผู้สำนึกผิด ณ เบื้องหน้าของอัลลอฮฺ(تعالى) ไว้ว่า

"สำหรับอัลลอฮฺ วจีที่ไพเราะหวานชื่นที่สุด คือถ้อยคำของผู้ที่กล่าวว่า *'ฉันวิงวอนต่อพระองค์ ด้วยอำนาจของพระองค์และด้วยความต่ำต้อยของฉัน ขอพระองค์โปรดให้ความเมตตาแก่ฉัน ฉันวิงวอนต่อพระองค์ ด้วยความแข็งแกร่งของพระองค์และความอ่อนแอของฉัน ด้วยความมั่งมีอย่างเหลือล้นของพระองค์ที่ไม่ต้องพึ่งพาต่อฉัน และด้วยความอัตคัตขัดสนของฉันที่ต้องพึ่งพาพระองค์ นี่คือผมบนขม่อมของฉัน ผู้มุสา ผู้กระทำผิด อยู่ในพระหัตถ์ของพระองค์ บ่าวของพระองค์ที่นอกจากฉันแล้วมีมากมาย ไม่มีสถานที่หลบภัยใดๆที่จะหนีพ้นพระองค์ เว้นแต่ ณ พระองค์ ฉันวิงวอนต่อพระองค์ด้วยความลำเค็ญของคนยากแค้น ฉันขอวิงวอนต่อพระองค์ด้วยการวิงวอนที่ถ่อมตนและต่ำต้อยยิ่ง ฉันขอดุอาอ์ต่อพระองค์ด้วยดุอาอ์ของผู้ที่เกรงกลัวและอยู่ในความมืดบอด*

เป็นคำวิงวอนของผู้ที่ต้นคอของเขาสยบต่อพระองค์ สองตาของเขาเอ่อล้นด้วยน้ำตาเพื่อพระองค์ จากผู้ที่หัวใจของเขารู้สึกถึงความต่ำต้อยสยบยอมต่อพระองค์' ดังนั้น ขณะที่บ่าวได้เข้ามาด้วยถ้อยคำที่กระซิบกระซาบเช่นนี้ต่อผู้เป็นเจ้าของเขา อีหม่านของเขาก็จะเพิ่มขึ้นในหัวใจของเขาเป็นทวีคูณ"

ในทำนองเดียวกัน การแสดงออกถึงความยากแค้นของตนเองต่ออัลลอฮฺ(تعالى)จะช่วยทำให้อีหม่านแข็งแกร่ง อัลลอฮฺ(تعالى)ได้เปิดเผยให้เราทราบถึงความยากแค้นของเราที่ต้องพึ่งพิงพระองค์ และความจำเป็นอย่างยิ่งที่เราต้องอาศัยพระองค์ไว้ว่า

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴾

"โอ้มนุษย์เอ๋ย ! พวกเจ้าเป็นผู้ขัดสนต้องการพึ่งอัลลอฮฺ แต่อัลลอฮฺนั้น พระองค์ทรงมั่งมีอย่างล้นเหลือ ผู้ทรงได้รับการสรรเสริญ" (อัล กุรอาน35:15)

13.ไม่ปรารถนาชีวิตที่ยืนยาว

การไม่ปรารถนาชีวิตที่ยืนยาวเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในการฟื้นฟูอีหม่าน *อัลลามะฮฺ อิบนุ กอยยิม* ได้กล่าวว่า

"เรื่องที่ยิ่งใหญ่ที่ได้จากอายะฮฺที่ว่า

﴿ أَفَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ، مَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمَتَّعُونَ ﴾

"เจ้าไม่เห็นดอกหรือ หากเราให้พวกเขารื่นเริงไปอีกเป็นปี ๆ แล้วสิ่งที่พวกเขาถูกสัญญาไว้ ก็ได้เกิดขึ้นแก่พวกเขา สิ่งที่พวกเขาได้ถูก

ให้รื่นเริงนั้นจะไม่อำนวยประโยชน์อันใดให้แก่พวกเขา"(อัล กุรอาน 26:205-207)

﴿ كَأَنْ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِنَ النَّهَارِ ﴾

"พวกเขามิได้พำนักอยู่นาน(ในโลกนี้)**เว้นแต่เพียงชั่วครู่เดียวในเวลากลางวัน"**(อัล กุรอาน10:45)

นี่คือดุนยา(โลกนี้)ทั้งหมด ซึ่งบุคคลหนึ่งไม่ควรมีความหวังที่จะอยู่ยาวนาน เช่นเขากล่าวว่า 'ฉันจะอยู่....ฉันจะอยู่....." ชาวสลัฟบางคนกล่าวต่อชายคนหนึ่งว่า *'ช่วยนำละหมาดซุฮรฺให้กับเราด้วย'* ชายคนนี้กล่าวว่า *'ฉันนำละหมาดซุฮรฺให้กับท่านได้ แต่ฉันไม่สามารถนำละหมาดอัศรฺให้กับท่านได้'* ชาวสลัฟได้กล่าวกับเขาว่า *'ราวกับท่านมีความหวังจะอยู่ถึงเวลาละหมาดอัศรฺ ขอความคุ้มครองจากอัลลอฮฺให้พ้นจากความหวังที่จะมีชีวิตอยู่ยืนยาวด้วยเถิด'"*

14.ใคร่ครวญถึงความต่ำต้อยของดุนยา

การใคร่ครวญถึงความต่ำต้อยของดุนยา จนสามารถสลัดความผูกพันกับมันให้ออกจากหัวใจไปได้ อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสไว้ว่า

﴿ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ ﴾

"และชีวิตความเป็นอยู่แห่งโลกนี้นั้น มิใช่อะไรอื่นนอกจากสิ่งอำนวยประโยชน์แห่งการหลอกลวงเท่านั้น"(อัล กุรอาน3:185)

ท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

إن مَطْعَم ابْنِ آدَمَ قَدْ ضُرِبَ لِلدُّنْيَا مَثَلاً ، فَانْظُرْ مَا يُخْرِجُ مِن ابْنِ آدَمِ وَإِنْ قزحهُ وملحهُ ، قَدْ عَلِمَ إلِى مَا يَصِيرِ

"อาหารของลูกหลานอาดัมถูกนำมาอุปมาเสมือนดุนยา จงดูสิ่งที่ออกมาจากตัวลูกหลานอาดัมเถิด(ของเสียที่ถูกขับถ่าย) **แม้ว่าจะปรุงด้วยเครื่องเทศและเติมเกลือลงไปก็ตาม เขารู้ว่ามันกำลังนำไปสู่บั้นปลายอย่างไร"** รายงานโดยอัฏ ฏ็อบรอนียฺ ในอัล กะบีรฺ 1/198 และในอัซ ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ หมายเลข 382

มีรายงานจากอบู ฮุรอยเราะฮฺ(رضي الله عنه)กล่าวว่า ฉันได้ยินท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)กล่าวว่า

الدُّنْيَا مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا ذِكْرَ اللَّهِ وَمَا وَالَاهُ أَوْ عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا

"ดุนยาเป็นสิ่งที่ถูกสาปแช่ง สิ่งที่อยู่ในนั้นก็ถูกสาปแช่ง เว้นแต่การรำลึกถึงอัลลอฮฺ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับมัน หรือผู้รู้และผู้แสวงหาความรู้" รายงานโดยอิบนุ มาญะฮฺ หมายเลข 4112 และในเศาะฮีฮฺ อัต ตัรฆีบ วะ อัต ตัรฮีบ หมายเลข 71

15.เคารพ "ขอบเขต" ที่อัลลอฮฺได้วางไว้

วิธีการฟื้นฟูอีหม่านอีกวิธีหนึ่งก็คือ การเคารพขอบเขตที่อัลลอฮฺ(تعالى)ได้วางไว้ อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสไว้ว่า

﴿ وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ ﴾

"ผู้ใดที่ให้เกียรติแก่พระบัญญัติของอัลลอฮฺ แท้จริงมันเป็นส่วนหนึ่งแห่งการยำเกรงของจิตใจ"(อัล กุรอาน22:33)

ขอบเขตของอัลลอฮฺ(تعالى) ก็คือ **"สิทธิ"** ของพระองค์ บางทีก็เป็นเรื่องของบุคคล บางทีก็เกี่ยวกับสถานที่ บางทีก็เกี่ยวกับเวลา

ตัวอย่างที่เกี่ยวกับบุคคล เช่น การดำรงไว้ซึ่งสิทธิของเราะซูล(صلى الله عليه وسلم) ตัวอย่างที่เกี่ยวกับสถานที่ เช่น การให้เกียรติ*อัล ฮะรอม*(มักกะฮฺ) ตัวอย่างที่เกี่ยวกับเวลา เช่น การให้เกียรติต่อเดือนรอมฎอน อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสไว้ว่า

﴿ وَمَنْ يُعَظِّمْ حُرُمَاتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ ﴾

"และผู้ใดให้เกียรติต่อข้อห้ามทั้งหลายของอัลลอฮฺ มันก็เป็นการดีแก่เขา ณ ที่พระเจ้าของเขา" (อัล กุรอาน20:30)

อีกรูปแบบหนึ่งของการเคารพต่อขอบเขตของอัลลอฮฺก็คือการไม่มองว่าบาปเล็กๆเป็นเรื่องเล็กน้อย มีรายงานมาจากอับดุลลอฮฺ อิบนุ มัสอูด(رضي الله عنه)ว่า ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

إِيَّاكُمْ وَمُحَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ فَإِنَّهُنَّ يَجْتَمِعْنَ عَلَى الرَّجُلِ حَتَّى يُهْلِكْنَهُ
وَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَرَبَ لَهُنَّ مَثَلًا كَمَثَلِ قَوْمٍ نَزَلُوا أَرْضَ فَلَاةٍ فَحَضَرَ صَنِيعُ الْقَوْمِ فَجَعَلَ الرَّجُلُ يَنْطَلِقُ فَيَجِيءُ بِالْعُودِ وَالرَّجُلُ يَجِيءُ بِالْعُودِ حَتَّى جَمَعُوا سَوَادًا فَأَجَّجُوا نَارًا وَأَنْضَجُوا مَا قَذَفُوا فِيهَا

"พวกท่านจงระวังบาปที่ถูกมองว่าเป็นเรื่องเล็กๆน้อยๆ แท้จริงมันรวมไว้อยู่ในตัวชายคนหนึ่ง จนกระทั่งมันทำลายเขา" ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้อุปมามัน เช่นคนกลุ่มหนึ่งที่ได้หยุดเดินทางเพื่อตั้งค่ายในป่าและตัดสินใจที่จะก่อไฟขึ้นมา ชายคนหนึ่งก็ออกไปและกลับมาพร้อมกับท่อนไม้ ชายคนอื่นๆก็นำท่อนไม้มา จนพวกเขารวบรวมได้เพียงพอ พวกเขาก็จุดไฟขึ้นและสามารถทำให้ทุกอย่างที่พวกเขาโยนใส่ลงไปในกองไฟนั้นให้สุกได้...รายงานโดยอะหฺมัด 1/402 และในอัซ ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 389

อิบนุ เญาซียฺ ได้กล่าวไว้ใน*อัศ ศอยด์ อัล เคาะฏิรฺ* "ผู้คนจำนวนมากไม่ถือสากับเรื่องที่พวกเขาคิดว่าเป็นสิ่งเล็กๆน้อยๆ แต่ความจริงแล้วมันจะทำลายพื้นฐานของศาสนา เช่นการปล่อยสายตาให้มองสิ่งที่ฮะรอม หรือการที่ผู้แสวงหาความรู้บางคนได้ยืมหนังสือเรียน แต่ไม่ได้คืนมัน"

ชาวสลัฟบางคนได้กล่าวว่า "ฉันเห็นว่าอาหารชิ้นเล็กๆชิ้นหนึ่งไม่สำคัญอะไร ดังนั้นฉันจึงกินมันไป ตอนนี้สี่สิบปีผ่านมาแล้ว (ยังคงเป็นความทรงจำที่เลวร้าย)"

16.สร้าง "อัล วาลาอ์ วัล บะรออ์"

วิธีการฟื้นฟูอีหม่านอีกวิธีหนึ่งก็คือ การสร้าง **"อัล วะลาอ์ วัล บะรออ์"** หมายถึง **"ความรู้สึกเป็นมิตรกับผู้ศรัทธาและความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์กับผู้ปฏิเสธ"**

หัวใจที่ผูกพันอยู่กับศัตรูของอัลลอฮฺ(تعالى)ถือว่าอ่อนแออย่างยิ่ง ความหมายของอะกีดะฮฺ(หลักยึดมั่น)มันได้เหือดแห้งไปจากหัวใจเสียแล้ว แต่ใครก็ตามที่ยอมสยบให้กับอัลลอฮฺ(تعالى)เพียงผู้เดียว เขาจะเป็นมิตรและผู้ช่วยเหลือบ่าวที่ศรัทธาของอัลลอฮฺ(تعالى) ขณะเดียวกันเขาจะเป็นปฏิปักษ์และเกลียดชังเหล่าศัตรูของอัลลอฮฺ(تعالى) หากเป็นเช่นนี้อีหม่านของเขาก็จะกลับมีชีวิตขึ้นมาใหม่

17.ถ่อมตน

การถ่อมตนมีบทบาทที่ส่งผลในการฟื้นฟูอีหม่าน และการชำระหัวใจให้สะอาดจากสนิมแห่งความอหังการ์ เพราะว่าความถ่อมตนที่ปรากฏในคำพูดและภาพภายนอกชี้ให้เห็นถึงความถ่อมตนของหัวใจที่มีต่ออัลลอฮฺ(تعالى) ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวว่า

الْبَذَاذَةُ مِنْ الْإِيمَانِ

"ความถ่อมตน(ภายนอก)**เป็นส่วนหนึ่งของอีหม่าน"** รายงานโดยอิบนุ มาญะฮฺ 4118 และในอัซ ซิลซะละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ หมายเลข 341

หมายถึงความถ่อมตนที่มีอยู่ในรูปแบบที่มองเห็นและเสื้อผ้า (ดูอัน นิฮายะฮฺ ของอิบนุ กะษีรฺ 1/110)

ท่านเราะซูล(صلى الله عليه وسلم)ได้กล่าวไว้อีกว่า

مَــنْ تَرَكَ اللِّبَاسَ تَوَاضُعًا لِلَّهِ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهِ دَعَاهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى رُءُوسِ الْخَلَائِقِ حَتَّى يُخَيِّرَهُ مِنْ أَيِّ حُلَلِ الْإِيمَانِ شَاءَ يَلْبَسُهَا

"ใครก็ตามที่ละทิ้งเสื้อผ้า ด้วยความถ่อมตนเพื่ออัลลอฮฺ ทั้งที่เขามีความสามารถที่จะสวมใส่ได้ อัลลอฮฺจะเรียกเขาในวันกิยามะฮฺบนศีรษะของสิ่งถูกสร้างทั้งมวล(อัลลอฮฺจะเรียกเขาก่อนผู้ใด) **เพื่อให้เขาเลือกเสื้อผ้าแห่งอีหม่านตามที่เขาต้องการจะสวมใส่"** รายงานโดยอัต ติรมิซีย์ หมายเลข 2481 และในอัซ ซิลซิละฮฺ อัศ เศาะฮีฮะฮฺ 718

ด้วยเหตุนี้เอง เราจึงพบว่าอับดุร เราะมาน อิบนุ เอาฟฺ(رضـي الله عنه) – เศาะฮาบะฮฺผู้ร่ำรวย - ไม่มีความเด่นกว่าทาสของเขา(ในการแต่งกาย)

18.ให้หัวใจทำงาน

การให้หัวใจทำงานเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการฟื้นฟูอีหม่าน เช่น ความรักที่มีต่ออัลลอฮฺ ความกลัวที่มีต่อพระองค์ มีความหวังต่อพระองค์และคิดถึงพระองค์ในแง่ที่ดี มอบหมายต่อพระองค์ ยอมรับต่อการกำหนดสภาวะของพระองค์ ขอบคุณ จริงใจ และเชื่อมั่นต่อพระองค์ การมอบความไว้วางใจต่อพระองค์ และการกลับเนื้อกลับตัวยังพระองค์ และอื่นๆนอกจากนี้ที่เป็นการทำงานของหัวใจ

มีองค์ประกอบต่างๆที่บ่าวต้องทำไปให้ถึง เพื่อทำให้การบำบัดมีความสมบูรณ์ เช่น การอิสติกอมะฮฺ(การยืนหยัดอย่างต่อเนื่อง) การกลับตัวยังอัลลอฮฺ การรำลึกถึงอัลลอฮฺ การยึดมั่นกับอัล กุรอานและอัซ ซุนนะฮฺ การรักษาความถ่อมตน การมีชีวิตอย่างสมถะ ความเกรงกลัวอัลลอฮฺ และสำนึกว่าอัลลอฮฺเฝ้ามองดูอยู่ตลอดเวลา *อัลลามะฮฺ อิบนุ กอยยิม*ได้อภิปรายถึงองค์ประกอบเหล่านี้ไว้ในหนังสือของท่านชื่อว่า **"มะดาริจญ์ อัส ซาลิกีน"**

19.ตรวจสอบตนเอง

การตรวจสอบตนเองถือว่าเป็นเรื่องสำคัญในการฟื้นฟูอีหม่าน อัลลอฮฺ(تعالى)ได้ตรัสไว้ว่า

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ ﴾

"โอ้บรรดาผู้ศรัทธาเอ๋ยพวกเจ้าจงยำเกรงอัลลอฮฺเถิดและทุกชีวิตจงพิจารณาดูว่าอะไรบ้างที่ตนได้เตรียมไว้สำหรับวันพรุ่ง(วันกิยามะฮ)"(อัล กุรอาน51:18)

ท่านอุมัร อิบนุ อัล คือฏฏอบ(رضي الله عنه)ได้กล่าวไว้ว่า *"พวกท่านจงตรวจสอบตนเองเสียก่อนที่พวกท่านจะถูกตรวจสอบ"*

ท่านฮะซัน(رضي الله عنه) ได้กล่าวว่า *"ท่านไม่พบผู้มีอีหม่าน เว้นแต่เขาจะเป็นผู้ตรวจสอบตนเอง"*

ท่านมัยมูน บิน มะฮฺรอน ได้กล่าวว่า *"บุคคลที่เคร่งครัดคือผู้ที่ตรวจสอบตนเองอย่างหนัก มากกว่าตรวจสอบหุ้นส่วนที่ตระหนี่และโลภ"*

อัลลามะฮฺ อิบนุ กอยยิม ได้กล่าวว่า *"ความวิบัติของคนหนึ่งมาจากการเพิกเฉยในการตรวจสอบตนเอง และมาจากการเห็นด้วยกับนัฟซู*(อารมณ์ปรารถนาต่างๆ)*ของเขาและด้วยการตามอารมณ์ฝ่ายต่ำ"*

ดังนั้น มุสลิมต้องจัดเวลาสำหรับการอยู่ตามลำพัง เพื่อทบทวน ตรวจสอบ พิจารณาเรื่องราวต่างๆที่เขาได้ทำไป และสิ่งใดบ้างที่เขานำมาเป็นเสบียงในวันแห่งการฟื้นคืนชีวิตได้

20.ดุอาอ์ - ขอพรจากผู้เป็นเจ้า

สิ่งสุดท้ายในการฟื้นฟูอีหม่านคือ การขอดุอาอ์ต่ออัลลอฮฺ(تعالى) ซึ่งถือว่าเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่บ่าวจะต้องทุ่มเท ดังเช่นคำกล่าวของท่านนบี(صلى الله عليه وسلم)ที่ว่า

إِنَّ الْإِيْمَانَ لَيَخْلُقُ فِيْ جَوْفِ أَحَدِكُمْ كَمَا يَخْلُقُ الثَّوْبُ فَأَسْأَلُوْا اللهَ أَنْ يُجَدِّدَ الْإِيْمَانَ فِيْ قُلُوْبِكُمْ

"แท้จริงอีหม่านในหัวใจของพวกท่านคนหนึ่งคนใดจะทรุดโทรม เช่นเดียวกับเสื้อผ้าที่สวมใส่จนเสื่อมสภาพ ดังนั้น พวกท่านจงขอต่ออัลลอฮฺ เพื่อให้พระองค์ทำให้อีหม่านมีสภาพใหม่อยู่ในหัวใจของพวกท่าน"

โอ้ อัลลอฮฺ เราขอต่อพระองค์ด้วยนามต่างๆอันสวยงามของพระองค์และคุณลักษณะอันสูงส่งของพระองค์ เพื่อขอต่อพระองค์ให้ฟื้นฟูอีหม่านในหัวใจของเรา โอ้ อัลลอฮฺโปรดทำให้เมล็ดพันธุ์แห่งอีหม่านได้งอกเงยขึ้นในหัวใจของเรา และโปรดประดับมันให้งดงาม โอ้ อัลลอฮฺ โปรดทำให้เราเกลียดชังกุฟรฺ บาป และการไม่เชื่อฟัง และโปรดทำให้เราเป็นผู้อยู่ในทางที่ถูกต้องด้วยเถิด

سبحان ربك رب العزة عما يصفون وسلام على المرسلين والحمد لله رب العالمين .

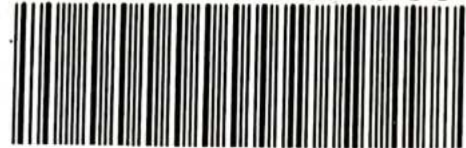
โครงการหนังสือเพื่อวิถีชีวิตมุสลิม (منهاج المسلم)

ดำเนินการโดย ศูนย์บริการวิชาการอิสลาม (مركز التوعية الإسلامية)

เพื่อฟื้นฟูศรัทธา แนวความคิด และวิถีทางของมุสลิม ด้วยความเชื่อมั่นว่า อิสลามคืออุดมการณ์จากผู้เป็นเจ้าที่สามารถแก้ปัญหาชีวิตมนุษย์ได้ครอบคลุมทุกแง่มุมอย่างครบวงจร โดยตั้งใจให้เป็นจุดเริ่มต้นด้านงานเขียน ที่ประกอบด้วยเนื้อหาอิสลามที่ชัดเจน จากแหล่งที่มาอันบริสุทธิ์ และวางอยู่บนความเข้าใจของคนยุคแรก เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ "วิถีชีวิต" ของมุสลิมอย่างแท้จริง

อินชาอัลลอฮฺ

ผลงานที่จัดพิมพ์แล้ว

ปัญหาชายหญิงที่เกิดจาก

สัมพันธ์ต้องห้าม

โดย ชัยคฺ มุฮัมมัด ศอลิหฺ อัล มุนัจญิด

กลุ่มและแนวทางต่างๆ

จากคำฟัตวาของอุลามาอฺร่วมสมัย

โปรดติดตามผลงานลำดับต่อไป เร็วๆนี้ อินชาอัลลอฮฺ

ปรากฏการณ์ความอ่อนแอของศรัทธาเป็นสิ่งที่แพร่หลายท่ามกลางมุสลิม ผู้คนจำนวนมากต้องปวดร้าวจากความแข็งกระด้างของหัวใจ

ดังนั้น พวกเขาได้กล่าวแสดงความรู้สึกต่าง ๆ ออกมาซ้ำแล้วซ้ำอีก เช่น

"ฉันรู้สึกว่าหัวใจของฉันมันกระด้าง"

"ฉันไม่พบรสชาติในการทำอิบาดะฮฺเลย"

"ฉันรู้สึกว่าอีหม่าน (ความศรัทธา) ของฉันจมอยู่ในก้นลึก"

"การอ่านอัล-กุรอานไม่ส่งผลใด ๆ ต่อฉันเลย"

"ฉันตกอยู่ในการทำบาปง่ายเหลือเกิน"

ผลกระทบของความเจ็บป่วยนี้ปรากฏให้เห็นท่ามกลางประชาชนจำนวนมาก - นี่คือโรคร้ายที่เป็นพื้นฐานของทุก ๆ การกระทำบาป และเป็นสาเหตุของทุก ๆ การสูญเสียและความวิบัติ

ชัยคฺ มุฮัมมัด ศอลิห์ อัล มุนัจญิด